ROST

cultural, politic, religios

Părintele Calciu un cruciat al secolului XX

11 martie 2006 – zi neagră pentru Basarabia

de Paul Goma

O perspectivă creştină asupra ingineriei genetice

de Ramona Suciu

Hristos a înviat în inima ta!

de Pr. Gheorghe Calciu

Revoluția conservatoare

de Claudiu Târziu

an IV ● nr. 38 ● aprilie 2006 ● 3 lei (30.000 ROL) www.romfest.org

Coperta I: ***Părintele Gheorghe Calciu*** *(fotografie de Bogdan Onofrei)*

sumar

numărul 38 • aprilie 2006

În acest număr semnează: • **Pr. Gheorghe Calciu** – paroh al bisericii ortodoxe „Sf. Cruce“ din Alexandria – Washington D.C., fost deţinut politic, ultima carte publicată: *Occidentali convertiţi la Ortodoxie* (2002) • **Răzvan Codrescu** – scriitor, ultima carte publicată: *Gâlceava dracului cu lumea. Mic tratat de demonologie aplicată* (2005) • **Paul Goma** – scriitor, ultima carte publicată: *Culoarea Curcubeului – Cod „Bărbosul“* (2005) • **Stelian Gomboş** – doctorand în teologie, publicist • **George Enache** – istoric, lector univ. drd. la Universitatea „Dunărea de Jos“ din Galaţi, a publicat cartea *Ortodoxie şi putere politică în România contemporană* (2005) • **Pr. Radu Ilaş** – slujitor la capela „Sf. Parascheva“ a Spitalului Bagdasar din Bucureşti, profesor, publicist • **Constantin Mihai** – doctorand în filologie, eseist, a publicat volumul *Arca lui Nae. Perspective culturale asupra generaţiei interbelice* (2004) • **Cristi Pantelimon** – sociolog, lector univ. drd. la Universitatea „Spiru Haret“ Bucureşti • **Viorel Patrichi** – jurnalist, ultima carte publicată: *Ochii şi urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiţă* (2001) • **Adrian Nicolae Petcu** – istoric, publicist, a publicat (coord.) *Partidul, Securitatea şi cultele* (2005) • **Mircea Platon** – doctorand în istorie la Columbus University din Ohio – SUA, scriitor, ultima carte publicată: *Ortodoxia pe litere. Îndreptar de fundamentalism literar* (2006) • **Claudiu Târziu** – jurnalist • **Ramona Suciu** – profesor, teolog

ROST
cultural, politic, religios

Fondată 2002

Revistă naţională editată de Asociaţia ROST

DIRECTOR
Claudiu TÂRZIU
tel.: 0740.103.621
rost@romfest.org

REDACŢIA
Mihail ALBIŞTEANU
Richard CONSTANTINESCU
George ENACHE
Cristi PANTELIMON
Mircea PLATON

COLABORATORI PERMANENŢI
Antonio ARONEASA
Corina BISTRICEANU
Pr. Gheorghe CALCIU
Răzvan CODRESCU
Pr. Radu ILAŞ
Arhim. Iuvenalie IONAŞCU
Constantin MIHAI
Viorel PATRICHI
Adrian Nicolae PETCU
Marcel RĂDUŢ SELIŞTE
Mircea STĂNESCU
Constantin N. STRĂCHINARU
Nicolae STROESCU-STÎNIŞOARĂ

COORDONATOR DISTRIBUŢIE
Nicu BUTNARU
tel.: 0723.504.807
nicubutnaru@romfest.org

DTP
Omni Press & Design
omnipress@rdslink.ro

EDIŢIE INTERNET
Dragoş DORAN

CORESPONDENŢĂ
CP 27, OP 23 – Bucureşti

TIPAR
DOCUPRINT SRL
tel.: 0234/588.930

DIFUZARE
Hiparion Distribution SA
Rodipet SA

ABONAMENTE
La redacţie sau prin Rodipet SA
(nr. catalog 4843-VI)

ISSN
1583-6312

www.romfest.org/rost

Revoluția conservatoare

Noi, cei din gruparea ROST*, sîntem consevatori. De ce? Am putea răspunde, după o vorbă de duh a lui Petre Țuțea: nu ne putem abține. Și n-am greși, căci, înainte de orice, a fi conservator ține de structura sufletească, de însușirea anumitor valori prin educație, de o anumită viziune despre lume și viață. Abia după aceea, conservatorismul poate fi opțiune politică. Confuzia terminologică și ideologică din spațiul public românesc ne obligă însă la un răspuns mai amănunțit.*

Claudiu Târziu

Părerea generală este că românul e conservator. Noi credem că dimpotrivă. În majoritate, românii eludează, cînd nu resping și disprețuiesc valorile conservatoare.

Liderii de opinie care afirmă că românii sînt conservatori percep și ei greșit noțiunea de conservatism. Confundă opoziția îndărătnică la schimbare cu *viziunea organicistă* a conservatorilor; frecventarea superstițioasă a bisericii cu *credința*; perpetuarea unor obiceiuri proaste cu păstrarea *tradiției*. Uneori, acestor trăsături caricaturizate li se adaugă altele presupus conservatoare: misoginismul, apetența pentru utopie, naționalismul xenofob și atașamentul față de dictatură.

În realitate, conservatorul este pragmatic, deci anti-utopic. El are un puternic simț critic și refuză formele fără fond. Acceptă schimbarea, dacă este firească, motivată de dezvoltarea organică a societății, nu de spiritul revoluționar, nu de programe experimentale, nu de dragul reformei pentru reformă. Acesta este unul dintre motivele pentru care conservatorul este și anti-comunist, și anti-fascist, și anti-liberal. În treacăt fie spus, din punct de vedere politic, conservatorul este omul de dreapta deplin. Celelalte orientări politice sînt de o parte și de alta a conservatorismului: la centru-dreapta creștin-democrația și liberalismul, la extrema dreaptă fascismul, la centru-stînga social-democrația, la extrema-stîngă comunismul.

Revenind, la temelia acțiunilor sale, conservatorul pune credința în Dumnezeu. Ca mădular al Bisericii, este fidel Sfintei Scripturi, Sfintei Tradiții și moralei fundamentate pe învățătura evanghelică. Astfel, este un familist convins și cultivă filantropia (iată cum se prăbușește un alt mit: al individualismului omului *de dreapta*). Tradiția este pentru el o realitate vie, care îi oferă soluții la problemele curente. Conservatorul consideră că drepturile și obligațiile sînt la fel de importante în societate și că trebuie păstrat un echilibru între acestea. Își apără onoarea cu dinții, iar prietenia este sfîntă pentru el. Ordinea, o anume disciplină și asumarea responsabilităților sînt naturale, în viziunea sa, ca și libertățile individuale care nu lezează libertatea celorlalți.

Conservatorul nu disprețuiește confortul și traiul bun, dar nici nu-și face din acestea fetiș. În plus, este adept al unei ierarhii sociale bazate pe criterii morale și de competență.

Acesta ar fi, în linii generale, profilul conservatorului. Acestui potret îi corespund, evident, mulți români, dar conservatorii alcătuiesc încă o minoritate. Avem convingerea că românii se vor întoarce la o viață în spirit conservator numai după ani de educație, la care ar trebui să se înhame Biserica, școala și o parte a societății civile.

Am apreciat că este de datoria noastră – ca unii care promovăm ideea conservatoare din anii în care era considerată drept *exotică* – să facem anumite precizări referitoare la ce înseamnă a fi conservator acum, cînd confuziile din viața

(continuare în pag. 6)

Fapte, vorbe, gînduri

Poetul Radu Gyr, evocat la Liceul „Jean Monnet“

Programul „Restituirea Patrimoniului Cultural“, derulat de Biblioteca Metropolitană – Filiala „Ioan Slavici“ în colaborare cu Asociația ROST, și-a consumat joi, 23 martie 2006, o nouă etapă. Amfiteatrul Liceului „Jean Monnet“ din București a găzduit, începînd cu ora 12.00, o emoționantă evocare a celui mai mare poet al temnițelor comuniste: Radu Gyr. Fiica poetului, d-na Simona Popa, a vorbit mai puțin despre suferința tatălui său – în nota de discreție caracteristică spiritelor înalte – și mai mult despre ce a însemnat comunismul și cît rău a făcut României. D-na Popa a evocat cîteva episoade dramatice din copilăria sa. „Întreaga elită a țării a fost decimată de regimul comunist, spre a face loc unor generații de spălați pe creier. (...) Simbolul sfîrșitului lumii – provocat de comunism – este pentru noi, românii, așa-zisa Casă a Poporului, actual Palat al Parlamentului, un monstru arhitectonic pentru care au murit mii de oameni nevinovați“ a concluzionat d–na Popa. Istoricul literar Mircea Coloșenco a punctat cîteva dintre carac-

teristicile creației lui Radu Gyr, iar actorul Marius Bodochi, de la Teatrul Național, a fost *vocea poeziei*, recitînd poemele: „Piramidă“ (scrisă de Gyr în ziua în care a murit) și „As' noapte, Iisus“. În final, Claudiu Târziu a explicat importanța programului „Restituirea Patrimoniului Cultural“, care transpune într-o altă formulă – aceea a întrunirilor directe cu publicul – programul revistei ROST. „Programul nostru este o pledoarie pentru omul autentic – acela care este în stare să-și depășească nevoile primare și să se preocupe și de cele spirituale, sufletești. Omul autentic este opusul *omului recent*. În acest exercițiu de întoarcere spre noi înșine, la care îi îndemnăm pe toți cititorii și auditorii noștri, avem ca repere personalitățile-model ale culturii și ale istoriei naționale“, a afirmat Claudiu Târziu. Radu Gyr a intrat abia acum, după 16 ani de la evenimentele din decembrie 1989, în manualele școlare, alături de alți mari creatori și mucenici ai închisorilor comuniste: Nichifor Crainic și Vasile Voiculescu. Încet-încet, uitarea se va ridica și de pe alte nume ale generației interbelice, la care ne raportăm. După cum cititorii noștri știu, revista ROST își face o datorie de onoare de a închina fiecare număr unei personalități exemplare. La fel am procedat în cazul lui Radu Gyr, căruia i-am dedicat nr. 14-15 din aprilie-mai 2004. Pînă acum, prin programul „Restituirea Patrimoniului Cultural“, Asociația ROST și Biblioteca Metropolitană i-a evocat pe Vasile Voiculescu, Petre Țuțea și Radu Gyr. Manifestarea a fost o reușită, datorată în cea mai mare măsură d-nei Lelia Rădulescu, director al Bibliotecii Metropolitane – Filiala „Ioan Slavici“, căreia Asociația ROST îi mulțumește în chip deosebit. ***(D.C.)***

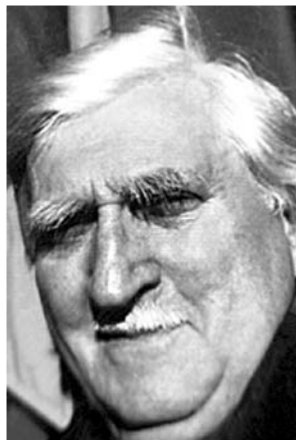
Zilele Mitropolit Visarion Puiu

La inițiativa Asociației „Visarion Puiu“ din Pașcani și cu sprijinul Primăriei Municipiului Pașcani, a Protopopiatului Ortodox Pașcani, a Editurii Moldopress, a mănăstirii Neamț și a Seminarului Teologic „Veniamin Costachi“, în zilele de 27-28 februarie a.c., la Pașcani s-a desfășurat a X-a ediție a sesiunii de comunicări „Zilele Mitropolit Visarion Puiu“. Manifestările au debutat în dimineața zilei de 27 februarie cu

slujba de pomenire a marelui mitropolit român la Biserica „Sf. Voievozi“ din Paşcani, care a fost oficiată de un sobor de preoţi în frunte cu Prea Cuviosul Arhimandrit Timotei Aioanei, exarh cultural şi delegat al ÎPS Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, în prezenţa unei asistenţe numeroase. Lucrările sesiunii de comunicări s-au desfăşurat pe două secţiuni succesive, în care au expus istorici de la diferite institute de cercetare, precum CNSAS, Institutul Diplomatic Român sau IRIR, după cum au fost: Prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu, *Epoca în care a trăit mitropolitul Visarion Puiu*; Acad. Constantin Ciopraga, *Mitropolitul Visarion Puiu şi Paşcanii*; Pr. Gabriel Codrea, *Pribegia în Italia a mitropolitului Visarion Puiu*; Prof. Elena Istrăţescu, *Mitropolitul Visarion Puiu – un reper moral al spiritualităţii româneşti şi europene*; Dr. Ioan Lăcătuşu, *Mitropolitul Visarion Puiu şi Transilvania*; Dr. Ilie Manole, *Aspecte privind caterisirea Mitropolitului Visarion Puiu*; Oana Ionel, *Situaţia bunurilor personale ale mitropolitului Visarion Puiu*; Dragoş Marcu, *Documente din arhiva Ministerului de Externe a României cu privire la Mitropolitul Visarion Puiu*; Dr. Aurel Pentelescu, *Mitropolitul Visarion Puiu şi episcopul Armatei*, Partenie Ciopron; Adrian Nicolae Petcu, *Mitropolitul Visarion Puiu şi organizaţia bisericească a românilor din exil*; Alin Spânu, *O acţiune de compromitere a mitropolitului Bucovinei, Visarion Puiu, în aprilie 1940*; Dr. Liviu Ţăranu, *Dosarele unor păşcăneni în arhivele Securităţii: Visarion Puiu, Gheorghe Brătianu, Cicerone şi Valeriu Iordăchescu*; Pr. Florin Ţuscanu, *Noi mărturii cu privire la relaţiile mitropolitului Visarion Puiu cu arhiereul Ilarion Mircea Băcăoanul*; Nicolae Videnie, *Imaginea mitropolitului Visarion Puiu în presa exilului românesc (1945-1989)*. Între cele două secţiuni, invitaţii au făcut turul oraşului cu o scurtă oprire la troiţa ridicată în memoria mitropolitului Visarion Puiu şi a românilor de pretutindeni, unde s-a săvârşit o slujbă de pomenire oficiată de părintele arhimandrit Timotei Aioanei. În după-amiaza aceleiaşi zile, la Casa de Cultură din Paşcani au fost lansate mai multe cărţi, dintre care amintim: Dumitru Stavarache, Ion Negoescu, *Mitropolitul Visarion Puiu. Relaţiile cu bisericile din Canada şi SUA*, Editura Publirom, 2005; Ioan Costăchel, *Aşa cum a fost. Jurnalul unui ofiţer român pe frontul de Est şi în prizonierat (1941-1945)*, ed. îngr. de Dumitru Stavarache şi Ion Negoescu, Editura Moldopress, 2006 şi revista *Valori păşcănene*, publicaţie periodică a Asociaţiei Visarion Puiu, cu numărul de debut. Seara, invitaţii s-au deplasat la Seminarul Teologic Neamţ, unde au avut plăcerea să fie oaspeţii Părintelui Arhimandrit Benedict Sauciuc, stareţul mănăstirii Neamţ. A doua zi, manifestările au continuat cu vizita la casa memorială „Visarion Puiu“, de la schitul Vovidenia şi la mănăstirea Neamţ. Ulterior, la Seminarul Teologic de la Neamţ, participanţii au abordat tema: *Prezent şi perspective în evaluarea memoriei mitropolitului Visarion*

Puiu, aducându-se propuneri concrete, ca reeditarea unor lucrări ale marelui ierarh român, lansarea un site, alcătuirea unor expoziţii mai largi cu produse editate în volume tipărite sau pe suport electronic sau aducerea osemintelor la mănăstirea Neamţ. Manifestările au continuat într-un cadru mai larg, cu întâlnirea participanţilor cu profesorii şi elevii Seminarului Teologic „Veniamin Costachi“, acestea încheindu-se cu vizitarea bisericii din Sodomeni-Paşcani şi asistarea la slujba de pomenire în memoria marelui mitropolit român. ***(A.N.P.)***

Ion Gavrilă – fost lider al luptătorilor din Făgăraş

Muzeu al rezistenţei anticomuniste în Făgăraş

În perioada 24-26 martie a.c., la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbătă de Sus (Braşov), s-a desfăşurat simpozionul internaţional „Rezistenţa anticomunistă – cercetare ştiinţifică şi valorificare muzeală“. Manifestarea a fost organizată de Fundaţia „Negru Vodă“ – Făgăraş, sub patronajul Arhiepiscopiei Sibiului, Mitropoliei Ardealului,Consiliului Judeţean Braşov şi al Primăriei Făgăraş. Cu acest prilej va fi inaugurat Muzeul Rezistenţei Anticomuniste din Ţara Făgăraşului din municipiul Făgăraş. Muzeul este destinat recuperării, pentru memoria colectivă, a unui episod istoric puţin cunoscut publicului larg, în general, şi tinerei generaţii, în special, şi omagierea victimelor represiunii comuniste: sutele de morţi din Cetatea Făgăraşului, din munţii şi din satele făgărăşene, sutele de localnici întemniţaţi şi suferinţa îndurată de familiile lor. Muzeul va fi cel de-al doilea de acest gen din ţară după Memorialul Victimelor Rezistenţei şi Comunismului de la Sighetu Marmaţiei. Prima temă a acestui muzeu urmăreşte conturarea complexului proces de comunizare a României şi a violentei deturnări a evoluţiei fireşti a societăţii româneşti prin ocupaţia sovietică şi dictatura comunistă. A doua temă va ilustra rezistenţa armată din Munţii Făgăraşului, unul dintre cele mai reprezentative capitole ale rezistenţei la comunizarea la nivelul întregii ţări. Fenomenul, prin datele sale esenţiale: cea mai lungă durată a manifestării şi cu cea mai consistentă mobilizare de forţe ale Securităţii, a cunoscut şi cea mai largă susţinere din partea comunităţilor ţinutului. ***(P.Z.)***

Editorial

(urmare din pag. 3)

politică de la noi sînt mai mari decît oricînd. Două grupări cu rădăcini în PCR şi Securitate, PD (fost FSN, socialist) şi PC (fost PUR, social-liberal), pretind astăzi că sînt partide conservatoare. Ele conservă probabil moştenirea regimului comunist, dar nu pot fi exponentele Dreptei.

Diverşi „analişti“ susţin o altă minciună, punînd semnul egal, din ignoranţă crasă sau rea-credinţă, între conservatism şi fascism.

În tot cazul, existenţa omului conservator a generat *conservatismul*, ca idee politică. Nu invers. Prin urmare, noţiunea de conservator, ca orice convenţie, poate fi înlocuită. De pildă, am putea vorbi despre omul autentic. Se va găsi poate un nume şi pentru curentul politic care îl reprezintă pe *omul autentic*, dacă va exista un astfel de curent.

Pînă atunci, conservatorii sînt chemaţi să lucreze pentru o resurecţie naţională. Paradoxal, deşi, din principiu, nu admit revoluţia ca de lucru, conservatorii trebuie să determine o întoarcere la valorile perene ale neamului, la tradiţie şi la credinţă, la un mod de viaţă guvernat de reguli şi criterii de bun-simţ – acţiune care este în sine o revoluţie. O revoluţie care va preceda reforma reală a instituţiilor.

Lansarea revistei ROST la Iaşi

2% pentru ROST

Dragi prieteni ai revistei ROST, vă rugăm rog să citiţi mesajul de mai jos şi să-i daţi curs! **Nu e o cerere de sponsorizare**, ci un îndemn la a sprijini o organizaţiei culturală, nonprofit, neguvernamentală, bazată pe voluntariat şi dedicată binelui public. Cum? Simplu şi fără să cheltuiţi vreun leu din buzunarul propriu: prin **direcţionarea a 2% din impozitul pe venit**, pe care oricum îl plătiţi statului, către Asociaţia ROST. În fapt, cereţi ca o parte din impozitul plătit să fie cheltuit în favoarea unei organizaţii care face o lucrare ce vă reprezintă.

După cum ştiti, principala activitate a Asociaţiei ROST este editarea revistei ROST (cultural, politic, religios). Mulţi ne-aţi scris că vă place această publicaţie, iar o parte dintre dumneavoastră v-aţi arătat ataşamentul faţă de ROST şi prin redirecţionarea a 1% din impozitul pe venit (atît era atunci procentajul permis) către Asociaţia Romfest XXI – căreia i-am schimbat numele în ROST. Vă mulţumim pentru aceasta. Anul acesta o puteţi face din nou şi într-un cuantum mai mare.

E bine să ştiţi că editarea revistei ROST este realizată prin efortul voluntar al unui grup de preoţi, istorici, sociologi, medici, profesori, ziarişti, în covîrşitoarea majoritate tineri. **Nimeni nu este plătit.** Singura noastră răsplată este munca bine făcută şi bucuria de a vedea că dumneavoastră, cititorii, preţuiţi această lucrare. Şi e normal să fie aşa, căci ROST nu este o afacere din care să cîştige cineva, ci un proiect cultural, menit unei resurecţii morale şi spirituale a românilor.

Sprijiniţi revista ROST, pentru a devenit mai bună, mai consistentă şi pentru a rămîne independentă!

Procedura

Pentru a direcţiona 2% din impozit către Asociaţia ROST – şi implicit către revista ROST – urmaţi etapele de mai jos.

● Notaţi datele de identificare ale organizaţiei noastre:

Numele: **Asociaţia** ROST
Codul unic de identificare (codul fiscal): **12495302**
Contul bancar în format IBAN: **RO82CECEIS0143ROL0000013**

● **Dacă aveţi venituri de la un singur angajator** (un loc de muncă şi un salariu), completaţi **Cererea 230**, „Cerere privind destinaţia sumei reprezentînd pînă la 2% din impozitul anual“ pe care o descărcaţi de pe site-ul asociaţiei noastre (www.romfest.org) sau de pe site-ul Ministerului Finanţelor. La **Capitolul B** veţi trece datele Asociaţiei ROST indicate mai sus. La rubrica „Suma“ treceţi suma reprezentînd 2% din impozitul pe care îl datoraţi pe venit. Dacă nu ştiţi suma, lăsaţi rubrica liberă, căci va fi completată de Administraţia Financiară.

Cereţi firmei/instituţiei unde sînteţi angajaţi o copie după **formularul 210** „Fişa Fiscală privind impozitul pe veniturile din salarii“. Anexaţi formularul la Cererea 230.

Cele două documente se depun registratura Administraţiei Financiare sau se trimit prin poştă, cu scrisoare recomandată.

● Dacă anul trecut aţi avut venituri din mai multe surse, utilizaţi **Declaraţia 200**, „Declaraţie specială privind veniturile realizate“ (o veţi primi acasă, prin poştă, de la Administraţia Financiară sau o puteţi descărca de pe site-ul Ministerului Finanţelor ori de pe site-ul www.romfest.org). **La Capitolul III**, „Destinaţia sumei reprezentînd 2% din impozitul pe venitul annual datorat“, punctul 2, „Sponsorizare entitate nonprofit“ completaţi cu datele Asociaţiei ROST indicate mai sus. La rubrica „Suma“ puneţi echivalentul a 2% din impozitul pe venit datorat sau lăsaţi liber, căci va completa Administraţia Financiară. Documentul se depune la registratura Administraţiei Financiare sau se trimite prin poştă, cu scrisoare recomandată.

Important! Data pînă la care trebuie să depuneţi declaraţia pe venit este 15 mai 2006.

Un cruciat al secolului XX: Părintele Gheorghe Calciu

„Singura şansă de supravieţuire a creştinismului răsăritean este aceea a unui război întru Cuvînt. Soluţia noastră e aceea a lui Calciu-Dumitreasa...“
N. Steinhardt[1]

Răzvan CODRESCU

I

Pe la începutul anilor ’80, ca tînăr profesor navetist într-o localitate din Sectorul Agricol Ilfov, ori de cîte ori pierdeam „rata“, luam cîte-o „ocazie“ din dreptul Aeroportului „Băneasa“. Într-o dimineaţă, s-a întîmplat să oprească la semnul meu o Dacie cochetă, condusă de un tînăr vioi şi bărbos (lucru mai rar pe vremea aceea, cînd bărbile erau socotite o sfidare la adresa standardului proletar), îmbrăcat în costum de *blue-jeans* şi încălţat cu saboţi „ultimul răcnet“. Din discuţia care s-a legat, pe un strident fond muzical (radioul fiind dat la maximum), am aflat repede şi cu oarecare surprindere că era preot ortodox, dar şi că preoţia e „o treabă rentabilă“, dacă „te orientezi“ şi nu te apuci să umbli cu „idealisme“... Nu ştiu cîtă teologie cunoştea, dar cu „filosofia vieţii“ se mîndrea că e bine pus la punct... L-am privit lung, cu un zîmbet vag, şi am găsit de cuviinţă să tac, mulţumindu-mă să dau ambiguu din cap, la răstimpuri, atît cît să nu par ingrat sau nepoliticos. Tînărul preot perora cu voluptate, făcîndu-mi o întreagă teorie a preoţiei „realiste“, pe care el însuşi o întruchipa cu ostentaţie. La un moment dat, îl aud zicînd: „În fond, ce rost are să te baţi ca nebunul cu morile de vînt? Uite, Calciu-Dumitreasa, de exemplu, dacă s-a luat de piept cu toţi, ce mare brînză a făcut? I-a ridicat cineva statuie?“... L-am măsurat cu un amestec de indignare şi buimăceală, apucînd să-l mai întreb: „Dar unde-s statuile martirilor, părinte?“... Ajunsesem. Mi-a înhăţat „cu realism“ hîrtia de zece lei şi mi-a spus concluziv: „Asta este!“...

Îmi amintesc că regretatul Petre Ţuţea spunea că în Bucureşti şi prin împrejurimi lumea suferă de „ilfovită“. „Cum adică, d-le Ţuţea?“. „Păi... ilfovita e o boală valahă şi se defineşte prin trei simptome: *cretinism*, *criminalitate* şi *voie-bună!*“... Turpitudinea bine dispusă, împănată cu o notă de fudulie, e un lucru lesne de reperat; în ce priveşte criminalitatea, ea nu este neapărat una fizică, ci poate fi foarte bine de speţa „asasinatului moral“... Tînărul preot, care tocmai demarase în trombă, mi se pare că întruchipa „ilfovita“ la nivelul ei de sus...

Pe atunci, Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa (n. 1925 la Mahmudia, Tulcea) era unul dintre puţinii deţinuţi politici din România; vremea fioroasă a penitenciarelor trecuse, iar aşa-zisele cazuri de „disidenţă“ erau tratate mai degrabă prin teroare psihică şi marginalizare. Cum multă lume asculta „Europa liberă“, cazul Părintelui Calciu era de oarecare notorietate, chiar dacă nu mulţi îndrăzneau să-l evoce direct. Ceauşescu, zice-se, se înfuria la simpla auzire a acestui nume şi îl considera pe „popă“ duşmanul său personal. Biserica, timorată, se lepădase ea însăşi de un atît de incomod slujitor[2]. Prin tîrg, Securitatea lansase zvonuri calomnioase (cărora, spre ruşinea noastră naţională, s-au găsit destui dispuşi să le dea crezare, chiar pînă-n ziua de azi): neastîmpăratul preot-profesor ar fi fost „asasin legionar“, „agent al serviciilor capitaliste“, ba chiar „homosexual“! În realitate, pentru orice minte lucidă şi onestă, Părintele Calciu reprezenta pe atunci „conştiinţa noastră mai bună“ (sau, cum m-am în-

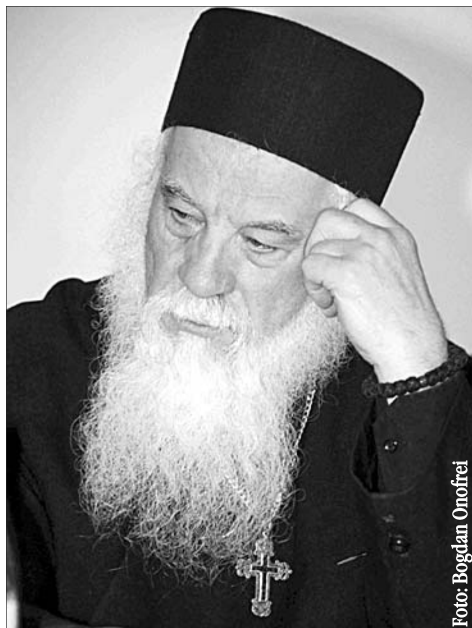
[1] *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 417 (citat în postfaţa lui Virgil Ciomoş).
[2] Patriarh era atunci Iustin Moisescu, cel ce-a meritat în cea mai mare măsură eticheta de „Patriarh roşu“.

cumetat să-l numesc cu alt prilej, „un răscumpărător al vremurilor"). Curajul său mărturisitor a rămas unic în sînul lumii clericale a „epocii de aur" şi numai o grobiană lipsă de cinste sufletească explică faptul că în anexa la ediţia românească a *Cărţii negre a comunismului*[3] numele său abia de este pomenit în treacăt!

II

Într-o epocă în care Biserica Ortodoxă Română părea biruită de vremuri şi dispusă la orice compromis cu regimul politic ateu şi materialist, un profesor de Seminar, preoţit de puţină vreme, după ce făcuse experienţele cele mai radicale ale opresiunii comuniste, îndrăznea, în inima Bucureştiului, să ridice Crucea şi să înfrunte aproape de unul singur atît demenţa destructivă a puterii, cît şi laşitatea unora dintre superiorii săi ecleziastici.

Dincolo de alte forme de luptă sau rezistenţă creştină, despre care s-ar cădea să mărturisească mai pe larg elevii săi de atunci, Părintele Gheorghe Calciu a ţinut, în Postul Mare al lui 1978, în faţa unui auditoriu alcătuit mai ales din elevi şi studenţi, un şir de predici de un mare curaj mărturisitor[4], adresate tinerilor dornici de adevărul rostit cu tărie, împotriva ateismului şi materialismului oficial, împotriva demolatorilor de biserici şi de conştiinţe, precum şi împotriva celor aflaţi, adeseori în pofida convingerilor lor intime, într-o cîrdăşie tacită cu puterea comunistă. Predicile au fost rostite fie în incinta Bisericii Radu-Vodă, fie pe treptele acesteia (atunci cînd superiorii i-au încuiat biserica – şi pe seminarişti în dormitoare! – pentru a-l împiedica să predice mai departe[5]). Cu toate hărţuielile Securităţii şi ale propriilor superiori, auditoriul devenea din ce în ce mai numeros: liceenilor, seminariştilor şi studenţilor în Teologie li s-au adăugat, de la o săptămînă la alta, tot mai mulţi tineri din mediile laice, în cea mai mare parte studenţi ai altor facultăţi şi institute din Capitală. Mulţi dintre aceştia („calciştii") au avut ei înşişi de înfruntat apoi presiunile Securităţii, unii fiind chiar exmatriculaţi. Părintele avea să fie supus mai întîi şicanelor curente, urmăririi, ameninţărilor şi calomniilor, pentru ca, în cele din urmă, să fie arestat (la 10 mai 1979), judecat (?!) şi condamnat la 10 ani de închisoare, sub nişte capete de acuzare ridicole şi fictive, „vina" sa fiind de fapt aceea de a fi strigat adevărul întreg, fără ocolişuri sau menajamente. Biserica, panicată de reacţia puterii şi căutînd să-i intre în voie, nu s-a dat înapoi de la a-l caterisi pe cel care-i apărase demnitatea şi temeiurile. Este simptomatic că într-un recent *Dicţionar al teologilor români*[6], în care-şi găsesc locul sute de figuri marginale, despre Părintele Gheorghe Calciu, al cărui caz făcuse cîndva o vîlvă internaţională şi ale cărui predici, tălmăcite în mai multe limbi, au dat lumii măsura vie a creştinătăţii noastre, nici nu se face pomenire!

Foto: Bogdan Onofrei

III

Înainte de a deveni preot, omul acesta experiase, cu viaţa lui, adîncimile iadului. A făcut în total 21 de ani de închisoare sub comunişti (1948-

[3] Stéphane Courtois, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, etc., *Le livre noir du communisme – Crimes, terreur, répression*, Ed. Robert Laffont, Paris, 1997; trad. rom.: *Cartea neagră a comunismului – Crime, teroare, represiune*, Ed. Humanitas, 1998 (cu un adaos – pp. 727-776 – privitor la comunismul din România, alcătuit, sub egida Academiei Civice, de către Dennis Deletant, Gh. Onişoru, Marius Oprea, Romulus Rusan, Ştefan Mariţiu).

[4] S-a putut vorbi chiar de „demersul aproape sinucigaş al predicilor incendiare rostite de Părintele Calciu-Dumitreasa" (Sorin Dumitrescu, în *Transilvania*, 1-2/1992, p. 17).

[5] Cum s-a întîmplat, bunăoară, în ziua de 12 aprilie 1978.

[6] Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, *Dicţionarul teologilor români*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1996.

1964; 1979-1984)[7], trecînd şi prin valul de teroare de la Piteşti (1949-1951). Îi datorăm regretatului Dumitru Bacu (1925-1997) prima mare dezvăluire a monstruosului „experiment“ numit „reeducare“, unic, prin gradul de teroare şi perversiune, în tot universul concentraţionar comunist[8]. La o ediţie ulterioară a cărţii lui D. Bacu, pregătită în 1988 şi apărută în 1989 (la Hamilton, în Canada, sub egida *Cuvîntului românesc*), Părintele Calciu a acceptat să scrie prefaţa[9]. „Acum citesc la cărţile despre Piteşti şi ucenicesc la o prefaţă – orice s-ar scrie despre aceste lucruri este fad pentru noi, cei care am trecut pe acolo – încercînd să explic ceea ce nu se poate explica [...] Am scris o prefaţă lungă şi neînţeleasă“, mărturisea, prea modest, prefaţatorul. Iar spre final: „Poate că din toată istoria Piteştiului nu ar trebui să rămînă decît atît: «Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri»“...[10]

Toată viaţa acestui om de după tragicul episod piteştean a fost una de *mărturisire* şi de *jertfă*. El a măsurat, în sufletul şi carnea sa, distanţa între iad şi rai. Poate că nimeni n-a mai reuşit *după Piteşti* o victorie morală atît de pilduitoare şi de nedezminţită. Pentru că există un caz Gheorghe Calciu, se poate afirma că „experimentul Piteşti“ a eşuat. El a zdrobit oameni, dar n-a putut distruge, pînă la capăt, Omul[11]. Părintele Calciu nu s-a salvat doar pe sine: a salvat, în cele din urmă, *demnitatea umană* în faţa a ceea ce Mircea Eliade numea „teroarea istoriei“[12].

Trebuie menţionat că, după „episodul Piteşti“, studentul medicinist Gheorghe Calciu a mai zăcut în închisorile comuniste vreme de peste 12 ani, fiind cunoscut ca unul dintre cei mai „îndărătnici“ deţinuţi şi ca un temut „grevist al foamei“. Păcat că Părintele nu şi-a aşternut pînă-n ceasul de faţă, într-o carte de sine stătătoare,

7 *Cf.* P. Caravia, V. Constantinescu, Flori Stănescu, *Biserica întemniţată. România: 1944-1989*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 1998, dar şi Vasile Manea, *Preoţi ortodocşi în închisorile comuniste*, Ed. Patmos, f. l., 2000 (tot sub formă de dicţionar).

8 De la cartea lui D. Bacu (apărută în Occident, în 1963, pe cînd ex-piteşteanul Gh. Calciu se mai afla încă în închisoare), bibliografia „fenomenului Piteşti“ s-a îmbogăţit substanţial. Ca şi D. Bacu (a cărui carte a fost tradusă şi în engleză, în 1971), unii au prezentat faptele fără să le fi cunoscut direct: Paul Goma (*Les chiens de mort/Patimile după Piteşti*, 1981 – în fr.; 1990 – în rom.), Virgil Ierunca (*Fenomenul Piteşti*, 1990), Marcel Petrişor (*Fortul 13. Convorbiri din detenţie*, 1991, şi *Secretul Fortului 13*, 1994 – unde Gh. Calciu apare sub numele de... „Gore Bolovan“) etc. Dintre cei care au scris despre Piteşti din proprie experienţă, se cuvin menţionaţi mai ales Grigore Dumitrescu (*Demascarea*, 1978), Viorel Gheorghiţă (*Et ego. Sărata-Piteşti-Gherla-Aiud*, 1994), Dumitru Gh. Bordeianu (*Mărturisiri din mlaştina disperării* – 2 vol., 1995; reed. 2001), Octavian Voinea (*Masacrarea studenţimii române în închisorile de la Piteşti, Gherla şi Aiud*, 1996), Costin Merişca (*Tragedia Piteşti. O cronică a „reeducării“ din închisorile comuniste*, 1997), Traian Popescu (*Experimentul Piteşti*, 2000). Volumul *Memorialul ororii. Documente ale procesului reeducării din închisorile Piteşti şi Gherla* (scos în 1995 de Ed. Vremea) conţine declaraţii smulse sub teroare (preluate din arhivele Securităţii), care au prea puţin de-a face cu adevărul (a se vedea şi replica lui D. Bacu: „Procesul reeducării. De ce şi ce au fost demascările de la Piteşti şi Gherla“, publicată în *Puncte cardinale*, numerele pe aprilie, mai şi iunie 1996).

9 Textul a apărut şi-n singura ediţie a cărţii lui D. Bacu apărută în România (Ed. Atlantida, Bucureşti, 1991; *cf.* pp. 9-15). Această ediţie, cît se poate de neprofesională, are un subtitlu editorial pe copertă („La Buchenwald se murea mai uşor“) şi un altul pe foaia de gardă şi pe pagina de titlu ([*Piteşti* –]“Centru de reeducare studenţească“)! Editorii, cu de la sine putere, au suprimat anumite pasaje (privindu-l şi pe Părintele Calciu) din textul lui D. Bacu. E de sperat că noua ediţie, aflată în pregătire, va şti să evite astfel de neajunsuri.

10 „Am lăsat Păr. Calciu greua însărcinare de a scrie o nouă prefaţă. Prezenţa Sfinţiei Sale în fruntea acestor mărturisiri nu este deloc întîmplătoare [...] În suferinţa lui se proiectează suferinţa întregului neam. Trecerea lui prin infern este trecerea noastră, a tuturor. Învierea lui din mormîntul Piteşti ne întăreşte credinţa că, oricît de grea ar fi piatra păcatelor noastre, învierea neamului întreg este posibilă“, scria D. Bacu în cuvîntul preliminar la cea de-a doua ediţie a cărţii sale.

11 Cei trecuţi prin iadul de la Piteşti nu pot fi judecaţi cu măsurile curente. În nici un caz n-au dreptul moral să se pronunţe asupra lor cei ce n-au făcut experienţa închisorilor comuniste. Dar chiar şi printre foştii deţinuţi politici, trecuţi prin alte penitenciare sau lagăre, am auzit adeseori spunîndu-se: „Noi n-avem dreptul moral să-i judecăm pe cei de la Piteşti, căci dacă am fi ajuns acolo, nu se ştie dacă am fi fost mai buni decît ei. Nouă, oricît de mult şi de greu am fi pătimit, nu ne-a fost dat să trecem nici pe departe prin ce-au trecut «piteştenii»; în raport cu ei, ne putem considera nişte norocoşi!“. Sub judecată trebuie să încapă călăii iniţiali, minţile diabolice care au pus la cale „experimentul“, iar nu victimele ulterioare. Pe de altă parte, în aceste condiţii, orice „resurecţie“ capătă dimensiunile unui miracol.

12 Acea istorie care – obişnuia el să mai spună, referindu-se la tragedia generaţiei sale – „a făcut pipi pe noi“.

amintirile din închisori – specie de *Le mie prigioni* ce ar sta cu siguranță alături de *Arhipelagul Gulag* al lui Aleksandr Soljenițîn sau de *Închisoarea noastră cea de toate zilele* a lui Ion Ioanid!

IV

Eliberat în urma amnistiei generale din 1964, are tăria și primește harul de a-și rezidi viața, închinînd-o lui Hristos. Urmează Filologia și Teologia, devenind preot și unul dintre cei mai iubiți profesori ai Seminarului Teologic Ortodox din București (unde a predat franceza și Noul Testament). Se căsătorește (soția, Adriana Dumitreasa, este sora altui fost deținut politic, Ion Dumitreasa) și are un fiu (Andrei, astăzi jurist în Washington D.C.). A avea „nevastă și copii" nu reprezintă însă, pentru luptătorul și mărturisitorul Gheorghe Calciu, un pretext de „cumințire"[13]. Nici un risc nu i se pare prea mare în slujba lui Hristos. O dată cu dărîmarea Bisericii Enei din inima Bucureștiului (1 mai 1977)[14], pe locul căreia se punea la cale ridicarea unei cîrciumi[15], Părintele Calciu își începe lupta fățișă cu regimul politic scelerat și cu complicii acestuia din sînul Bisericii („securiștii sutanați", cum i-a numit cineva). În 1978 devine tot mai incomod, mai ales că strînge în jurul său cete de tineri plini de zel creștin și național (de la teologi pînă la politehnicieni). Predicile de la Radu-Vodă sînt echivalente cu un cutremur spiritual pe fondul cenușiu și timorat al epocii[16]. Ele stau pînă astăzi mărturie a faptului că, sub dictatura roșie, s-ar fi putut face mult mai mult, pentru Hristos și Biserica Sa, decît *am îndrăznit* îndeobște să facem...

Condamnarea abuzivă din 1979 stîrnește un val de reacții în străinătate; reprezentanți de frunte ai Exilului românesc (Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Paul Goma[17] etc.) sar în sprijinul său, sensibilizînd „forurile și organismele" internaționale. Pînă la urmă, din cei 10 ani de condamnare (comutați ulterior la 7 și jumătate), execută numai 5; presiunile

[13] „Cine are ca îndreptar de conștiință pe: «Eu am copii de crescut», iar ca justificare morală pe: «Rectorul m-a pus să iau declarații», acela are, în loc de suflet, un mecanism teleghidat [...] Fiți voi secerătorii cei harnici! Uitați de instinctele voastre supraincitate de către unii dintre dascălii voștri, al căror principiu este: «Am mamă, am tată, am fii, am fiice, am salariu prea mare ca să accept sacrificiul și suferința pentru Hristos și pentru Biserica Lui»", li se adresează tinerilor teologi, în „Cuvîntul suplimentar..." (pentru citatele din textele părintelui, am folosit ediția cea mai recentă: Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa, *Războiul întru Cuvînt. Cuvintele către tineri și alte mărturii*, ed. îngr., prefață și note de Răzvan Codrescu, Ed. Nemira, București, 2001).

[14] *Cf.* vol. colectiv *Bisericile osîndite de Ceaușescu. București: 1977-1989*, Ed. Anastasia, București, 1995, pp. 13-21.

[15] A se vedea mai ales cel de-al cincilea cuvînt către tineri: „Preoția și suferința umană".

[16] Pînă în 1989, cele *Șapte cuvinte către tineri* au circulat în România pe ascuns, în cópii dactilografiate. În românește sau traduse în alte limbi, ele au fost difuzate de mai multe posturi de radio și publicate în periodice și broșuri din afara țării. În 1984, au fost editate integral în limba germană (trad. Johannes Zultner), micul volum incluzînd și intervențiile în favoarea Părintelui Calciu semnate de Mircea Eliade (către *Religious New Service*, la 21 mai 1979) și Eugen Ionescu (în *Le Monde* din 26 iulie 1980), precum și o scrisoare pe care cel prigonit a reușit s-o expedieze, în toamna lui 1978, către C.I.E.L. (*Comité des Intellectuels pour l'Europe des Libertés*). Începînd din 1990, unele dintre predicile respective au fost publicate și în periodice din țară (precum *Transilvania* sau *Puncte cardinale*), dar o primă ediție completă în limba română a apărut aici abia în 1996 (vezi mai jos).

[17] Care, din păcate, s-a pretat ulterior (cum a făcut-o, cu obidă, și față de alte figuri ale rezistenței anticomuniste) la atacuri deloc cavalerești împotriva părintelui (o mostră dezgustătoare fiind, de pildă, acea scrisoare cu formula de adresare „Dragi sibioți" expediată din Paris, la 10 iunie 1992, către Redacția revistei *Transilvania*, care a înțeles s-o publice fragmentar laolaltă cu predicile celui calomniat!).

Foto: Bogdan Onofrei

internaționale (numele său a fost vehiculat chiar și în „negocierile" pentru acordarea „Clauzei națiunii celei mai favorizate") fac să fie eliberat în 1984 (20 aprilie). Probabil că, dacă nu ar fi existat această agitație ce a dat cazului atîta notorietate externă, Ceaușescu ar fi apelat la soluția lichidării fizice. O armată de securiști urmăresc fiecare pas al Părintelui sau al familiei sale (ieșeanul Luca Pițu – care a cunoscut familia Calciu prin Marcel Petrișor – relatează obsesiv în cărțile sale cîteva scene de pomină), instaurînd asupră-le o concertată teroare psihică. După mai puțin de un an, i s-a impus „soluția" de a părăsi țara. S-a stabilit, cu familia, în Statele Unite (unde i se acordase deja „cetățenia de onoare" și unde trăiește pînă astăzi).

V

În cei peste 20 ani de exil, Părintele Calciu s-a străduit, pe cît i-a stat în putere, să continue lupta în numele lui Dumnezeu și al poporului român. Pe lîngă slujirea parohială curentă (la Washington, unde editează și un buletin parohial), a apărat interesele românilor oprimați în fața multor foruri internaționale, a fost primit – între alții – de președinții François Mitterand și George Bush, ca și de Regele Mihai I al României, a fost o prezență centrală la mai toate reuniunile importante ale „diasporei" românești (este pînă astăzi președintele de onoare al *Romfest*-ului[18]), a înlesnit numeroase contacte și ajutoare umanitare (mai ales imediat după evenimentele din decembrie '89), a publicat volumul *Christ Is Calling You. A Course In Catacomb Pastorship* (St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina/California, 1997), a scris constant în presa Exilului (mai ales în *Cuvîntul românesc*), dar și în unele publicații postdecembriste din țară (*Puncte cardinale*, pagina creștină săptămînală a cotidianului *Ziua*, *Scara*, ROST, *Lumea credinței* etc.), mereu cu același patos misionar și mărturisitor, pe care anii n-au reușit să i-l istovească.

[18] Întîlnire bienală a românilor de pretutindeni, inițiată la sfîrșitul anilor '80 de un grup de exilați anticomuniști de peste Ocean, români și aromâni. Primele cinci ediții s-au desfășurat alternativ în Statele Unite și Canada, iar ultimele două în țară (la București și Sibiu). Accentul cade pe cultură și spiritualitate, dar politicul este implicit.

După 1989, s-a întîmplat să revină în țară pe fondul primei „mineriade“[19], fiind tratat cu o nedisimulată ostilitate „neocomunistă“, atît de oficialitățile politice, cît și de cele bisericești (singurul reprezentat important al clerului ortodox care a mers atunci să-l întîmpine la aeroport a fost Părintele Galeriu), ba chiar calomniat pe postul național de televiziune, în prezența și cu complicitatea președintelui Iliescu (vajnic moștenitor al idiosincraziilor comuniste)! Ceea ce nu l-a împiedicat să revină periodic, aducînd același mesaj al unității și iertării, cu o forță mărturisitoare ce a avut un ecou deosebit mai ales în rîndurile tineretului ortodox (căruia i-a și adresat, în anii '90, un „Nou cuvînt către tineri: Hristos a înviat în inima ta!“, reprodus, în continuare, și în numărul de față). Un rol important a jucat, desigur, și apariția *acasă* a celor patru volume ale sale: *Șapte cuvinte către tineri* (Ed. Anastasia, București, 1996) și *Rugăciune și lumină mistică. Eseuri și meditații religioase* (Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1998), *Războiul întru Cuvînt. Cuvintele către tineri și alte mărturii* (Ed. Nemira, București, 2001) și *Homo americanus. O radiografie ortodoxă* (Ed. Christiana, București, 2002)[20].

Chiar dacă mai este încă mult de făcut în acest sens, părintele s-a străduit enorm și a realizat pași esențiali în direcția împăcării vechiului Exil cu Biserica Ortodoxă din țară (unic temei posibil, dincolo de toate conjuncturile, al unei reale și durabile reunificări moral-spirituale a românilor de dincolo și de dincoace de hotare), inclusiv prin strămutarea *Romfest*-ului în România (începînd din 1998). Astfel, celor porniți orbește împotriva Bisericii naționale li se oferă sugestia de a medita la această atitudine a unui om care a făcut 21 de ani de temniță sub comuniști, care cunoaște ca nimeni altul *și* virtuțile *și* slăbiciunile instituției bisericești, dar care nu poate ignora faptul că vremurile s-au schimbat, că *iertarea* (care nu se confundă nicidecum cu uitarea iresponsabilă!) este principala dimensiune a unei atitudini creștine în fața lumii, că, în fine, Ortodoxia de două ori milenară este o valoare nenegociabilă, a cărei maiestate mistică depășește trecătoarele noastre nedesăvîrșiri omenești.

Întrebat acum zece ani cum ar fi România pe care o visează și o nădăjduiește, Părintele Calciu formula în mod concis această sublimă profesiune de credință, de o discretă solemnitate testamentară: „Am să mă exprim pînă la capăt nu în termeni politici, ci în termeni spirituali. România pe care o visez eu este una care își va aduna la sîn pe toți fiii risipiți de soartă prin lume, pentru ca toți să fim *una*, pe acest pămînt al suferințelor, dar și al bucuriilor noastre, sub semnul Crucii lui Hristos“[21].

Toamna trecută, Părintele Calciu a împlinit *80 de ani*. Se amuză spunând că, în urma operațiilor succesive prin care i s-au introdus mai multe inele („belciuge“) pe arterele coronariene, se simte astăzi un octogenar... „câștigat la belciuge“ („Am rezistat atâția ani fiindcă am o inimă extrem de sănătoasă și un organism care a creat numeroase artere secundare [...]. Dr. Dangas mi-a arătat filmul cu creațiile de artere secundare și spunea că rareori a văzut un asemenea fenomen de auto-apărare a corpului. I-am spus că aceasta este slava lui Dumnezeu, Care Și-a arătat mila Sa spre un preot nevrednic, și el a recunoscut că numai Dumnezeu poate face astfel de minuni...“). Cu toate încercările vârstei și ale veacului (nici mici, nici puține), sfinția sa a găsit, în ultimii ani, puterea fizică și generozitatea sufletească de a veghea și asupra tinerei grupări de la ROST, dăruind revistei pagini de neuitat, iar bucuria de a-l vedea și față către față, o dată sau de două ori pe an, este întotdeauna o sărbătoare a inimilor noastre, cu atât mai mult cu cât îl regăsim an de an cu aceeași îndărătnică tinerețe în cuvinte, în gesturi și în priviri. Nouă, cărora ni s-a oferit șansa de a-l avea călăuză în confuzia acestui tîrziu de lume, prezența mereu însuflețitoare a sfinției sale printre noi ni se pare de fiecare dată o minune încă și mai mare decît cea din filmul doctorului Dangas. Urmîndu-și chemarea oarecum în răspărul obișnuitei ingratitudini dîmbovițene, Părintele Calciu rămâne, în adevărata conștiința creștină românească, o legendă vie și inepuizabilă, iar istoria luptei anticomuniste are în sfinția-sa unul dintre reperele ei esențiale.

[19] A se vedea și interviul dat cu acel prilej (inclus în vol. *Războiul întru Cuvînt...*, ed. cit., p. 99 și urm.).

[20] În mare măsură i se datorează și vol. *Occidentali convertiți la Ortodoxie. Șase ipostaze mărturisitoare* (Ed. Christiana, București, 2002).

[21] *Cf.* interviul menționat la nota 19.

Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa: Nou cuvînt către tineri*

Hristos a Înviat în inima ta!

*Iar în ziua întîi a săptămînii [duminica], Maria Magdalena a venit la mormînt dis-de-dimineață, fiind încă întuneric, și a văzut piatra ridicată de pe mormînt. Deci a alergat și a venit la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care îl iubea Iisus, și le-a zis: „Au luat pe Domnul din mormînt și noi nu știm unde L-au pus". Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și veneau la mormînt. Și cei doi alergau împreună, dar celălalt ucenic, alergînd înainte, mai repede decît Petru, a sosit cel dintîi la mormînt. Și, aplecîndu-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit și Simon-Petru, urmînd după el, și a intrat în mormînt și a văzut giulgiurile puse jos, iar marama care fusese pe capul Lui nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, într-un loc. Atunci a intrat și celălalt ucenic, care sosise întîi la mormînt, și a văzut și a crezut. Căci încă nu știau Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morți. Și s-au dus ucenicii iarăși la ai lor. Iar Maria stătea afară lîngă mormînt, plîngînd. Și pe cînd plîngea, s-a aplecat spre mormînt. Și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezînd, unul către cap și altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. Și aceia i-au zis: „Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți?". Ea le-a zis: „Că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus". Zicînd acestea, ea s-a întors cu fața și a văzut pe Iisus stînd, dar nu știa că este Iisus. Zis-a ei Iisus: „Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți?". Ea, crezînd că este grădinarul, I-a zis: „Doamne, dacă tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu Îl voi ridica". Iisus i-a zis: „Maria!". Întorcîndu-se, aceea I-a zis evreiește: „Rabuni!" (adică: Învățătorule!). Iisus i-a zis: „Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu! Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru". Și a venit Maria Magdalena vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și că acestea i le-a spus ei. (**Ioan** 20, 1-18)*

Oare ce cuvînt nou le mai poate spune cineva tinerilor mei prieteni? Au trecut de atunci ani îndelungați. O nouă generație s-a ridicat, călită de o experiență unică și, poate, atinsă de un nou scepticism, născut din contactul cu lumea Occidentului rătăcită de la dreapta credință. Poate că astăzi, chiar mai mult decît atunci cînd am rostit cele *Șapte cuvinte...* [1978], sufletul tinerilor – pe care îi consider prietenii mei, ca și atunci (căci tot în numele lui Iisus Hristos vorbesc) – este lovit de maladii psihice aduse din lumea largă de o propagandă perfidă, deghizată adeseori sub masca unei democrații deșuchiate și luînd înfățișarea creștinismului, așa cum satana se îmbracă în lumină de înger pentru a înșela pe cît mai mulți.

Atunci erai oprimat prin forță, ceea ce crea în tine o rezistență naturală față de un sistem de gîndire materialist, cu aspect mistic. Nu credeai, tinere, în nimic din ce ți se spunea pe atunci, pentru că, așa cum știi, sub forma adevărurilor relative, pe care stăpînii vremii le proclamau ca adevăruri absolute, se ascundea o minciună deopotrivă totală și totalitară. Atunci glasul preotului ajungea la tine prin predica rostită cu prețul libertății și chiar al vieții, iar adevărul lui Hristos îți consola sufletul rănit de violența limbajului politic și de teroarea fizică. Atunci ți se vorbea de internaționalismul comunist și de existența exclusiv materială, prin care se căuta uciderea iubirii universale a Mîntuitorului. Atunci ți se spunea că ești o simplă piesă, fără libertate, în mecanismul social și politic, că numai integrarea în necesitate își

* Cuvînt alcătuit după 20 de ani, la cererea a numeroși tineri din România, și îndeosebi a studenților din A.S.C.O.R. (cf. *Războiul întru Cuvînt...*, ed. cit., p. 73 și urm., unde este reprodus, la indicația autorului, textul din *Puncte cardinale*, anul VIII, nr. 4/88, aprilie 1998, pp. 1-2, cu minime îndreptări).

aduce libertatea. Hristos te chema însă la o libertate mai mare, de cu totul alt ordin, atunci cînd spunea: „Sfințește-i pe dînşii întru adevărul Tău: Cuvîntul Tău este adevărul“ [*Ioan* 17, 17]. sau „Veți cunoaşte adevărul şi adevărul vă va face liberi“ [*Ioan* 8, 32].

Nu este aşa, prietenul meu, că atunci Adevărul creştin ți se părea limpede şi uşor de înțeles? Oare acum, în plasa de minciuni care te cuprinde din toate părțile, mai poți distinge la fel de lesne adevărul de ne-adevăr? Sub năvala „evanghelizării“ de tip protestant şi american, în care adevăruri parțiale ale creştinismului îți sînt predicate pe fondul satanic al rock-ului şi în forma teatralizării de cartier, cu răcnete şi lacrimi false, cu minuni şi vindecări care plouă peste capul tău buimăcit, cum mai poți găsi pe Hristos cel adevărat în inima ta? Ieri, sub teroarea ateismului comunist, puteai să-ți împodobeşti sufletul cu trupul Domnului, uns cu miresme, aşa cum îl puseseră în mormînt Iosif şi Nicodim. Astăzi, sedus de ritmul infernal al tobelor şi de vuietul cu ritm sălbatic al „propovăduirii“ sectante, nu-L mai găseşti pe Dumnezeu şi stai, ca Maria Magdalena, plîngînd în fața mormîntului gol al sufletului tău.

Cine ți L-a furat pe Dumnezeu? Care grădinar L-a ascuns de tine, ca să fii acum singur şi să plîngi?

Întoarce-te la adevărul simplu al credinței şi la textul învierii lui Hristos. Aleargă ca Petru şi Ioan spre mormîntul Domnului, apleacă-te, intră, şi vei vedea şi vei crede, cunoscînd Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morți!

Poate că ieri, cînd comunismul căuta să smulgă orice credință din inima ta şi să facă din tine un simplu şurub în angrenajul maşinii sociale, tu, dintr-un spirit de revoltă tinerească, Îl aveai mai mult pe Hristos în sufletul tău decît Îl ai astăzi. Azi eşti atacat din toate părțile, cu zgomot ritmic de tobe, de toate organizațiile anticreştine, care vor să facă din vechile popoare credincioase un fel de amestec inform, uşor de condus acolo unde vor ei, aşa cum se întîmplă şi cu lumea politică, unde cîțiva indivizi sînt unşi în taină şi puşi să conducă, de pe poziții internaționale de forță, toate popoarele: ei decid ce neam are dreptul să nască prunci sau să moară prin nenaşteri; ei se substituie lui Dumnezeu şi trasează destinul națiunilor după placul sau interesul lor. Cine nu se supune, să piară!

Foto: Bogdan Onofrei

Acest totalitarism se exprimă tot mai mult şi în viaţa Bisericii, prin organizaţii internaţionale ecumenice de tip masonic, care impun de fapt o nouă religie, o nouă liturghie, fără nici o sacralitate, fără taine şi fără ritual, ca într-o piesă modernă. Teatrele aşa-zis religioase, pe care le vedeţi închegate prin pieţele publice de anumiţi tineri veniţi din Occident, reprezintă desacralizarea creştinismului şi a liturghiei, desacralizare la care, din nefericire, se pretează şi unii reprezentanţi ai clerului ortodox, aşa cum este cazul broşurii *Reconcilierea – dar al lui Dumnezeu şi început de viaţă nouă*, editată la Iaşi, în 1995, printre editori găsindu-se şi un preot ortodox (desigur, nu fără aprobarea ierarhului său). Această lucrare, în porţiunea ei liturgică, este un atentat la sfinţenia liturghiei ortodoxe şi o negare a valorii ei de taină.

Cum să nu stai, ca Maria, în faţa unui mormînt gol? Toate aceste atacuri sînt date împotriva ta, tinere, cu osebire împotriva ta, căci eşti mai lipsit de apărare şi mai sensibil la nedreptăţi; şi toate vor să-ţi spună că eşti un mormînt gol dacă nu asculţi de ei. Însă stă scris: „Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci ispitiţi [cercetaţi] duhurile de sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume“ [*I Ioan* 4, 1].

Cine ispiteşte astăzi duhurile dacă sînt de la Dumnezeu, cînd înşişi preoţii ortodocşi şi catolici ajung să predice un mesianism anticreştin, asemenea sectelor înfiinţate de rebelii Bisericii? Cine te apără de rătăcire, fratele meu mai tînăr? Cine îţi reîmpodobeşte inima cu prezenţa lui Hristos cel adevărat, nu cu hristoşii mincinoşi ai acestui veac?

„Şi celor cîţi L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sînge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut. Şi Cuvîntul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit între noi, şi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr...Şi din plinătatea Lui noi toţi am luat, şi har peste har“ [*Ioan* 1, 12-14 şi 16]. Te-ai născut, tinere, din nou, nu din poftă trupească, nici bărbătească, ci din Dumnezeu, Care S-a făcut trup pentru tine şi din a Cărui plinătate te-ai împărtăşit, şi har după har ai luat. Acest har îţi este scut împotriva desfrînărilor la care te îndeamnă învăţătorii tăi de azi, vorbindu-ţi despre libertate ca despre ridicarea oricăror oprelişti din faţa ta. Bunul simţ este un fetiş, cinstea – o noţiune perimată, sexualitatea – o descătuşare a animalului din tine, asemănarea ta cu Hristos – o poveste creată de preoţi, iar iubirea de Dumnezeu şi de semeni – o nouă formă de încătuşare a personalităţii. Cercetează în inima ta, dincolo de acest hăţiş diabolic al minciunii, şi vei găsi Adevărul, singurul care te face liber! Şi supremul adevăr este *Învierea*. Învierea lui Hristos, ca pîrgă a învierii tale.

Se apropie Săptămîna Patimilor, pe care o întîmpinăm plini de durere şi pocăinţă pentru participarea noastră la uciderea lui Hristos, nu numai din simplă descendenţă „adamică“, dar şi prin actele noastre de fiecare clipă prin care L-am rănit pe El, idealul desăvîrşirii umane, prin căderile noastre de fiecare zi. Preotul va proclama de

la altar „moartea lui Dumnezeu“, iarăşi şi iarăşi, halucinant şi obsedant, în timpul celor 12 Evanghelii. În Vinerea Mare, ne vom tîngui ca Sfînta Fecioară pentru moartea Lui: „Primăvară dulce, Fiul meu cel dulce, frumusețea unde Ți-a apus?“. Îndurerați vom fi şi plini de lacrimi, dar niciodată deznădăjduiți, fiindcă ştim că a venit vremea cînd „Fiul Omului va fi prins şi dat pe mîna bătrînilor, care-L vor judeca şi-L vor condamna, şi va fi dat la moarte, dar a treia zi va învia“ [cf. *Matei* 16, 21 şi 17, 23 sau 20, 18-19; *Marcu* 10, 33-34; *Luca* 9, 22 sau 18, 31-32]. De aceea şi cîntăm în timpul Prohodului: „Ca un leu, Tu, Doamne, în mormînt apunînd, ca un pui de leu Te scoli, înviind din morți“.

Cu carnea sfîşiată, îmbătrînită de chinuri, Hristos se scoală „ca un pui de leu“, înnoit prin spiritualizarea totală a trupului. „Ca un pui de leu“ iese din giulgiurile întărite de miruri, lăsîndu-le neatinse, păstrînd forma; „ca un pui de leu“ se ridică strălucitor prin piatra mormîntului, fără a lăsa urme, piatră pe care, apoi, îngerul o va ridica pentru a arăta femeilor că Iisus nu mai era în mormînt: „Veniți de vedeți locul unde a zăcut!“ [*Matei* 28, 6].

Hristos a înviat!

Paradoxal: preotul, care îți spusese că Hristos a murit, proclamă acum, în lumina strălucitoare a Adevărului, că El a înviat. El ştie, el îți propovăduieşte adevărul Învierii cu convingere. Nu mai eşti un mormînt gol, prietene! Hristos cel înviat te locuieşte şi bucuria Lui rămîne întreagă în tine.

De Paştele lui 1981, eram în închisoarea Aiud. Dimineața, cînd garda se schimba, încălcînd toate regulamentele draconice ale închisorii, i-am spus gardianului (unul dintre cei mai cruzi): „Hristos a înviat!“. A ezitat cîteva clipe, în care, ca într-o străfulgerare, am văzut perindîndu-se pe chipul lui inocența copilăriei, cînd mama sau bunica îl ducea de mînă la biserică şi cînd auzea glasul ca de înger al preotului spunînd: „Hristos a înviat!“. După această clipă de ezitare, mi-a răspuns în şoaptă: „Adevărat a înviat!“. A fost pentru mine cea mai sigură dovadă că nu mă înşelasem niciodată în această privință: cel care mă tortura îmi confirma Învierea Domnului! Am plîns în tăcere, cu lacrimi de bucurie.

Mai tîrziu a venit colonelul Prisăcaru, să-mi dovedească, acolo, după gratii, în frig şi foame, prin argumente marxiste, că era stupid să cred şi să afirm învierea lui Hristos. A intrat în celulă şi i-am spus: „Hristos a înviat!“. M-a privit fix cîteva secunde şi apoi m-a întrebat: „L-ai văzut tu?“. „Nu L-am văzut eu, domnule colonel, dar cred în Înviere pentru autoritatea celor care L-au văzut înviat şi au mărturisit: apostolii şi ucenicii, femeile mironosițe, ostaşii care au zăcut ca morți, străpunşi de lumina Învierii, milioanele de mucenici care, în clipa morții martirice, au avut viziunea lui Iisus cel înviat. Nici dumneavoastră nu ați văzut Polul Nord, dar nu vă îndoiți de existența lui, pentru autoritatea celor ce v-au informat. Nu i-ați văzut pe Marx, nici pe Engels, nici pe Lenin, dar credeți în existența lor şi, presupun, în teoriile lor, pentru autoritatea celor ce vă vorbesc despre ei...“.

Mă risipeam într-o argumentație stupidă şi cadaverizată, folosind dovezi omeneşti, moarte dinainte de a le fi rostit, atunci cînd Adevărul suprem constă în simpla lui proclamare. Treceam, oarecum, prin situația Sfîntului Apostol Pavel, care făcea uz de filosofie în fața cetățenilor atenieni, vorbind despre irationalul, antirationalul act al învierii [cf. *Fapte* 17, 15-32]. Ucideam, treptat-treptat, duhul adevărului pe care gardianul de mai înainte îl aprinsese în celula mea prin simpla confirmare a Învierii: „Adevărat a înviat!“...

Tinere prieten, pot să-ți înşir dovezile biblice ale Învierii, pot să te trimit la mormînt cu Petru şi Ioan, ca să vezi cum a ieşit Iisus din giulgiuri, fără să le strice forma, sau din piatră, fără s-o spargă; pot să-ți spun, ca pe apă, toate arătările Lui în fața apostolilor, a ucenicilor şi a sfinților. Toate sînt, în gura mea, fum şi ceață, dacă Duhul lui Dumnezeu nu vorbeşte prin mine.

Hristos a înviat în inima ta înainte de a ți-o spune eu sau altcineva. Şi tu ştiai acest lucru şi l-ai confirmat, asemenea gardianului meu, atunci cînd ai strigat din adîncul convingerii neargumentate: „Adevărat a înviat!“.

Nu alerga după spectacole; nu alerga după minuni ieftine făcute pe scenă; nu alerga la bolboroselile fără sens ale sectanților: vorbele lor neînțelese sînt şerpi care le ies din gură! Nu alerga la teatralitatea predicării unora ca aceştia: toate sînt minciuni, toate sînt armele ascunse ale satanei! Mergi la cel mai simplu dintre adevăruri, la cel mai neargumentat şi mai de neargumentat: *Hristos a înviat! Adevărat a înviat!*

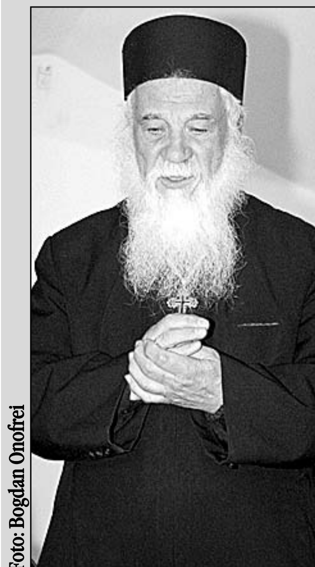
Pr. Calciu: „Biserica trebuie să facă politică“

Părintele Gheorghe Calciu se raportează, în toate demersurile sale de angajament public, cu precădere la tineri. Mesajul său creştin este indisolubil legat de mesajul naţional, în duhul cel mai pur al tradiţiei ortodoxe. Am încercat să obţinem de la Părintele Gheorghe Calciu un diagnostic duhovnicesc la criza societăţii româneşti de azi. În acest sens, am identificat câteva dintre posibilele cauze ale crizei, pe baza cărora am formulat mai multe întrebări. A rezultat un interviu atipic, dar credem că folositor.

– *Părinte, aţi fost dintotdeauna preocupat de tineret, de problemele sale şi de menirea sa. Cum vă apare astăzi tineretul român? Mai putem vorbi de o „generaţie nouă“ – în sensul că aceasta este coagulată de un ideal comun, de o credinţă?*

– Fireşte, nu putem vorbi astăzi de o nouă generaţie, după cum nici generaţiile noi din trecut nu ar putea renaşte în chip identic cu ele de atunci. Generaţia din '27, să zicem, care a fost cea mai compactă şi cea mai bine strucutrată ideologic, spre deosebire de generaţia de azi, venea dintr-o risipire spre „coagulare“ ca să rămânem la termenul folosit în întrebare. Aşa era atunci curentul general. O Europă nouă, constituită pe baze naţionale, creştea din risipirea unor „imperii“ mai mult sau mai puţin reale şi spiritul fiecărei naţiuni se coagula în jurul unor personalităţi dominante prin harismele pe care Dumnezeu le semăna în noile generaţii. Generaţia de atunci a avut un crez creştin, un crez naţional, o disciplină şi, mai ales, personalităţi greu de egalat astăzi.

Generaţia actuală este laxă şi labilă. Ea face drumul invers faţă de generaţia luată de mine ca etalon: ea porneşte de la „coagularea“ forţată de factori externi din perioada comunistă şi, mai

Foto: Bogdan Onofrei

Născut la 23 noiembrie 1925, la Mahmudia, în judeţul Tulcea, tânărul Gheorghe Calciu a intrat în lupta naţională încă de pe băncile liceului. Pe când era student în anul III la Medicină, a fost arestat şi a suferit, ca deţinut politic, timp de 21 de ani în temniţele comuniste. După eliberarea generală din 1964, a urmat Teologia şi s-a preoţit. A fost numit profesor de limba franceză la Seminar în Bucureşti. Ca slujitor la capela Seminarului a ţinut un ciclu de şapte cuvinte către tineri, veritabile atacuri anticomuniste, în urma cărora a fost arestat din nou, în mai 1978. Pr. Calciu este fondator al Romfest – Întrunirea Românilor de Pretutindeni, preşedinte al Consiliului Inernaţional Romfest şi preşedinte de onoare al Asociaţiei ROST. Autor al volumelor: *Şapte cuvinte către tineri* **(Ed. Anastasia, Bucureşti, 1996),** *Christ is calling you. A course in catacomb pastorship* **(St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina/ California, 1997),** *Rugăciune şi lumină mistică. Eseuri şi meditaţii religioase* **(Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1998),** *Războiul întru cuvânt* **(Ed. Nemira, Bucureşti, 2001),** *Homo americanus. O radiografie ortodoxă* **(Ed. Christiana, Bucureşti, 2002).**

departe, de la factorii externi ai perioadei postcomuniste: influența nocivă a moravurilor din Vest, bombardarea excesivă a informației contradictorii și chiar dăunătoare, lipsa unei ancorări temeinice în vreun crez, de unde si apostaziile, convertirile și reconvertirile liderilor acestei epoci – nu mă refer deloc la șefii politici care au făcut din politică o șatră – ci la intelectuali, care au cunoscut, aproape toți, convertiri și reconvertiri. Fluctuanța ideologică nu naște lideri, după cum avatarul nu naște eroi, nici martiri.

Știu că generația de azi are personalități extraordinare, dar, din cauza decadenței morale și a promovării non-valorilor în viața politică națională și internațională, a clandestinității organismelor internaționale, politice, economice, juridice etc. mare parte din aceste figuri proeminente s-au retras în monahism, de unde pot răspândi lumina lor spirituală peste tineri și bătrâni, sau trăiesc în anonimat social.

– *Ce anume credeți că îi vatamă sufletește cel mai mult pe tineri?*

– Două sunt racilele majore ale generației tinere actuale: lipsa unei credințe religioase ferme – ortodoxe, în cazul României - și superficialitatea morală. Toate celelelte sunt adjuvante și catalizatori spre cădere: televiziune, sexism, alcoolism și droguri, superficialitatea, sectele, muzica demonică, distrugerea gustului pentru frumos, anticreștinismul (antiortodoxia), lenea, labilitatea psihică și intelectuală etc.

– *Cum ne putem feri de cele vătămătoare de suflet, într-o lume în care comunicarea este tot mai artificială, deși mult mai rapidă, identitatea este strivită de globalizare, iar credința diluată de informația rău manipulată?*

– În catacombele politicii internaționale, care este, în esența ei, anticristică, se elaborează savant distrugerea Bisericii, a neamurilor, relativizarea adevărului, parazitismul guvernamental, izolarea individului și controlarea lui până la desființare prin toate mijloacele de propagandă, spulberarea familiei; persoana trebuie să devină tot mai mult o proprietate a guvernului ; instalarea unui totalitarism lent care, în cele din urmă, să ducă la subordonarea întregii lumi unui guvern internațional uns de cineva din adâncuri. Acest guvern va fi înzestrat cu funcții și calități mistice, așa cum s-a procedat cu partidul comunist în țările comuniste. Cum să ne apărăm? Punând în locul valorilor promovate de anticreștini exact opusul lor. Și încă ceva: există un filtru mental împotriva fluxului uriaș al informației care ne asaltează și o vitejie a binelui.

Globalizare, multiculturalism, feminism

– *În ce fel ne va schimba globalizarea? Trebuie să ne opunem tăvălugului ? Și dacă da, cum?*

– Globalizarea nu este o sinteză a lucrurilor. Ea nu este nici măcar o analiză. Costache Oprișan (martir al închisorilor comuniste – n.red.) spunea că diavolul este numai analitic: analizează până la distrugere. Dumnezeu este sintetic: El crează. Globalizarea este simplă aglomerare. Globalizatorii de azi nici măcar nu au justificarea teoriilor marxiste care susțineau ca aglomerarea cantitativă duce la salturi calitative bruște. Ceea ce, în continuarea gândirii lui Oprișan, ar însemna că dracul globalizării este un prostovam, nu un deștept.

Mulți dintre cei care mă întâlnesc se miră de mine că nu m-a afectat cu nimic stilul american. Le dau totdeauna exemplul gâștii care trece prin apă și nu se udă. Sunt imun la toată această oală uriașă americană, în care toate se topesc spre a da naștere unei națiuni americane – care, după toate aparențele, nu se va naște niciodată –, pentru că numai cei slabi de înger se americanizează urgent și vorbesc engleza cu un accent românesc îngrozitor, iar româna cu un accent american îngrozitor.

Dacă nu luăm în seamă globalizarea, ci o privim ca pe o ladă de gunoi, nu avem de ce ne teme. Dar cum grămada asta uriașă de gunoi este mare, s-ar putea să devină un uriaș tăvălug. În acest caz, vom înțelege de ce spune Mântuitorul: „Nu te teme turmă mică pentru că Tatăl vostru a hotărît să vă dea vouă Împărăția“ (Lc. 12: 32)

– *Ce efecte are feminismul asupra lumii creștine?*

– Toată Europa și America – chintesența lumii civilizate – și bine vorbesc ei de civilizație, fiindcă, din ce în ce mai mult, numai spre asta se îndreaptă, au născocit feminismul ca pe o soluție

a dezagregării familiei şi, în ultimă instanţă, a societăţii creştine. Pentru ei, egalitatea femeii cu bărbatul a dus la exacerbarea drepturilor femeii, făcând din ea nu atât o persoană demnă şi o gingăşie a familiei, educatoarea copiilor şi pacea unei case, cât un obiect al plăcerii exagerate, ceea ce duce la scăderea natalităţii în ţările civilizate. Aceasta este sclavia cea mai ruşinoasă a femeii. În ultimă instanţă, toată această ideologie feministă nu face decât să pună mereu femeia în situaţie de minoritate socială. (Tot este acum vremea supremaţiei minorităţilor de tot felul faţă de majoritate).

Rezolvarea adevărată stă în concepţia creştină despre familie ca o biserică familială, în care modelul este Hristos şi Biserica Lui. Tatăl şi mama sunt legaţi printr-o dragoste nesubţiată de timp, iar familia, în sine, este un spaţiu sacru în care se intră cu sfială şi în care soţul găseşte mereu o mamă tânără, fără pată şi fără zbârcitură, iar mama vede intrând pe Mirele etern. Atâta vreme cât familia este fondată exclusiv pe atracţia sexuală sau pe interese materiale, ea începe cu un eşec moral şi se sfârşeşte cu un eşec legal, eventual, tragic.

– Se vorbeşte mult despre culturalism, dar puţină lume pricepe ce va să spună acest cuvînt. E bun, e rău multiculturalismul?

– Multiculturalismul este marea găselniţă a „evanghelismului“ masonic al epocii noastre. De fapt, nici nu prea înţeleg bine ce înseamnă pentru ei multiculturalism. Eu am copilărit într-un sat, Mahmudia, din Delta Dunării, cu o populaţie amestecată. Dacă aş folosi sistemul procentelor, aş putea spune că jumătate din populaţie era românească, iar cealaltă jumătate era formată din (în ordine descrescândă): lipoveni şi ruşi, turci, tătari şi evrei (aceştia din urmă erau vreo 15-20 de familii care se ocupau cu micul negoţ rural). Uneori, din cauza gheţurilor, satul rămânea izolat două, trei luni pe an. Influenţele „democrate“ nu prea ajungeau pe la noi. Era însă credinţa ortodoxă, simplă, dar adevărată. Mi-aduc aminte că învăţătorul din sat şi-a cumpărat un radio prin 1937. Aproape că ne făceam cruce când treceam pe lângă casa lui ca de ucigă-l toaca.

La şcoală venea toată lumea, de bine de rău. În afara orelor de clasă oficiale, preotul rus ţinea lecţii de scris în limba rusă. Învăţau Azbuchea, citeau, învăţau cântarea bisericească, ceea ce la noi nu se facea decât parţial în şcoală. Hogea învăţa şi el pe copii scrierea arabă, Coranul şi alte obiecte religioase. Cursurile la „limbi străine“ erau obligatorii pentru etnia respectivă şi benevole pentru noi, românii. Dar dacă mergeam la cursurile ruseşti sau mahomedane, noi eram obligaţi să ne conformăm disciplinei lor, care era mult mai dură decât în clasele noastre. Mai puţini mergeam pe la ruşi, fiindcă toată ziua eram cu copiii lipovenilor şi aveam un vocabular de bază aproape suficient pentru comunicarea la nivelul nostru. Mergeam mai mulţi pe la turci, pentru că hogea preda şi lecţii de caligrafie: scrierea rondă.

Fiind copii, discutam toate problemele de scris, de limbă, cultură şi istorie. Ne certam, ne împăcam, făceam prietenii, mai ales cu turcii şi tătarii, care aveau o concepţie oarecum diferită despre prietenia adevărată. Prietenii adevăraţi se numeau „arcadaşi“ – cred ca însemna frate şi erau gata la orice sacrificiu al unuia pentru altul.

Dacă asta este multiculturalism, i-aş invita pe oficianţii mistici ai Europei Unite să se ducă la Mahmudia, în Delta Dunării, să ia lecţii de adevărat multiculturalism de la învăţător, popă şi hoge. Deşi cred că multe se vor fi schimbat şi pe acolo în rău sub influenţa culturii masono-europeană.

Biserica putea să susţină politicieni creştini

– După opinia Sfinţiei Voastre, tinerii trebuie sau nu să se implice în politică? Dar preoţii? Şi dacă o fac, în ce fel să o facă?

– Aceasta este o mare şi dureroasă preocupare pentru mine. În primul rând, ceea ce se întâmplă în America, Europa şi în România, nu este politică, ci politicianism, ceea ce este cu totul altceva. Politica este implicarea cetăţeanului în treburile cetăţii. O datorie nobilă. Politicianismul este implicarea cetăţeanului în jefuirea cetăţii şi a locuitorilor ei. Când Hristos ajuta pe cel sărac, alunga pe speculanţi din templu, îl numea pe Irod vulpe şi pe farisei morminte spoite, făcea politică nobilă. Politicianismul vine cu o serie nesfârşită de instituţii demonice după el, viaţa socială este murdărită până în cele mai intime fibre.

Desigur, Biserica face politică şi trebuie să facă, dar politica Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cetatea se mântuieşte prin Biserică. Dacă

Biserica stă în afara cetății, înseamnă că a dezertat de la datoria ei: ea nu mai mustră pe conducătorul ticălos, nu mai apară pe cel sărac, nu mai propoveduiește cuvântul în societate, în închisori, în școli, în lumea tinerilor pierduți, în casele bogaților îndemnându-i la milostenie, restituind astfel măcar o parte din bunurile furate de la cetățean, nu se mai ridică împotriva corupției.

În preajma ultimelor alegeri, am discutat cu tineri, cu preoți și chiar cu ierarhi posibilitatea ca Biserica să vindece rănile țării, să moralizeze viața publică și, mai ales, lumea politică, prin implicarea preoților în politică. Nu în sensul formării unui partid creștin cu preoți și ierarhi în el, ceea ce ar fi constituit o abatere de la linia trasată de Hristos și o coborîre în arena politicianistă, unde fiarele sălbatice i-ar fi sfâșiat, ci prin promovarea unor persoane civile în viața politică. Asta însemna ca Biserica, în fiecare sat și oraș, să-și dedice o parte din timpul său cetății, în sens politic nobil, să vadă care sunt cetățenii buni, cei mai buni și necorupți pentru a fi promovați în alegeri. Aceștia trebuiau să fie oameni de credință, cu fapte bune, cu duhovnic care să depună bună garanție pentru ei, promovând astfel o elită politică pe baze morale și nu pe o propagandă deșănțată sau pe bogăția acumulată prin jaf. Astfel, baza propagandei candidaților nu s-ar mai fi făcut cu cheltuieli enorme din furtul organizat, ci prin cuvântul Bisericii. Părea o utopie și era, atâta vreme cât ierarhia Bisericească, de la vlădică și până la ultimul credincios – poporul lui Dumnezeu – nu înțelegea misiunea politică a Bisericii, așa cum am arătat mai înainte.

Îmi aduc aminte că un preot, la o conferință în Timișoara pe această temă, mi-a spus public: „Părinte, Preacuvioșia Voastră ne spuneți aici niște lucruri pe care nouă ne este frică și să le gândim". Era exprimarea unei stări de fapt, întreținute cu voie sau cu ne-voie în lumea românească. Dacă s-ar fi făcut așa, fără zdruncinare și fără acuzații teatrale din timpul propagandei electorale, nu ar mai fi fost nevoie de președintele Băsescu – o tranziție la o lungă perioadă de tranziție – și nici de implicarea României în războaie nedrepte din spațiul orientului, sau în adăpostirea unor închisori secrete în care tortura este tratamentul prizonierului de război, așa cum

Foto: Bogdan Onofrei

pare a se fi întâmplat. Nici o instituție din România nu ar putea face această revoluție în spirit. Numai Biserica. Singură Ortodoxia.

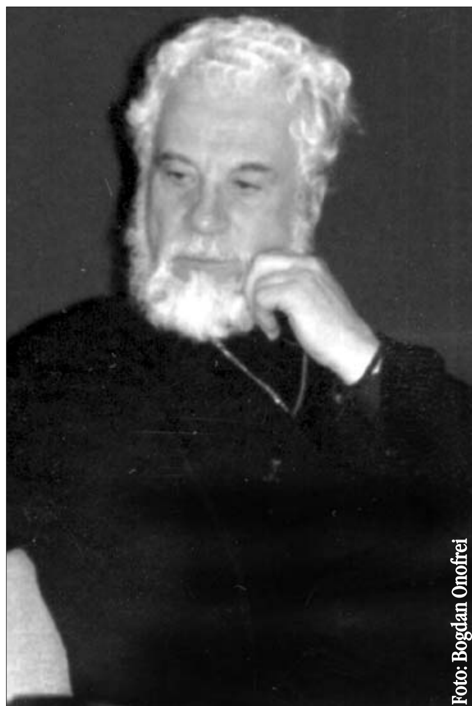
În perspectiva planului meu, oamenii politici buni nici nu ar fi avut nevoie să facă o propagandă religioasă (eu sunt însă pentru aceasta) pentru că oamenii i-ar fi recunoscut din faptele lor: După roadele lor îi veți cunoaște (Mat. 7 : 20).

– *Mai sunt persoane exemplare – modele pentru tinerii români?*

– Am mai afirmat că există multe persoane exemplare: intelectuali excelenți, preoți cu har, monahi de mare sfințenie, ierarhi cu viziuni largi și cu putere de sacrificiu. Unii sunt contestați, alții nu. Dacă revoluția își devorează proprii săi copii, cu atât mai mult o face tranziția. Epoca noastră este un lanț nesfârșit de tranziții consecutive. Dar cine va răbda până la sfârșit, se va mântui. (Mt. 10: 22)

– *Ierarhia BOR – cu excepții notabile – a fost rezervată față de mai toate inițiativele cultural-religioase dinspre mireni, inițiative care năzuiesc la a determina o renaștere morală și spirituală. Care să fie motivul?*

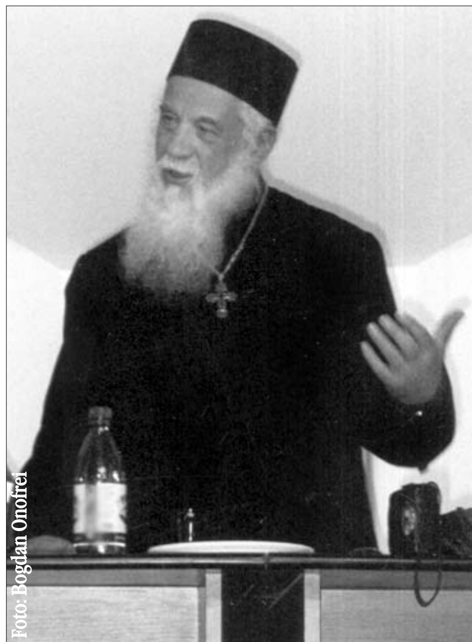
– Cred că motivele sunt mai complexe decât cele enumărate în întrebare. În primul rând, ierarhia nu are încredere în grupările laice, după experiența cu Oastea Domului. În perioada persecuției, o parte din Oastea Domnului a devenit protestantă, fără să fi renunțat la titulatură. Şi mai este și astăzi. În al doilea rând, o presă satanizată și antiortodoxă stă la pândă gata să sfâșie orice ierarh sau preot pentru cea mai mică greșală, reală sau imaginară. Această teamă a dus la acțiuni necugetate temeinic din punct de vedere bisericesc – sub amenințarea presei dezlănțuite ca un câine scăpat din lanț – ale ierarhilor, cum a fost condamnarea Părintelui Daniel Corogeanu de la Tanacu, chiar înainte ca justiția să-și fi spus cuvântul – adevărat sau fals. Acestă atitudine a favorizat o sentință juridică finală total falsă, pentru că Părintele Daniel și cele patru măicuțe nu au mai avut nici un loc unde să-și plece capul, nici un scut.

Foto: Bogdan Onofrei

În al treilea rând, această tendință constatată a mirenilor spre o excentricitate față de autoritatea bisericii duce la pieire: Extra Ecclesia nula salus. Mântuirea sufletelor lor este Biserica și ierarhia ei.

În sfârșit, prin structura ei, Biserica este foarte prudentă cu afirmațiile ierarhiei, spre a nu crea sminteală în lumea credincioșilor. Cu atât mai mult această precauție va lucra asupra laicilor. Nu vreau să spun că această precauție nu este bună. Dimpotrivă. Dar când este exagerată, duce la asuprirea spiritului și a minții. Cei mai puțin tineri, alături de noi cei bătrâni, își amintesc foarte bine elucubrațiile care se rosteau la adresa lui Ceaușescu de către cei mai mari intelectuali ai noștri: scriitorii spuneau că ei au învățat de la Ceaușescu să scrie; pictorii ca de la el au învățat adevărata pictură, sculptorii la fel. Intelectualii și artiștii se supravegheau unii pe alții ca să vadă dacă se încalcă în vreun fel principiile marxiste, ba, din teamă, autorii se cenzurau pe ei înșiși mai tare decât o făcea cenzura oficială.

Înainte de ultima arestare a mea, am participat la o adunare eparhială. Printre altele, un redactor-șef de la o revistă religioasă din București se lăuda că, de când este el în funcție, Departamentul Cultelor nu i-a respins niciodată vreun articol. Şi erau câțiva ani buni de când conducea. Asta însemnă că era mai drastic decât erau cenzorii oficiali. Pe vremea aceea nu aveai dreptul să spui, de exemplu, că Mântuitorul a venit în lume să ne mântuiască pe toți, ci numai pe cei credincioși și alte lucruri asemănătoare. Respectivul șef

de redacție anticipa reacțiile Departamentului Cultelor. Anticiparea lui însă depășea cu mult reacțiile comuniștilor de la Culte.

– *Credeți că ierarhii Bisericii Ortodoxe ar trebui să se preocupe de o mai bună comunicare cu credincioșii, la nivelul unor instituții media naționale? Mă gîndesc că nu avem un post de radio ortodox care să fie ascultat în toată țara, nici un cotidian generalist fundamentat ortodox...*

– Personal, sunt pentru înființarea unui post de radio pe toată țara, sau a unui ziar care să adune în jurul lui un grup de oameni de mare credință și de valoare intelectuală. Astfel ar putea fi dezbătute, între altele, problema relației dintre credință și viața socială contemporană, s-ar pune în discuție competent raportul dintre știință și religie, spulberând mitul evoluției și teoria violent impusă minților de astăzi a big bang-ului, sau s-ar arăta valoarea creatoare de cultură și istorie a creștinismului. Biserica ar mai câștiga multe suflete, căci unii vin la credință prin „cred, Doamne și mărturisesc", alții vin prin „de nu voi pune mâna mea, nu voi crede", alții prin chemarea iubirii, alții prin revelație.

Biserica trebuie să-și împlinească misiunea ei purificatoare în toate domeniile cetății. Ea nu poate neglija nici aspectul economic, nici sărăcia sau bogăția nejustificate, nici deteriorarea planetei noastre, a mediului, prin excesul de proastă administrație a guvernelor. Prin argumente, prin rugăciune, prin sfințire, printr-o clară expunere a Crezului ortodox, mintea umană va fi exorcizată și falsa știință va dispărea ca vrăjitoria lui Simon.

Biserica trebuie să-l facă pe om autentic

– *Există o „rețetă" a rezistenței creștinești și culturale a tinerilor români în fața provocărilor veacului?*

– Cred că această problemă a fost dezbătută pe tot parcursul acestui interviu. Nu există rețete pentru Duh.

Să luăm, de pildă, intregrarea euroatlantică – nu va face vreo mutație spectaculoasă la nivelul individului. Vedeți, Franța este aceeași ca și cea dinainte de integrare, Anglia la fel. Credința sau necredința nu s-au modificat prin integrare, ci prin ignoranța celor de jos, sau prin demonizarea lor, care vine pe căi mai subtile decât prin pretențiile nu știu cărei baronese. Ceea ce se va schimba va fi posibilitatea de călătorie a individului, eventual posibilitatea lui de afirmare ca valoare, sau subordonarea lui economică, fie prin subordonarea totală voinței trustului, fie prin sărăcirea lui totală, creându-se acea categorie de *homeless* sau de revoltați permanent, ceea ce nu este invenția Europei Unite și nici a Americii. Într-o țară industrializată până la refuz, în care bunul trai este, ca în America, ceva tangibil, studiul și cultura devin niște mofturi. Elitismul politic și economic atinge niște culmi și atunci țările bogate vor cumpăra creiere străine, cum face America. Dar o credință tare, o inimă demnă, o cultură solidă și o noblețe a duhului nu pot fi cumpărate. O țară industrializată excesiv nu favorizează dezvoltarea spiritual, decât prin evadarea individului din ea, spre Biserică.

Rolul Bisericii într-o viitoare Românie – intrată în vâltoarea apocaliptică a tehnicizării – este de a salva sufletele de la pieire. De a reînvăța pe oameni ce este umilința față de Dumnezeu, ce înseamnă iubirea de El și de aproapele, virtutea, abstinența și de a redescoperi frumusețea lumii din spatele falsei frumuseți de plastic a lumii moderne. Să-l facă pe om autentic.

*Interviu realizat de **Claudiu Târziu***

11 martie 2006 – zi neagră pentru Basarabia

Se poate muri de supărare?, de disperare?, din sentimentul zădărniciei? De incapacitate de a răspunde la întrebarea: „Sunt eu a-normal - sau ei *sunt ne-normali?". La 10 martie 2006 am mai murit o dată cînd am citit Apelul inițiat de cică Sorin Ilieşiu (pe lîngă morțile de la Gherla, 1958; de la Rahova, 1977; de la Paris, 1982 – bomba în carte; 1983: otrava lui Haiducu; 1990: distrugerea de către Liiceanu a cărții* Culoarea Curcubeului*; 1997: „Îmi pare rău că l-am cunoscut pe P.G." – citat din decretul-lege al Monicăi Lovinescu; 1998: „Adio domnule Goma", operă nemuritoare a lui N. Manolescu – în fine, în 2005: certificatul de deces semnat de procurorul Eduard).*

Paul Goma

În treacăt: la 21 septembrie 2005 publicam în *Ziua* „Propunere"(a), afirmînd: *„De ce n-am alcătui şi noi, indigenii, băştinaşii, majoritarii romîni – ne-americani, ne-israelieni – un* Institut pentru Studierea Terorii Bolşevice în România de la 28 iunie 1940*? Nu sunt primul care (şi-)a pus această întrebare îndurerată şi, după cum merg treburile în România, nu voi fi ultimul".*

Nu m-a izbit textul însuşi al Apelului de la 10 martie (un extemporal corectat înainte de a fi redactat), ci *„programul" propus spre cercetare (sic!), identic pînă la confuzie cu cel anunțat de Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului.*

Profet al catastrofelor, de cum guvernul anunțase marea-veste-mare: înființarea I.I.C.C., mirosisem făcătura. Cine să fie de acord cu criminalizarea comunismului: Tăriceanu? Băsescu, cel care „nu are dovezi"? Iar cînd s-a comunicat componența Consiliului de Onoare, am început a zice, pe cînd trăgeam să mor: „Dacă Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România a fost botezat «Elie Wiesel», potrivit logicei dîmbovițene, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului – tot din România – se va numi: «Radu Ioanid». Cum, de ce! Pentru că printre desemnații a cerceta crimele comunismului împotriva românilor a fost «cooptat» vlăstarul unui clan de bolşevici securişti care numai bine nu au făcut românilor şi României după ocuparea țării de către sovietici - cine? Consilierul de taină al lui Iliescu, al lui Petre Roman, colaboratorul lui Rosen în stabilirea «statisticelor» Holocaustului în țara noastră, adjunctul istericului antiromân Elie Wiesel, şi el falsificator al istoriei şi impenitent calomniator al românilor: tovarăşul «Radu Ioanid», iată de ce!"

Să nu ne mirăm cînd vom afla că Marius Oprea – consilier prim-ministerial – va solicita de la Washington, tovarăşului nostru de veacuri R. Ioanid, nu „consilii" de specialitate (tehnica minciunii, a statisticilor trucate, a documentelor inventate), ci directive: pe cine să mai coopteze I.I.C.C.: pe Anca Oroveanu?, pe Oişteanu?, pe J. Ancel?; pe cine să dea afară ca, zi-i pe nume: „antisemit" (pe Liiceanu!). Iar *istoricul* Marius Oprea, va aplica întocmai, dimpreună cu *istoricul* Stejărel Olaru (în treacăt: împuternicit al meu în procesul intentat lui Pleşiță şi lui Iliescu) directivele de-sus-de-tot privitoare la cronologizarea Istoriei României.

La urma urmei, de mirare (pentru românii care mai sunt capabili să se mire) nu este confecționarea unor oarecari texte de propagandă comunistă în slujba puterii actuale; ci nepăsarea, aroganța, disprețul neo-aristocratic ale țoapei cățărată pe movila cadavrelor amărîților de compatrioți, cei lipsiți de talentul de a fi stat, ca ea, „pe timpul dictaturii" pitită sub țol, de a fi colaborat cu puterea (citeşte: „de a fi rezistat prin cultură"), iar după-război dînd lecții de vitejie, chiar de moralitate – de la balconul Universității. Un text de propagandă ar fi fost un „articol" de gazetă de perete: nimeni nu l-ar fi citit; pe cînd acesta reuşeşte să împace capra „opiniilor personale" (a personalităților ilustrate în cei 16 ani de tranziție-spre-îndărăt, prin o carieră de profitori, de hoitari) cu varza liniei – juste, ieri; azi a abject-corectitudinii. Un text dorit-sugerat-corectat de tovarăşii-de-sus, sprijiniți din inimă de intelectualii nației, cei cărora, prin tradiție, puțin le pasă de vrerile, de durerile maselor-largi. Oricum, Puterea şi Neadevărul ştiu: „poporul" (a se rosti silabisit, pîrțîit), chiar dacă vede ața albă cît odgonul cu care e cîrpită ruptura-n turul guvernanților, reeducat fiind, piteştizat la scară națională, nu îndrăzneşte să atragă atenția Tovarăşului Rege asupra curgolismului Majestății Sale. Dovada: „programele" sunt identice (doar strămorții nu văd asta): exact aceeaşi concepție-despre-lume-şi-istorie care ne-a martirizat, ne-a descreierat o jumătate de veac – prin Roller, Chişinevschi, Răutu, sub Dej; sub Ceauşescu: prin Gireşti, Berindei, Condurachi, Pascu, Dan Zamfirescu, I.C. Drăgan, Păunescu, Sergiu Nicolaescu.

Este suficient să zăbovim cu privirea asupra „porției de timp" *recomandată*, *gata subliniată* a fi cercetată, pentru a înțelege *cine* şi *pentru* ce se opune demersului normal, nu doar ştiințific, dar şi moral (există pe lume şi demnitate națională, nu doar mîndrie): acela potrivit căruia istoria României cere a fi tratată ca istorie şi nu ca vulgară, condamnabilă propagandă părtinitoare (de clasă, de rasă), iar istoricii să facă muncă de istorici, nu de salamizatori stahanoveți.

Minciună prin omisiune

Îmi cer iertare pentru apropierea personală: respectînd acest „program", istoricii vor fi siliți să facă o treabă asemănătoare cu cea a lui Silviu Lupescu, directorul Polirom, care mi-a decapitat-despiciorat volumul de mărturii despre 1977 *Culoarea curcubeului*: a suprimat „Introducerea" (ca să nu-i supere pe „intelectualii de vîrf ai țării") şi „Anexa", ca să nu iasă cartea prea groasă.

Aşadar, „crimele comuniste din România" vor începe „În 1945". De ce abia în 1945? Iată de ce:

1. [Fiindcă] „Nu este bine să aducem vorba – acum, cînd intrăm în Europa! – despre Ocuparea brutală, barbară, ilegală, la 28 iunie 1940, de către URSS a Basarabiei, a Bucovinei de Nord, a Herței; tragedia românilor din România, cea din *Săptămîna Roșie* – trebuie ocultată, uitată, răzuită de pe retina supravieţuitorilor, din sufletul urmaşilor (ca nu care cumva să-i atingem cu o floricică pe frații noştri ruso-ucraineni), altfel ne-am trezi vorbind şi de Anul Roşu: iulie 1940-iulie 1941, cînd bolşevicii (ruşi, de-alte-naționalități) au căsăpit o parte dintre români, pe alții i-au deportat în Siberia. Tovarăşii istorici să nu se rezeme pe *memorie*; să nu facă *istorie*, ci instrucție militară în vederea însuşirii (!) *amneziei generalizate*; guvernanții țin să-i oblige pe români să uite că există o Basarabie, o Bucovină; prin decret țin să facă să fie ca şi cum nici nu ar fi existat vreodată nici Problema Tezaurului, nici a Pactului Stalin-Hitler, nici a Hăcuirii Teritoriului Moldovei istorice de creionul lui Molotov care ne-a lăsat fără Hotin,

Foto: Bogdan Onofrei

fără Sud, fără ieşire la mare, fără mal la Dunăre – nici Problema Insulei Şerpilor, nici a Canalului contemporano-ucrainean, nici a Pactului cu Ucraina, nici a Tratatului cu Rusia, nici violenţele împotriva românilor din URSS şi nici a despăgubirilor ruso-ucrainene pentru jefuirea Romîniei vreme de decenii".

Citat din Apel: „Unii dintre semnatarii importanţi, consideră că referirea într-un asemenea Apel la Basarabia nu este posibilă în acest an, înainte de integrarea României în UE". Ia te uită: care or fi „importanţii-consideraţionişti": Blandiana?; Oişteanu?, Radu I. Feldman?, Liiceanu?, L. Pintilie?, Pleşu?, Marko M. Katz?, N.Manolescu-Unesco?, Şora, Paler?).

2. „Nu este momentul «în acest an», cînd intrăm în Europa" – alt citat – să pomenim de cedarea Transilvaniei de Nord Ungariei, la 30 august 1940; să tăcem şi asupra masacrelor ungurilor asupra românilor, discriminare cruntă „răzbunînd nedreptatea de la Trianon") – pînă taman în 1945!; să fie ştearsă din memorie (ca să nu-i ofensăm pe fraţii noştri unguri, cei ce se topesc de dragoste fierbinte de valahi şi să fie ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimica, niciodată, niciunde).

3. „Nu este deloc «momentul»" (ah, nu-i-momentul-la-intelectualul-român, dezertorul, laşul, altfel semnatar-important!) să amintim cedarea Cadrilaterului la 7 septembrie 1940: îi ofensăm de moarte pe fraţii bulgari!, care, ei, totdeauna, e-he-he!

Să fie doar grija prudentului suflător în iaurt de a nu atinge măcar cu o suflare suprasensibilităţile fraţilor ruşi, unguri, bulgari? Da de unde! Ci nenumita, nerostita spaimă de avioane – citeşte: de Israel şi de SUA: aceste două forţe autentic teroriste ne împiedecă să vorbim şi noi, românii, despre *holocaustul nostru, anterior celui cunoscut de evrei* (care de jumătate de veac au pus *copyright* pe suferinţă), început la 28 iunie 1940 pînă la 15 iulie 1941, pricinuit de bolşevicii sovietici invadatori, dintre care foarte mulţi evrei; apoi de la 23 august 1944 de ocupanţii sovietici ai întregii ţări, în primele rînduri ale lor fiind foarte marele număr de evrei originari din România, dar şi din Rusia; iar din 1945 cel cauzat de „ajutorul frăţesc": cel puţin jumătate din cei 100.000 unguri şi cehi trimişi de ruşi în România, să facă ei poliţie de tip NKVD, erau evrei, nici măcar din Transilvania de Nord: ei ne-au umilit, ne-au belit, ne-au chinuit, ne-au acuzat că îi trimisesem la Auschwitz! Efortul (patriotic, de mare-maghiar) al lui Wiesel de a diminua substanţial „contribuţia" Ungariei la masacrarea evreilor a dat rezultatele scontate: bilanţul publicat de el şi de ai săi al victimelor a fost dispersat-translat de la Maghiaria la ţările parţial ocupate: Slovacia, Iugoslavia, România - însă, doamne-fereşte să fi amintit de ne-evreii (slavi, valahi) victime ale politicii de feroce purificare etnică impusă de Horthy, amiralul deloc mai angelic decît mareşalul Antonescu. Astfel a apărut inscripţia de la Coral, operă a lui M. Rosen, E. Wiesel, R.Ioanid: *„400 000 evrei victime ale Romînilor"*.

Am mai spus, re-spun: victimele se numără de la unu/una – dar „statisticienii" Wiesel, R. Ioanid, Ancel, Benjamin nu s-au sfiit să fixeze ei cifre astronomice – ca să aibă de unde lăsa.

„Pînă la 1989, «la revoluţie»", indică guvernanţii gara terminus. Acolo trebuie cercetorii să se oprească din cercetat, să pună punct istoriei pătimirilor noastre sub comunism. Ca şi cum printr-o minune: un decret al *lor*, începînd din ziua de 1 ianuarie 1990 fix, ar fi pus capăt crimelor comuniste.

Dar *mineriadele*? – ce au fost ele dacă nu război civil caracterizat, declanşat de comunişti?

Dar tulburările interetnice de la Tîrgu Mureş puse la cale de tovarăşul lui N. Manolescu: I. Iliescu („Omul cu *o* mare")?

Dar situaţia generală a ţării continuînd a fi ceea ce era înainte de 1989 (cu două excepţii: dreptul de expresie şi dreptul de circulaţie): altfel de ce Caraman, celebrul spion al ruşilor a rămas, din umbră, la cîrma Securităţii? Cîţi securişti vinovaţi de crime (de-o pildă Pleşiţă) au fost pedepsiţi pentru faptele lor, împiedecaţi să ocupe televiziunile lăudîndu-se cu „faptele patriotice" ale lor, totodată ameninţînd, insultînd victimele, chiar morţii („Banda lui Arnăuţoiu")?

Semnatarii

Să vedem cine a semnat Apelul din 10 martie 2006. Mai întîi să-i remarcăm pe cei care – din întîmplare! – fac parte şi din staff-ul I.I.C.C. (în ordine alfabetică): Ştefana Elvira Bianu, Doina Cornea, Radu Filipescu, Gabriel Liiceanu, Stejărel Olaru, Marius Oprea, Cristian Pîrvulescu, Andrei Pleşu.

Ai zice că primiseră dispoziția de a întări și poziția vecină – și soră, cum ar veni: ambele capete ale vițelului de aur (și de stat).

Să aruncăm o privire în 2000, înaintea turului doi al alegerilor pentru președintele republicii, *la cei care semnaseră și Apelul Rușinii*, cel pentru realegerea lui Iliescu: Gabriela Adameșteanu, Ana Blandiana, Doina Cornea, Anca Oroveanu, Smaranda Vultur, Carmen Mușat, Marta Petreu, Ruxandra Cesereanu, Magda Cîrneci, Dan Culcer, Paler, Oișteanu, Mihai Șora, Liiceanu, Pleșu, N. Manolescu, Alex. Ștefănescu, Mircea Martin, Stelian Tănase, Leonard Oprea, Mihăieș, Tismăneanu, Patapievici.

Revenim la Apelul din 10 martie 2006: Sorin Antohi, Georges Banu, Maria Brătianu, Ion Caramitru, Costin Cazaban, Smaranda Cazan-Livescu, Matei Călinescu, Mircea Cărtărescu, Vitalie Ciobanu, președinte PEN Club (Organizația Mondială a Scriitorilor, Rep. Moldova) (?!), Adrian Cioroianu, Denisa Comănescu, Rodica Culcer, Dan Culcer, Nicolae Dima, Sorin Dumitrescu, Tudor Dunca, Smaranda Enache, Dan Erceanu, Constantin Eretescu, Anneli Ute Gabanyi, Georg Gane, scriitor, Munchen, Sanda Golopenția, prof. univ., scriitor, Providence, SUA, Vasile Gorduz, sculptor, Ioan Groșan, scriitor, Stere Gulea, Cristian Hadji-Culea, Anca Hațiegan, Alexandru Hîncu, Sorin Ilieșiu, inițiatorul prezentului Apel, vicepreședintele Alianței Civice, Marco M. Katz, președinte, Centrul pentru Monitorizarea și Combaterea Antisemitismului în România, Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Norman Manea, Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, Viorel Marineasa, Aurel Sergiu Marinescu, Mircea Martin, Claudiu Mătasă, Irina Mavrodin, Sorin Mărculescu, Teodor Mărieș, președinte „Asociația 21 Decembrie 1989“, Ilie Mihalcea, jurnalist, Paris, Mircea Mihăieș, Dan C. Mihăilescu, Christian Mititelu, Ioan T. Morar, Maia Morgenstern, Carmen Mușat, Bujor Nedelcovici, Radu Negrescu-Suțu, Virgil Nemoianu, Ambrozie Nicolae Nicoară, președinte, filiala Brașov, Asociația „Pro Basarabia și Bucovina“ (?!?); Cornel Nistorescu, Viorel Oancea, deputat, fost primar al Timișoarei; Andrei Oișteanu, președinte, Asociația Română de Istorie a Religiilor; Stejărel Olaru, director, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului, Leonard Oprea, scriitor, SUA; Marius Oprea, președinte, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului; Anca Oroveanu, Octavian Paler, Horia-Roman Patapievici, președinte, Institutul Cultural Român; Dan Perjovschi, grafician; Lia Perjovschi, Marta Petreu, Ioan Pintea, scriitor, preot, Bistrița; Lucian Pintilie, regizor, Cristian Pîrvulescu, președinte, Asociația Pro Democrația, Gabriel Pleșea, Andrei Pleșu, Radu Portocală, scriitor, director, Institutul Cultural Român, Paris; Florin Postolachi, președinte „Asociația 15 Noiembrie 1987 – Brașov“, Nicolae Prelipceanu, Cristi Puiu, regizor, Silvia Radu, Tania Radu, vicepreședinte, Institutul Cultural Român, Nestor Rateș, Victor Rebengiuc, Ioan Roșca, cercetător, Teleuniversitatea din Montreal, Canada; Romulus Rusan, scriitor; Lavinia Stan, director, Centrul de Studii Post-comuniste, St. Francis Xavier University, Canada; Petre Stoica, poet, Valeriu Stoica, avocat, fost ministru al Justiției, Liviu Ioan Stoiciu, scriitor, Ovidiu Șimonca, redactor-șef adj. „Observatorul Cultural“; Ana Șincai, Mihai Șora, Alex Ștefănescu, scriitor, Domnica Ștefănescu, director Ed. „Mașina de scris“, Stelian Tănase, analist politic, Alin Teodorescu, sociolog, Vladimir Tismăneanu, profesor de științe politice, University of Maryland, SUA; Cornel Todea, regizor, Alexandru Tomescu, editor „Alternativa“, Toronto, Canada, Lucian Turcescu, președinte, Societatea Canadiană de Studii Patristice, Concordia University, Canada, Florin Țurcanu, istoric, Anca Vasiliu, Sorin

Foto: Bogdan Onofrei

Vieru, preşedinte, Fundaţia „Gheorghe Ursu“, Daniel Vighi, Smaranda Vultur, Şerban Rădulescu Zoner, preşedinte Alianţa Civică, Alexandru Zub, academician.

Urmaşii torţionarilor susţin condamnarea comunismului

Întrebare (a mea şi doar a mea) naivă: ce vor fi căutînd în acest demers onest, legitim (şi atît de întîrziat: 16 ani!, de către „democraţiile“ ilieşti, de două ori şi constantineşti) al condamnării crimelor comunismului verii Oigenstein: Anca Răutu, fiica monstrului cu acelaşi pseudonume, Leonte Răutu, şi Andrei Oişteanu, fiul politrukului NKVD Mişa Oigenstein, ultimul director al Uzinei de activişti de-stat-şi-de-partid „Ştefan Gheorghiu“ – şi nepot al lui L. Răutu? Este normal (pentru noi, nu şi pentru ei, apostoli ai *terorii generale de tip sovietic*): nici Anca nici Andrei nu pot fi acuzaţi pentru *crimele* comise de părinţii lor (atît în Basarabia, pămînt românesc, răpit de URSS în 1940), cît şi în restul României ocupat de tancurile sovietice, pe care veniseră ei, de la Răsărit, după 23 august 1944, să ne aducă lumina bolşevismului). *Fiindcă noi nu suntem ca ei.* Dar *ei*, ca trăitori pe pămîntul României, şi trăind bine de cînd se ştiu, nu se simt obligaţi de a declara audibil, citibil că dezaprobă faptele murdare, criminale, că nu (mai) împărtăşesc ideologia părinţilor?, deşi se impărtăşesc, în continuare, din supra-avantajele elitarzilor colonizatori sovietici? În Franţa: nepoţi ai unor fideli ai lui Potain îşi fac *mea culpa* pentru colaboraţionism de rînd, însă în România descendenţii direcţi ai unor criminali ca fraţii Oigenstein, îşi văd de viaţa lor prosperă în desăvîrşită şi batjocoritoare la adresa noastră nesimţire etică. Şi în deplina nepăsare a victimelor părinţilor lor.

Acest Oişteanu, vînător de „antisemiţi“, a avut neruşinarea să scrie în revista 22 din 28 ian.-14 febr. 2005: *„Un caz insolit este cartea lui Paul Goma,* Săptămîna roşie sau Basarabia şi evreii *(Editura Vremea XXI, Bucureşti, 2004), care iese practic din orice tipologie. Goma nu se mulţumeşte să fie, ca alţii, negaţionist. El admite Holocaustul din România, dar îl motivează, îl justifică. O teorie atît de aberantă încît nici măcar nu este pedepsită de lege“.*

Dacă teoria mea ar fi fost „pedepsită de lege“, Andrei Oigenstein ar fi încasat încă 10.000 dolari de la Ephraim Zuroff (din „fondurile de recuperări“), pentru „demascarea“ mea! O asemenea creatură s-a strecurat şi pe o listă de semnatari care (în principiu) cer condamnarea comunismului! De ce s-a băgat şi aici, nesimţitul? Pentru că nimeni dintre victime nu i-a spus: „Locul tău nu-i aici, cu noi, locul tău e printre slugile profitoare ale ruşilor!“; sau pentru ca, la întrebarea: „Ce cauţi tu aici?“, el să răspundă senin: „Să vă consiliez! Să aflaţi şi voi cum arată comunismul pe dinlăuntrul Cartierului Primăverii“.

Re-învăţăm lucruri ştiute

Ce am învăţat din lecţia primită ca pe un pumn între ochi la 10 martie 2006? Nimic nou, din nefericire pentru neamul românesc, doar confirmări:

– Solidaritatea este necunoscută pe meleaguri româneşti (vezi şi teoria Anei Blandiana: „La noi, în timpul tiraniei nu era posibilă solidaritatea“ – citeşte: dacă Stăpînirea nu-i dădea bilet de voie).

În schimb funcţionează din plin mioriticul spirit de turmă: dacă românul (şi româncа, tricoloră şi dînsa) vede o coadă, nu întreabă *ce se dă acolo*, se aşază numaidecît. Şi aşteaptă, cu conştiinţa datoriei împlinite. (Căci, ce face românul - în afară de faptul că el este etern? Românul aşteaptă să vină „americanii“). De aici, din urmă, a văzut că celor din faţă nu li se întîmplă nimic rău: aceia nu sunt bătuţi, înjuraţi, nici măcar certaţi: înseamnă că e voie de la Primărie să semneze-la-coadă ce-o fi de semnat – apoi nu se poate să nu *se dea* ceva.

– Nu mai este valabilă capacitatea (sic!) intelectualilor de a citi-scrie. Ştiutorii de carte (unde mai pui: scriitorii!) dacă de scris, scriu, de citit ce au scris alţii… Cum adică: să abandoneze ei scrierea propriilor opere nemuritoare, pierzînd timpul cu citirea a ce au scris alţii? „Ce, eşti nebun?“, vorba personajului caragialian.

„După revoluţie“ din ce în ce mai rari au devenit recenzenţii cititori ai cărţilor recenzate; criticii literari care, înainte de a se rosti despre o carte, consimt la sacrificiul de sine: citirea cărţii lăudato/ nimicite au părăsit acest obicei păgubos: nu citesc decît o singură pagină scrisă de „celălalt“,

numai că prezentarea de pe pagina a IV-a nu aparține autorului, ci editorului.

Cum să se comporte *altfel* aceşti oameni de carte români față cu un Apel ca cel discutat? Adică să-l citească întîi, abia apoi să-l aprobe sau dezaprobe? Să piardă ei timp cu cititul? Dar omul de carte romîn, în majoritate zdrobitoare, deşi nu are încredere nici în nevastă, nici în frate, nici în mamă, nici în tată – în cazul unei manifestări a spiritului de turmă se năpusteste după Berbecul Imaginar. Şi consimte. Şi aderă. Şi semnează (cu drag). Dacă au semnat alții înaintea lui...

Dacă vreun nebun – oricum, un ne-romîn – atrage atenția amicului că nu citise ceea ce semnase (am făcut, neintenționat, experiența în legătură cu Apelul discutat) - acela reacționează curat-româneşte:

– fie recunoaşte-cinstit că nu citise, că nu ştia „ce conține hîrtia", însă cum i-o recomandase un vecin, cum o semnaseră şi alți colegi-de-breaslă – semnase şi el. A, da, a fost omisă chestia cu Basarabia... El e oltean get-beget, pandur curat, nu vrea să aibă nimic în comun cu basarabenii, nişte înapoiați, nişte rusofili;

– fie admite că citise textul, dar cum era grăbit, nu observase că lipsea „problema Basarabiei"; apoi el, ardelean, are probleme cu ungurii care vor Ardealul, „problema Basarabiei" să şi-o rezolve basarabenii singuri, ca nişte băieți mari, cum făcuseră ardelenii: ei singuri, cu mîna lor se liberaseră de unguri;

– fie – minune: există, totuşi, români care, călcîndu-şi pe inimă, murmură:«Da, dragă, iar am făcut o nefăcută. Îmi pare rău că am pus semnătura pe o injustiție, dar, sincer: tu ce-ai fi făcut în locul meu? Uite: istoria pe care o ştiu e cea pe care am învățat-o la şcoală şi pe care părinții, bunicii nu mi-au contrazis-o – ca să nu pățim cu toții ce mai pățisem. Aşa că nu cunoşteam amănuntele cu Basarabia, cu Bucovina, cu Herța, cu cedarea, cu retragerea Armatei – de unde să le cunosc, dacă...? În ultima vreme am auzit ceva, dar nimic nu mi-a rămas. Iar cărți... Şi azi simt aşa, un fel de jenă – spune-i frică, dacă vrei - de cărțile pe ne-linie; doar ştii că frate-meu cel mare a fost anchetat pentru „Doina" lui Eminescu, pentru Goga şi încă pentru alți autori epurați. Bunicii dinspre mamă sunt din Basarabia, bunelul a fost deportat în Siberia, mama era copilă cînd s-a refugiat în Regat – cîte necazuri a îndurat în Oltenia, în Banat, apoi în Bărăgan, cu „titoiştii" – eu acolo m-am născut, într-un bordei. Atunci s-a jurat că nu va face nimic ilegal care să pericliteze viitorul copiilor.

Ce mai poți spune față cu astfel de, nu neapărat adevăruri (ce-i acela adevăr?), ci cu asemenea crîncenă *realitate*? Ce poți face decît să-ți înghiți lacrima cît o gutuie înțepenită în gît?

Unii dintre cinstiți gîndesc că o casă se ridică în etape; că încetul cu încetul se face oțetul; că nu este înțelept să ceri totul dintr-o dată, ci azi una, mîine alta – pînă la urmă ajungem cu casa gata, întreagă! Dacă ar fi aşa... Dar nu este aşa. Noi, românii nu trebuie (ba chiar: să ne interzicem şi să ne supraveghem îndeplinirea) să ne milogim. Noi nu cerşim, nu implorăm să ni se arunce un oscior, o cojiță de pîine. Noi cerem, nu drepturi, ci respectarea drepturilor noastre. Inalienabile. Şi întregi! De la care neam de robi, de slugi au învățat ai noştri să nu ceară, azi *şi* cutare şi cutare – „Întîi să ne vedem în Europa, apoi o să cerem, he-he-he, şi luna de pe cer, nu doar Basarabia-aia..."?

Românii nu au cerut (de la cine, pentru Dumnezeu?) *şi* Basarabia-aia, nu pentru că Basarabia-aia ar fi greu de obținut (de la cine, oameni buni?), ci pentru că românul nu are coloană vertebrală. Iar cînd vrea să recupereze un drept furat, o trage pe milogeală, pe cerşetoreală, recurge la bacşiş – de parcă ar cere cine ştie ce favor.

11 Martie 2006: zi de pre-doliu național – adevăratul doliu va fi în 27 martie, cînd se vor împlini 88 ani de la Unirea Basarabiei cu România, în 1918.

În aceşti 88 ani am adunat trei cedări, trei vînzări:

Prima: la 28 iunie 1940;

A doua: imediat după „revoluție" cînd, basarabenilor veniți fuga-fuga, să ceară Unire cu Patria Mumă li s-a răspuns că Patria nu are nevoie de încă trei milioane de minoritari - altfel românofoni;

A treia: cea din 10 martie 2006.

Ne-ați vîndut, măi fraților, ne-ați „tratat" ca în Miorița. Nu mai rămîne decît să ne crăpați capul cu un pietroi în timp ce dormim. Ziua de 27 martie va fi o aniversare fără sărbătoare.

Va fi un Prohod.

Paris, 11 martie 2006

Vedere de pe centura politicii

Atenție, se refac găștile!

Luna trecută, politichia românească fu zguduită din temelii. DNA, folosit pe post de măciucă, a spart găştile. Liberalii se dezic, chiar şi cu juma' de gură de Patriciu; Năstase a fost debarcat de la partid şi de la Cameră; Mitrea face cărare la Parchet, urmat de Şerban Mihăilescu – alintat Miki le Bacşis – şi madam Stănoiu, iar surprizele nu s-au terminat; se anunță demisii pe bandă rulantă din PSD (fug ca guzganii parlamentarii încă nechemați la DNA) şi transferuri spectaculoase la Partidul Conservator – altminteri unul de dreapta, sanchi! Ce mai, se reconfigurează taberele. Un efect pervers ar putea fi acela ca, hăituiți de Putere, cu DNA pe post de ogar aprig, pentru porcăriile făcute pe cînd erau la Putere, fruntaşii pesedişti să ajungă iarăşi la Putere – fără alegeri anticipate – via PC.

Viorel Patrichi

„Şade moşu-n cur la foc/ Şi ce vede spune tot!" – zicere din înțelepciunea doctorului Sorin Oprescu, apud Moş Ion Roată-Roată, să se vadă toată. Aşa glăsuia în direct, pe toate posturile de televiziune – de stat, comerciale, adică private, de tot private – doctorul Sorin Oprescu, un ubicuu director de spitale, senator, mahăr la Colegiul Medicilor şi senior coordonator la Partidul lu' Mucles, filiala de Bucureşti. Un personaj fabulos, nu doar foarte inteligent. Ne avertiza că – gata ! – s-a dat liber la vânatul cel mare, la mistrețul cu colții de aur. Trageți adânc! Aer în piept. Mai jucăm o dată opereta de la zidul din Târgovişte, ca să rămânem noi mai curați, mai uscați. Să nu mai spună lumea că noi am fi nişte golani, şi nişte mafioți, şi nişte escroci, şi nişte comunişti revopsiți, reşapați şi mascați. Gata! Dar cine să fi fost „Moşu"? Că focul noi cunoaştem cine l-a pus.

„Ni s-a pus etichtea pe frunte, sistem ticăloşit, corupți – Cauza suntem noi pentru ca am fost nişte fraieri. Vreți să rămânem în genunchi? Rămânem în genunchi! Ce-avem de făcut când toate mesajele noastre către populație sunt parazitate. Că mă întreba Adrian Năstase: E adevărat că lumea vorbeşte? E-adevărat. Câți vorbesc? Mulți. Până-acum nu vi s-a spus decât gulgute. Nenorocirea e că timpul trece şi că dacă am fost o speranță la tinerețe, sunt o certitudine la bătrânețe" – dixit doctorul Partidului, cu mortul pe masă.

Cânta un matelot la prora

Este aşa de frumos la noi, încât numai un tâmpit fără umor ar mai vrea să plece din România. Aici e de râs, de făcut! Doctorul Sorin Oprescu este un pasionat de țâpurituri de la bunicul: „Lupta este colosală atunci când prostu' are şcoală". Nu, nu se referea la Prostănacu, el se gândea la ministrul Nicolăescu, cel care a spus că Mircea Geoană şi Adrian Năstase au învățat dialectica politică de la Bătrâna-şi-Perversa-Securitate. Ce fiare!

Şi atunci, Prostănacu s-a năpustit cu pieptul la hotarele partidului fiindcă ieşeau din năvod tot felul de lighioane cu procurori gheboşi în cârcă, aşa cum țâşneau dracii din turbinca lui Ivan al lui Creangă. Principial cum îl ştim, şi-a schimbat discursul de trei ori în patru ore: „Nu mai excludem pe nimeni!"; „Este o idee tâmpită să-l dăm afară"; „Adrian Năstase trebuie să plece!". Şi asta după ce toți aleşii neamului rătăcit au făcut lanț de... lanț! în jurul partidului şi al secretarului său

general: nu vrem să-l amuşine procurorii la ouă, nu vrem să fie percheziționat ca orice pârlit de român, nu vrem să fie scos din capu' trebii de la Camera Deputaților, fiindcă pierde partidul. Indiferent de culoarea zgărzilor pe care scrie mândru „câine comunitar estropiat“, toți aleşii au votat întru apărarea Împăratului-de-Mătase, la fel cum au votat contra Departamentului Național Anticorupție. De s-a dus vestea până la gânditorii de la Bruxelles.

Şi deodată, din senin, zbang! A venit noaptea cuțitelor roşii şi băieții l-au obligat pe Arogantu' să-şi taie venele în privata Partidului, ca Seneca în baie. Nu ca Seneca. Ca Paler! Nu, nu, Paler a abjurat ca Galileo Galilei. De altfel, fireşte, Adrian Năstase spusese recent că idealul lui de tinerețe era Octavian Paler, fireşte. Nu a precizat, fireşte, care Paler, evident: cel vioi de la Comitetul Central sau eseistul sumbru, cu lumânarea-n poloboc, de după tămbălăul din decembrie 1989. N-am înțeles.

Există trei explicații posibile pentru a percepe principialitatea spontană a Prostănacului: Tataie a cerut capul Arogantului; Baciul Traian are mâna prea lungă şi insinuantă; porunca a venit din afară. Eu optez pentru a treia variantă... Prostănacu i-a şantajat pe aleşii din provincie: nu votați pentru aruncarea Arogantului, atunci toată conducerea îşi dă demisia. Şi l-au dat pe două bețe, cum zic basarabenii când se referă la scârnăvii. Era deja ora două noaptea. Votul fusese

lăsat la urmă, ca să-i exaspereze pe delegați. Aşa cum făceau pe vremea UTM, când îşi condamnau colegii de facultate pentru că au dansat rock. Partidul lui Mucles devenise antropofag şi nu se va opri aici. „Vreți congres extraordinar? O să-l facem, că tot noi o să-l organizăm, dar să luăm în noaptea asta o decizie“, a spus Manivelă, de sub mustața lui de I. C. Frimu, cel care ceruse în iarnă să se despartă bărbații de desfrînate. Lucru imposibil: PSD este un partid de androgini!

Degeaba a mai vorbit Arogantu ca preoteasa Casandra în templul lui Lenin: „Vă vine rândul şi vouă! Nu veți scăpa nici voi. Toți sunteți expuşi prin excluderea mea.“

Ce vremuri! Cânta un matelot la prora: „Adriene, nici nu ştii/ Cât de mic începi să fii!...“ Parc-a fost Mama Omida a politicii româneşti.

„N-am nici o greață“

După care, Arogantu a ieşit la rampa Camerei din Palatul Mult Iubitului: „Mi-am dat demisia de onoare, fireşte!“.

Vânatul cel mare era doborât cu bastârci de braconieri. Atunci a sărit la carotida mistrețului cu colții de aur şi Antonie Iorgovan: gruparea lui Adrian Năstase s-a constituit pe trei criterii: homosexualitate, infracționalitate şi masonerie. Este o blasfemie. Cum să legi de pederaşti o organizație atât de discretă ca masoneria?

„Eu sunt pe toate listele de corupți şi de criminali: n-am nici o greață. Nu plec din prima linie a partidului“, a susurat Guzganu Rozaliu şi s-a dus cu Jiji la Sevilla.

Olandezu Van Ghelle avertizase că „trebuie terminată mafia Petrache-Bittner-Năstase“. Nici el n-are nici o greață – „care este“ – şi aşteaptă să fie promovat. E normal, fiindcă „Năstase nu ştia nici să dea mâna cu oamenii“. Sau poate nu voia, ca regele Carol I, care acorda un singur deget politicienilor de la Bucureşti. Doar cu bătrânul Petre Carp, care l-a înfruntat de mai multe ori, monarhul era mai generos: îi dădea trei deşte.

Văzând el ce oaste conduce, Prostănacu i-a făcut „golani“ pe supuşii lui politici. Este şi aici o magie a discursului politic. După ce l-a ciuruit pe Mult Iubitu şi Stimatu, Tataie i-a făcut „golani“ pe toți „legionarii“ din Piața Universității. Şi ce bine i-a mers! Poate se prinde şi pentru Prostănacu. Dar să

nu-şi închipuie că Tataie a uitat că Prostănacu i-a scris lui Emil Constantinescu că el, părintele revoluţiei, ar fi „cancerul democraţiei din România“.

Oricum, tot înainte cu Tataie! Decât un căscat cu Che Guevara pe piept şi cu cravată roşie de pionier la gât, mai bun este Ion Iliescu pentru Partidul lu' Mucles, care numai aşa mai are şanse să treacă pragul de 5%, măi dragă. Să nu am eu gura aurită...

Geoană „uită“ ce semnează

Prostănacu se arată naţionalist, după ce s-a dat în stambă prin tot felul de „paneluri internaţionale, care andorsează puternic România“. Se face că nu pricepe cum de actualii guvernanţi acceptă ca americanii să poată ataca orice ţară străină de pe teritoriul nostru, fără ca măcar să ne informeze. În realitate, acordul SOFA privind statutul militarilor americani în România a fost semnat pe vremea grupului Geoană-Năstase-Iliescu. Sau viceversa. Actualii guvernanţi nu fac decât să pună în practică prostiile antecesorilor. Dacă au uitat, le aducem aminte. Acordul SOFA, ratificat de PSD în 2002, arată clar: „România recunoaşte importanţa deosebită a controlului disciplinar exercitat de autorităţile militare ale SUA asupra membrilor forţei şi eficienţa acestui control în planul capacităţii operaţionale a forţei. În consecinţă, reiterând angajamentul său faţă de obiectivul apărării comune, România îşi exercită voinţa suverană de a renunţa la dreptul său primar de a-şi exercita jurisidcţia penală...“. Trebuie să fii mameluc să semnezi un asemenea document în numele României, dar şi mai şi dacă îl acuzi pe altul pentru semnătura ta.

Bătaie între foşti utecişti

Încurajat că băieţii cu ochi albaştri au descoperit bomba din hidrantul de la Focşani, Marinelu a provocat alte valuri cu proiectele de legi pentru siguranţă naţională. Liberalii vor să controleze ei serviciile, să-i dea raportul lui Călin, chiar dacă asta este apanajul preşedintelui. Dar Călin nu are memorie, după cum avea să spună tot Traian Bă-

sescu. Are scăpări şi va plăti. Aşa am aflat că utecistul Radu Stroe voia să-l dea afară pe utecistul Traian Băsescu pentru că nu-şi plătea cotizaţia. Radu Stroe zice că Bătrâna-şi-Perversa nu i-a dat voie să plece în străinătate, pe când Marinelu s-a dus la Anvers. Estimp, soarta aderării noastre la UE este asigurată: se ocupă de ea însuşi principele Radu de Hohenzolern-Veringen Duda Întîiu. Fiindcă – n-aşa? – el este „reprezentantul special al Guvernului României pentru integrare". Şi a făcut două vizite oficiale la... Chişinău. Dacă Traian Băsescu şi Vladimir Voronin vor face unirea, eu îi voi „decreta" eroi naţionali, măi dragă Tataie, ai pierdut trenul istoriei...

Şi culmea ironiei istorice, în anul în care Ministerul Culturii vrea să-l sărbătorească pe invadatorul Traian I ca să-i facă pe plac lui Traian al II-lea, Împăratul-de-Mătase află că mai are un dosar: el ar fi primit şi obiecte din aur de pe vremea dacilor. S-a făcut şi dosar, iar dacă îl ascultăm pe Dan Iosif mai să credem că ficţiunea procurorilor devine realitate: „Gândiţi-vă că, în cazul în care Adrian Năstase a avut cosoni sau brăţări dacice, nu era să le ascundă sub vatră, ca ţiganii. Şi mai gândiţi-vă că pe vremea când era prim-ministru nu-l controla nimeni în geanta diplomat, când pleca afară", declară Dan Iosif. Acesta – în calitate de colecţionar – susţine că nimeni nu este nebun să ţină vreun obiect din tezaurul dacic în ţară: „O piesă d-aia nu o ţii în România. Are şapte spire şi e cât jumătate de braţ. Nu eşti tâmpit să ieşi cu ea pe stradă, că faci hernie şi faci tot ce poţi ca să o scoţi afară. Iar hoţul neprins e negustor cinstit".

Şi dacă sabia, cu care bunicul lui Dan Iosif hăcuia frunze de bostan pentru raţe, este chiar sica aprigă în care a preferat să sfârşească Decebal, regele dacilor?

Mâna de fier cu mănuşă albă

În timp ce pe sub sălciile de pe Dâmboviţa se consuma telenovela cu Mătuşa Tamara Cernâşov, honvezii lui Marko Bellissima defilau prin oraşele „scaunelor secuieşti", pe cai, cu drapelele Ungariei Mari. Au dat o declaraţie de autonomie, document pe care îl vor duce la Bruxelles. Ei vor cere Uniunii Europene să condiţioneze aderarea României de acordarea autonomiei pentru aşa-zisul „Ţinut Secuiesc".

Pentru naivii care susţineau că nu s-a întâmplat nimic la Odorhei sau la Târgu-Secuiesc la 15 martie, de ziua naţională a Ungariei, aş oferi un citat semnificativ din cartea *Transilvania de Nord-Est. 1944-1952*: „Pentru revizionismul maghiar, nu conta ideologia celor la care apela, adaptabilitatea lui la orice regimuri politice fiind deplină. S-a dovedit şi faptul că rezistenţa revizionismului depăşea pe aceea a regimurilorpolitice; a rezistat şi după dispariţia fascismului şi după dispariţia comunismului. Şi la începutul secolului al XXI-lea, se încearcă din nou a se face ceea ce s-a reuşit doar temporar în 1940 şi 1952 – crearea unui nou statut pentru Transilvania, în dauna Statului Român. În 1940 şi 1952, Ungaria a fost ajutată decisiv de puterile dictatoriale; la început de secol XXI, îşi îndreaptă speranţele spre Occidentul democratic. Va reuşi?"

După defilarea de la 15 martie, Traian Băsescu i-a făcut o vizită lui Szasz Jeno, primarul de la Odorhei, şi i-a spus că va obţine aceeaşi autonomie ca Braşovul sau Craiova. Nu ştiu dacă Szasz Jeno şi-a dat jos de pe peretele din biroul de primar harta Ungariei Mari.

Duna TV de la Budapesta arăta că România a adus tancuri la marginea oraşului Odorhei, pentru a realiza o demonstraţie de forţă cu prilejul vizitei pastorului Laszlo Tokes, acest colonel Kossuth al timpurilor noastre, care voia lupte, simţea miros de sânge valah. Desigur, cu totul întâmplător, autorităţile române au precizat că tancurile nu se aduc, ci se duc la... casare, pentru a face loc unor blindate moderne, mai performante, necesare vânătorilor de munte din zonă. Aşa se face politica naţională. Elegant. Mâna cu mănuşă albă trebuie să poarte aceeaşi măciucă a statului unitar.

Băsescu şi cultura

Marinelu se dă la cultură, mai ceva ca olandezu Van Ghelle. L-a medaliat pe Mircea Cărtărescu cu Ordinul „Meritul Cultural" în grad de Mare ofiţer, categoria A „Literatura". Motivaţia sună cam aşa: „Pentru talentul remarcabil, care a ridicat valoarea literaturii române contemporane şi pentru spiritul managerial dovedit, prin care a deschis iubitorilor de carte noi posibilităţi de a avea acces la literatura de bună calitate". Dacă citim ce a scris despre Mihai Eminescu sau despre

Marin Sorescu, cel mai mare scriitor de după Nichita Stănescu, vom înțelege mai bine contribuția lui Mircea Cărtărescu la „buna cunoaştere"...

Dumnezeu m-a trimis!

Nu ştiu cine-l sfătuieşte pe Traian Băsescu să intre frecvent în conflict cu Biserica Ortodoxă. Dacă sfetnicii lui au făcut de capul lor Fundația Gojdu, de comun acord cu Ungaria, pentru care tot noi trebuie să plătim, rău cap au avut. Prelații Bisericii Ortodoxe au avertizat că vor merge la Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi sigur vor câştiga fiindcă dreptatea este de parte lor: Emanoil Gojdu a lăsat prin testament toată averea lui de trei miliarde de dolari Bisericii Ortodoxe, iar nu unui cetățean din Israel. „Mulțumesc Dumnezeirii care m-a făcut român", spune Gojdu în testamentul pe care Călin-Filă-dă-Poveste îl încalcă. Nu-l obligă nimeni pe Mihai Răzvan Ungureanu să semneze orice inepție i se cere. Dacă este puternic, să-şi dea demisia. Dacă vrea să rămână prin „paneluri", străin de problemele românilor, va sfârşi ca Prostănacu. Altfel, după mai multe gafe care li se vor arunca oricum în cârcă, liberalii vor pierde complet Transilvania fiindcă s-au dezis de politica Brătienilor de dragul unei conjuncturi precare.

După ce s-a opus Patriarhiei în eforturile de a construi Catedrala Neamului, Traian Băsescu nu are nevoie de un alt război cu Biserica Ortodoxă, pe care îl va pierde sigur.

Trei politicieni români se ceartă în Parlamentul de la Bucureşti. „Dumnezeu m-a trimis să-i salvez pe români", spune unul din ei. „Ba pe mine m-a trimis", ripostează al doilea. „Ați înnebunit amândoi. Eu n-am trimis pe nimeni", spune plictisit al treilea policitian român.

Leuștean, cine te-a pus?

Lucian Leuştean, secretar de stat la Ministerul de Externe, le explica parlamentarilor de la Bucureşti că România este un fel de Liechtenstein pentru Ungaria. Cum să te bați cu Ungaria pentru Fundația Gojdu, care aparține României? „E ca un meci de fotbal între Brazilia şi Liechtenstein. Şansele ca Liechtenstein să câştige cu Brazilia sunt minime". Leuştean, vorba cântecului, cine te-a pus moț în diplomația românilor? Cam în acelaşi timp, ministrul Mihai Răzvan Ungureanu declara către „Die Presse" că „România este ca un nou land federal" al Austriei.

Aurelian Pavelescu a înregistrat „Fundația Gojdu" la Oficiul de Stat pentru Invenții, şi Mărci, ca să-i taie apa lui Tăriceanu, iar Gigi Becali a plătit pentru realizarea unui documentar despre Emanoil Gojdu, un armân de-al lui, adică „român la puterea a doua", după cum spunea Petre Țuțea. Este bine să priceapă şi liberalii actuali că asemenea gesturi se rețin, iar nu ce au făcut ei.

Poate numai Dumnezeu să mai aibă grijă de țara noastră. Mai există gazetari de serviciu sau din oficiu, care încă mai amenință populația că nu va fi primită România în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Să nu aibă nici o grijă. „România este foarte importantă ca piață de desfacere", explica Bernard Bot, ministrul de Externe al Olandei, în fața Parlamentului de la Haga. În acelaşi timp, Rusia caută pe toate căile să rămână în Transnistria, dar va pierde în favoarea Ucrainei. Până şi Patrairhul Aleksei atacă Mitropolia Basarabiei, care se subordonează Patriarhiei de la Bucureşti. Cam în aceeaşi perioadă, Vladimir Putin făcea o vizită la Budapesta pentru a-i convinge pe unguri să-şi schimbe politica față de vechiul partener. Putin fusese şi la Sofia. Este foarte semnificativ cum ocoleşte Kremlinul România. Să vedem cum va proceda matelotul nostru cu Marea Neagră.

O perspectivă creştină asupra ingineriei genetice

Problematica şi provocările lumii moderne sunt extrem de delicate. Trăim într-o lume în care limitele cunoaşterii se extind tot mai departe (clonarea, ingineria genetică, transplantul de organe, procrearea medical-asistată), iar morala îşi găseşte tot mai greu locul într-o lume secularizată, în care viaţa nu e privită ca un dar al lui Dumnezeu, ci ca un dat care nu se discută şi faţă care omul modern are libertatea propriilor decizii.

Ramona Suciu

Bioetica, în aspectul ei laic, priveşte calitatea vieţii numai de la naştere la moarte, dar Biserica creştină consideră că omul este o persoană, deci are caracter transcendent; ea vizează calitatea vieţii de la zămislire şi până dincolo de mormânt.

Motivaţia cea mai puternică referitoare la înţelegerea problemelor de actualitate este faptul că un bun creştin trebuie să fie familiarizat cu poziţia Bisericii; el poate fi de ajutor în măsura în care cunoaşte răspunsurile de pe poziţie creştină. Nu putem sta pasivi la problemele lumii. Trebuie să lucrăm în lume până este ziuă, pentru că „vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze" (Ioan 9,4).

Viaţa aceasta este scurtă şi vremelnică, aşa că să nu sacrificăm eternitatea, ci să pregătim bine veşnicia prin viaţa trăită după cuvântul lui Dumnezeu, prin faptele bine-plăcute, prin cugetare cu înţelepciune la lucrurile şi lucrările Lui în lume. Bioetica ne învaţă cum să punem în armonie libertatea noastră cu voia bine-plăcută a lui Dumnezeu, ca uitându-ne „cu luare aminte la toate lucrurile care se fac sub soare" şi încercând să pătrundem „înţelepciunea şi ştiinţa, nebunia şi prostia" (Ecleziast 1,14-17) să vedem în final că adevărul e unul singur: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa" (Ioan 14,6).

Obsesia clonării

Nu putem nega faptul că raţiunea umană a dus la dezvoltarea ştiinţei şi tehnologiei, care au contribuit la ameliorarea condiţiilor de viaţă umane, la tămăduirea multor boli şi la descifrarea multor taine din lumea macro sau microcosmosului. Dar această dezvoltare tehnologică a dus la un evident regres spiritual: omul s-a înstrăinat din ce în ce mai mult de Dumnezeu. De câteva decenii, omul e de-a dreptul obsedat de ideea clonării „cea mai tulburătoare şi cea mai uluitoare dintre manipulările genetice".

Manipularea materialului genetic al plantelor şi animalelor sau chiar a fiinţelor umane, implică consecinţe biologice şi sociale care au repercusiuni asupra tuturor. Dacă ne împotrivim avortului, pentru că încalcă drepturile unei persoane nevinovate şi îi distruge viaţa, atunci anumite forme de inginerie genetică – mai ales noile tehnici de clonare – necesită un control mult mai atent, pentru că pot avea consecinţe dezastruoase pentru întreaga populaţie.

Prin aceste tehnici suntem puşi în faţa unei întrebări la care nu s-a încumetat să răspundă ni-

meni până acum: Dacă ar trebui să creăm“ noi un om, ce trăsături i-am da? Oare am căuta să obținem un supraom, cu o forță intelectuală mult superioară celor mai mari valori pe care le-a cunoscut umanitatea? Sau am prefera un individ cu imense capacități fizice? Sau poate un om ca toți oamenii, dar capabil să zboare cu propriile aripi?

O mulțime de întrebări se adaugă şi ne copleşesc prin ecoul lor biologic şi etic: care sunt trăsăturile comportamentale distincte ale oamenilor? Generozitatea? Spiritul de sacrificiu? Capacitatea de a iubi şi de a urî? Egoismul? De ce trebuie să rămânem altruişti, de vreme ce supraviețuiesc tocmai aceia care ignoră spiritul de cooperare sau generozitatea?

Controlând viața, vom demonstra universului că suntem o specie înțeleaptă sau, dimpotrivă, că suntem o specie dementă, care se îndreaptă cu paşi siguri spre autodistrugere. În această privință, Albert Einstein făcea următorul avertisment: „Timpul nostru se caracterizează prin descoperiri ştiințifice extraordinare şi prin aplicațiile lor tehnice. Să nu uităm totuşi că realizările tehnice şi cunoaşterea nu au dus umanitatea la fericire şi nici la o viață decentă“.

Termeni-cheie

Înainte de a intra în detalii, vom defini termenii-cheie.

Eugenia desemnează în general ştiința care are ca scop îmbunătățirea mediului genetic, adică însăşi natura umană, prin ajustarea factorilor de mediu şi a condițiilor umane în general.

Terapia genică implică examinarea părinților în devenire pentru a se vedea dacă există pentru copiii lor riscul de a moşteni anumite defecte genetice, precum şi intenții prenatale şi postnatale pentru corectarea acestora. Scopul său este terapeutic şi nu constă în sporirea unor caracteristici considerate dezirabile.

Ingineria genetică implică manipularea materialului genetic (ADN) din gameți sau embrion în scopuri terapeutice.

Organismul uman este compus din două tipuri de celule: reproductive (gameții) şi cele somatice (nereproductive). Nucleul celulei somatice conține 46 de cromozomi (23 de perechi). Celulele reproductive posedă 23 de cromozomi, astfel încât unirea spermatozoidului cu ovulul produce o combinație de 46 de cromozomi, care este unică, cu excepția cazului unor gemeni monozigoți. Fiecare cromozom conține aproximativ 100.000 de gene (segmente de ADN) care determină codul genetic al caracteristicilor moştenite. Ingineria genetică este posibilă datorită faptului că, întocmai unei holograme, fiecare nucleu al unei celule somatice conține codul genetic al întregului organism.

Prin tehnologia „ADN-ului recombinat“ este posibilă schimbarea structurii genetice a unui organism prin introducerea unor gene străine, fie în mod direct (procesul este numit transformare), fie prin transmiterea virală (transducție).

Tehnologia numită de regulă îmbinarea genelor, deşi limitată la bacterii şi la unele plante, deschide calea spre manipularea genetică a oricărei forme de viață, inclusiv cea umană.

Cu ajutorul unui aparat de analiză secvențială a genelor, realizat la Caletech (anunțat în iunie 1986), oamenii de ştiință au reuşit să înceapă cartografierea compoziției genetice a întregului organism. Pe măsura ce avansează cunoaşterea genomului uman, ştim din ce în ce mai exact care este funcția fiecărei gene şi unde sunt ele localizate în lanțurile de ADN. Dacă adaugăm mecanismul „care porneşte şi opreşte genele“ este posibilă deja efectuarea unor modificări selective importante ale materialului genetic, atât pe linia somatică, cât şi pe cea reproductivă. Se ştie că reproducerea poate fi sexuată şi asexuată. Clonarea este tehnica cu ajutorul căreia se pot produce, pe cale asexuată, celule sau organisme identice, care provin dintr-o singură celulă sau dintr-un singur organism. Dar clonarea nu este o invenție a minții omului, pentru că ea există de când lumea. Omul se poate mândri numai cu tehnicile sale sofisticate, cu ajutorul cărora vrea să-L imite pe Creator. Înmulțirea asexuată o găsim în regnul vegetal, dar chiar şi în regnul animal, în general la protozoare.

Încă un exemplu concludent pentru clonarea naturală îl reprezintă cancerul. Prin diviziune mitotică, celula canceroasă dă naştere la două celule identice genetic cu celula mamă. La rândul lor, şi acestea se divid după acelaşi mecanism, apărând astfel mii de clone, care produc aglomerări de celule, ce vor constitui tumoarea canceroasă.

Clonarea animalelor

Aşadar, clonarea este o realitate. Se folosesc două tehnici:

1. nucleul unei celule somatice este transferat într-un ovocit denucleat şi activat;

2. se fuzionează o celulă embrionară cu un ovocit sau cu altă celulă somatică. Începe un joc ciudat: un ou se divide până în stadiul de 8 celule. Celulele sunt individualizate şi fiecare din ele fuzionează cu un ovocit. Rezultă alți embrioni. Încep să se dividă, şi, după câteva multiplicări, celulele sunt separate şi clonate. Teoretic, se pot obține nenumărați embrioni. Doar teoretic, căci, după două sau trei cicluri „jocul" se opreşte spontan.

Acum o jumătate de secol, doi experimentatori au anunțat clonarea unui batracian. Începutul lui 1997 anunța ştirea „bombă" a anului: reuşita clonării unui mamifer (celebra de acum oiță Dolly). Clonarea acesteia s-a realizat prin înlocuirea nucleului ovulului unei oi cu nucleul unei celule a glandei mamare. Reacțiile lumii ştiințifice, dar şi ale opiniei publice au fost imediate şi intense. Sentimentele comune erau teama şi speranța. Teama de turmă. Şi nu atât a unei turme de oi identice, cât a unei „turme" de oameni identici, având aceeaşi culoare, aceeaşi talie, acelaşi comportament...

Legislația celor mai multe țări a fost surprinsă descoperită. La 12 ianuarie 1998, la Paris, statele membre ale Consiliului Europei, luând act de evenimentele ştiințifice intervenite în materie de clonare a mamiferelor, semnează un Protocol adițional la Convenție, care stipulează printre altele că „este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane vii sau moarte".

Riscurile clonării

Întrebarea este de ce se opun biologii, şi mai ales, comitetele de bioetică, clonării. Mai întâi, pentru că, evitând reproducerea naturală, încercăm să preluăm rolul Creatorului. În al doilea rând, pentru că există riscul naşterii unor copii malformați – riscul teoretic e mai mare decât la copiii rezultați dintr-o fecundare naturală. Nimeni nu ştie dacă nu va apărea o patologie a duplicatelor.

Trebuie avute în vedere mai ales problemele etice majore pe care aceste tehnologii le deschid.

Cine hotărăşte limitele experimentelor de acest fel? Controlul noilor tehnologii va fi determinat, se pare, de criteriul profitului.

Cine beneficiază de pe urma acestora?

Trebuie impusă în mod obligatoriu sterilizarea în cazul în care părinții poartă gene anormale?

Ar fi corect să li se ceară părinților în devenire aşa-numitul buletin genetic înainte ca aceştia să se căsătorească? Dar dacă acest buletin genetic va fi impus pentru angajarea în serviciu, acest lucru nu va fi împotriva omului? Prin acest „buletin" se va cunoaşte coeficientul de inteligență al unei persoane, precum şi viitoarele boli. Astfel, i se poate refuza angajarea, iar casele de asigurări sociale îi pot retrage protecția.

Tot în baza acestui buletin biologic se va putea stabili cine are dreptul de a se naşte. Astfel, va reînvia mişcarea eugenistă, care are ca scop crearea ființelor perfecte, precum şi eliminarea celor „imperfecte".

Cine îşi va asuma responsabilitatea pentru dezastrele ecologice, pentru epidemii şi, în general, pentru rezultatele viitoare ale ingineriei genetice care ar putea avea efecte dezastruoase pentru întreaga omenire?

Posibilitatea contaminării accidentale sau a epidemiilor alături de amenințarea manipulării formelor de viață umane sau de alt fel întăreşte

nevoia ca Biserica să insiste pe lângă guvernul federal să controleze experimentele din domeniul ingineriei genetice.

În domeniul agriculturii şi al producţiei de animale, ingineria genetică a apărut ca o adevărată revoluţie, aparent benefică vieţii. S-au realizat plante ce pot să-şi producă propriile insecticide; au fost create enzime care dezvoltă şi consumă deşeuri industriale. Se vorbeşte despre bacteriile „bioremediere“ prin folosirea unor microbi ca bacteriile şi fungii pentru a înlătura preparatele chimice toxice.

Pe de altă parte, aceste binefaceri sunt privite de mulţi ca fiind o adevărată nenorocire, datorită faptului că nu s-au detectat efectele negative privitoare la degajarea de bacterii şi viruşi transformaţi genetic.

S-a atras atenţia că producerea de specii uniforme în agricultură slăbeşte rezistenţa acestora la schimbările atmosferice şi la insecte. Alte obiecţii sunt de natură ecologică. S-a arătat că recoltele realizate genetic, hibridate cu alte varietăţi, pentru a crea „super-plante“ şi alti hibrizi, pun în mare pericol stabilitatea ecologică.

În cadrul producţei de animale, ingineria genetică poate ajusta mărimea, greutatea, puterea sau chiar calitatea cărnii, dar, ca şi în cazul plantelor, amestecul în procesul micro-evolutiv al selecţiei naturale poate micşora fondul genetic cu consecinţe de nebănuit. De exemplu, introducerea hormonilor umani de creştere în porci a produs o varietate afectată de strabism şi artrită.

Foto: Bogdan Onofrei

În ce priveşte ingineria genetică şi clonarea la plante şi animale, ea pare într-adevăr o revoluţie benefică vieţii. Şi asta pentru că, în cadrul tehnicilor terapeutice, ingineria genetică poate fabrica insulina umană, interferonul (proteina care apără de infectarea cu viruşi celulele canceroase). Dar trebuie să fim precauţi, pentru ca nu cumva, câştigând acestea, să pierdem ceva mai important: creând noi specii, pot lua naştere forme de viaţă numite interspecii, care ar fi dăunătoare echilibrului natural. De exemplu, albinele ucigaşe, specie intermediară între albinele domestice şi cele sălbatice, au făcut ravagii în Statele Unite ale Americii. Şi aceasta pentru că oamenii de ştiinţă „s-au jucat“ cu materialul genetic al albinelor, dorind să creeze specii mai rezistente.

Făcând o paralelă, nu putem să nu ne punem problema ingineriei genetice chiar şi la plante, dorinţa cercetătorilor de a crea „super-plante“, rezistente la îngheţ sau la alte condiţii ostile de mediu, nu va produce nici un efect negativ asupra noastră, odată pusă în practică, şi, cu siguranţă, scăpată de sub control?

În plus, susţinătorii clonării în general, promovează aşa-numitele „avantaje“ ale clonării şi pornesc, în argumentarea lor de la clonarea animalelor: „Dacă se dovedeşte că clonarea nu are nici un efect asupra sănătăţii sau duratei de viaţă a animalelor de experienţă, ar fi rezonabil să tragem concluzia că acelaşi lucru este adevărat şi pentru fiinţele umane“.

Aşadar, de la clonarea animalelor la cea umană nu este decât un pas care va fi trecut cu uşurinţă, din moment ce accentul se pune doar pe viaţa *hic et nunc*, ignorându-se parcă existenţa vieţii veşnice – şi aceasta prin pretenţia absurdă a oamenilor de ştiinţă conform căreia prin actul clonării se obţine nemurirea. Dar, pentru a ne bucura de o existenţă veşnică fericită, trebuie să ne gândim la mântuirea noastră, să ne gândim la Dumnezeu, Care este Izvorul vieţii. Deci, nu prin modificarea genomului uman se poate crea omul desăvârşit, şi nu prin clonare îi putem asigura nemurirea. *(va urma)*

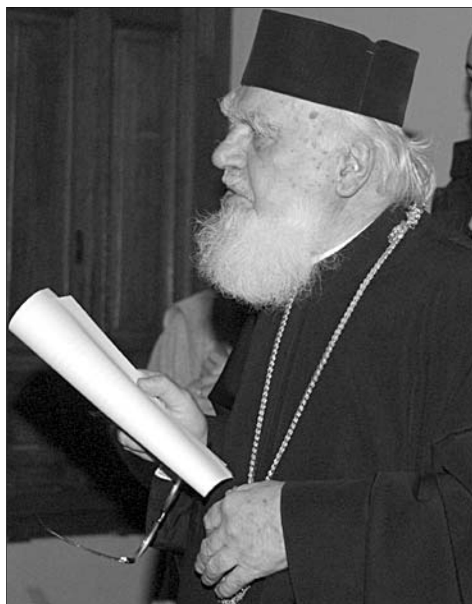
ÎPS Bartolomeu Anania: „Am fost şi am rămas de dreapta“

ÎPS Bartolomeu Anania, Mitropolitul Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, a împlinit 85 de ani, la 18 martie a.c. Cu această ocazie, înaltul ierarh a acordat un interviu agenţiei naţionale de presă Rompres, în care vorbeşte despre problemele nou înfiinţatei mitropolii şi a moştenirii Gojdu, despre perioadele în care a fost închis, acuzat de apartenenţa la mişcarea legionară, despre anii petrecuţi în SUA şi despre acuzaţiile că ar fi fost agent al Securităţii.

Despre noua Mitropolie din Ardeal

În legătură cu tevatura pe marginea înfiinţării noii Mitropolii din Ardeal, Părintele Bartolomeu spune: „Încă din toamna trecută am declarat că reacţiile unor sibieni sunt fireşti şi scuzabile. Ele s-au produs pe fondul unui sentiment de frustrare, care nu a lipsit nici în 1947, când a fost creată Mitropolia Banatului prin trecerea a două judeţe transilvane în componenţa acesteia. Din păcate, reacţia sibienilor a fost exploatată de oameni şi forţe care nu au nimic în comun nici cu credinţa, nici cu mitropoliile şi nici cu decenţa elementară. De aici, dezmăţul mediatic al celor ce cred că presa e doar liberă, nu şi responsabilă. Toate însă au trecut şi e timpul să ne vedem de treabă“.

ÎPS Bartolomeu explică şi de ce s-a implicat în recuperarea moştenirii Gojdu. „M-am implicat, în calitate de fondator al Fundaţiei Gojdu, reactivată prin sentinţa judecatorească în 1996. Acordul româno-ungar pentru înfiinţarea unei Fundaţii Publice Gojdu a fost semnat la 20 octombrie 2005, adică la vremea când mitropolitul Antonie (preşedintele statutar al Fundaţiei originale) decedase, iar succesorul său încă nu fusese ales. Acest acord este expresia unui abuz, deoarece nu

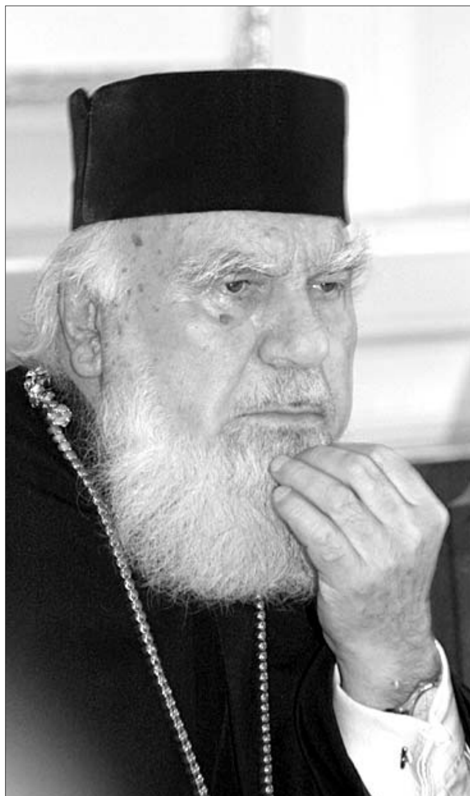

poţi negocia sau angaja un bun care nu-ţi aparţine. Cred ca s-a contat şi pe obişnuita lipsă de reacţie a Bisericii. Tocmai aceasta ne-a făcut pe noi, ierarhii din Ardeal şi Banat, cei ce alcătuim reprezentanţa Fundaţiei private Gojdu, să intervenim cu promptitudine şi fermitate, solicitând stoparea demersurilor din Parlament şi asumându-ne rolul care ne revine de drept, acela de a in-

tra în posesia moştenirii Gojdu şi de a o folosi în spiritul şi litera Testamentului. Ştim că nu va fi uşor să parcurgem toate etapele şi să învingem toate obstacolele, dar suntem hotărâți să mergem până la capăt".

Despre aderența la mişcarea legionară

Reporterul Rompres l-a întrebat, la un moment dat: „În 1935 v-ați înscris în organizația de tip legionar «Mănunchiul de prieteni», iar, la numai 19 ani, făceați închisoare fiind acuzat de apartenența la extrema dreaptă. Cum v-au influențat cursul vieții aceste evenimente?". La care, Părintele Bartolomeu a răspuns: „Treaba asta cu «Mănunchiul de prieteni», ca fiind de maximă gravitate, a fost lansată de cineva care face gazetărie lăutărească, adică după ureche. Când am citit-o, m-a bufnit râsul. E ca şi cum astăzi l-ai acuza de comunism şi de crimele acestuia pe cineva care nu apucase să fie decât pionier sau utecist... La vremea ei, mişcarea legionară îşi pregătea viitori membri intelectuali prin racolarea unor elevi de liceu (dintre cei mai buni la carte şi purtare) în organizațiile numite «Frății de cruce». Cei micuți, din clasele I-IV, alcătuiau «Mănunchiul de frățiori», cei de prin clasele V-VI erau promovați în «Mănunchiul de prieteni», iar cei din clasele VII-VIII puteau deveni «Frați de cruce». Zic «puteau deveni», fiindcă destui rămâneau pe drum, fie de bună voie, fie că nu mai erau acceptați. Un «Frate de cruce» nu putea deveni legionar decât la majorat (pe atunci, la 21 de ani), deci după absolvirea şcolii secundare. În ce mă priveşte, am făcut parte din a doua şi a treia treaptă de pregătire, dar nu am apucat să devin legionar din două motive, unul formal şi altul de fond: în ianuarie 1941, la vremea când eu încă nu eram major, Frăția de Cruce din Seminarul Central a fost desființată. În al doilea rând, în timpul scurtei guvernări legionare, dar şi după aceea, mi-a fost dat să văd şi reversul medaliei, adică fața neştiută a Gărzii de Fier, cu care nu puteam fi de acord. Mărturisesc însă că în Frăția de Cruce din Seminar nu se făcea politică, nici antisemitism, ci doar educație, şi că nu am avut de învățat decât lucruri bune: iubire de Dumnezeu, de neam şi de patrie, corectitudine, disciplină în muncă, cultivarea adevărului, respect pentru avutul public, spirit de sacrificiu. Desigur, pe toate le aveam şi în educația creştină ortodoxă, de acasă şi din şcoală, dar ele erau potențate şi din planul «subversiv», care prinde la tineri. (...) În vara lui 1941 am avut prima arestare, în contextul înmormântării unui legionar notoriu pe atunci, dar fără ca eu să fi fost participant efectiv la eveniment. După trei săptămâni am fost eliberat, dar în cazierul meu a rămas fişa cu calificativul «legionar», un stigmat de care, orice ai face, nu scapi o viață întreagă. Nu am făcut parte niciodată dintr-un partid politic, dar am fost şi am rămas pe dreapta".

Se impun două precizări la cele declarate de înaltul prelat: între aderența la organizația de pioneri comunişti şi ce la „Mănunchiul de prieteni" al mişcării legionare există o deosebire fundamentală: în prima erai forțat să intri, în a doua se intra voluntar, pentru o credință. Doi: în anii '30, mişcarea legionară nu era văzută ca „răul absolut" – cum e considerată acum, ca urmare a unor greşeli majore comise în timpul guvernării legionare şi a unei propagande negative duse împotriva ei timp de 50 de ani.

Despre misionarism în America

Rompres a încercat să lămurească şi contextul în care Părintele Bartolomeu a fost în misiune preoţească în America – un episod pe marginea căruia detractorii Mitropolitului de Cluj mai fabulează încă. „Episcopia Ortodoxă Română din America m-a chemat acolo prima dată în 1958, dar guvernul comunist a socotit că e mai sănătos să mă trimită în puşcărie, cu o condamnare de 25 de ani muncă silnică. În 1964, imediat după eliberarea mea prin decretul general de graţiere, demersurile au fost reluate, dar într-un climat politic radical schimbat: guvernul comunist de la Bucureşti se desprindea de Moscova şi se orienta spre Vest, în special spre Statele Unite. Nimic mai simplu pentru secretarul eparhial de atunci (între timp, episcopul Andrei murise) decât să vină la Bucureşti şi să apeleze la bunele oficii ale consulatului american, căruia nu i-a fost foarte greu să convingă guvernul să-mi elibereze paşaport şi viză de ieşire, în timp ce ambasada americană îmi conferea, din oficiu, statutul de rezident permanent al Statelor Unite, adică viză pe viaţă. Secondându-l pe arhiepiscopul Victorin în activitatea misionară, am deţinut acest statut timp de 11 ani, adică din 1965 până în 1976, când, aflându-mă temporar în România, Securitatea m-a împiedicat să mă întorc, somându-mă să-i predau documentele personale de provenienţa americană (cardul de identitate şi paşaportul). Am reuşit însă să le predau consulatului american, care mi-a eliberat o adeverinţă cu timbru sec, în dublu exemplar; pe unul l-am depus la Departamentul Cultelor, pe altul îl păstrez eu. Chiar dacă nu s-ar fi petrecut intervenţia brutală a Securităţii, tot nu aş fi rămas pe viaţă în Statele Unite. Cu toate că, după cinci ani de rezidenţiat aveam dreptul să cer şi să obţin cetăţenia americană, nu am făcut-o, iar asta nu din cine ştie ce patriotism radical, ci pentru că niciodată nu m-am împăcat cu gândul că trupul meu s-ar putea odihni în alt pământ decât cel românesc, singurul care ţine de cald".

Despre DIE

În fine, ÎPS Bartolomeu a fost provocat să răspundă la acuzaţia că ar fi fost agent al Direcţiei de Informaţii Externe (aripa de spionaj a Securităţii), acuzaţie lansată de generalul Ion Mihai Pacepa, fost şef în DIE, în memoriile sale. „Răspunsul l-am dat cu vreo 16 ani în urmă, în ziarul «România liberă», de la 6 mai 1990, din care citez: «Una din ameninţările teroriştilor de la telefon este şi aceea că vor da în vileag ce scrie Pacepa despre mine. Nu văd ce fel de vileag, de vreme ce cartea fostului general de Securitate circulă în cel puţin trei limbi, inclusiv în română. Acum o lună, cineva mi-a arătat pagina cu pricina şi numai aşa am descoperit că în vasta şi complicata mea biografie există şi un Bartolomeu Anania agent – şi încă cu grad – al Serviciului de Informaţii Externe. Nu ştiu ce l-a făcut pe celebrul autor să interpoleze în cartea sa o asemenea invenţie pe cât de grosolană pe atât de prostească. Deocamdată nu-i pot atribui decât semnificaţia unei diversiuni – inabilă, de altfel – menită să-i ţină ascunşi pe adevăraţii agenţi. Când mă voi hotărî să-mi scriu memoriile, îl voi invita pe domnul Ion Pacepa să mă ajute la acest capitol, eventual, cu ajutorul tribunalului".

Foto: Bogdan Onofrei

Vina clerului în chestiunea bucovineană

În continuarea ultimelor considerații privind „activitatea culturală a bisericii“ *(publicate în numărul din februarie/2006) referitoare la contingența dintre religie şi cultură, apreciez că este necesară ancorarea efectelor celor două în planul identitar, al normelor, tradițiilor şi obiceiurilor care definesc originea indivizilor.*

Pr. Radu Ilaş

În opinia mea, după cum am mai spus-o, centrul de greutate al creştinismului se situează în viața sufletească a oamenilor, acolo unde acționează învățătura creştină şi cultura, ca fundamente ale personalității umane. Este imperios necesar de reliefat faptul că acestea se regăsesc în nevoia ființei umane de afirmare a unei identități, a unei specificități care să o lege la o seminție ce-i poate oferi liniştea şi pacea sufletească.

Această stare de linişte este dependentă de neabaterea de la dogmele şi normele moral-creştine, de respectare a unei continuități a deprinderilor cultice prin practicarea serviciului religios, deoarece biserica salvează sufletul şi, implicit, cultura, asigurând referințele identitare ale ființei umane. Această cauzalitate poate fi reprodusă şi în sens invers, şi anume cultura are ca domeniu de predilecție operele minții şi ale spiritului, iar acestea nu pot fi desăvârşite decât în armonia conferită de credință/religie.

M-am hotărât să aştern aceste rânduri datorită unei vizite efectuată la confrații întru Ortodoxie din Cernăuți, cu ocazia sărbătorii zilei de naşterea a marelui poet român Mihai Eminescu – un simbol mondial al românității –, context în care am luat parte şi la sărbătorile religioase după stil vechi dedicate Sfântului Vasile cel Mare.

Deplasarea mi-a prilejuit nefericita experiență de a lua la cunoştință, din relatările românilor de acolo, despre încercările de deznaționalizare şi afectare a identității naționale a bucovinenilor, în special, prin înstrăinarea legăturilor cu patria mamă.

Ortodoxia românească din Bucovina de Nord îşi asigură, în prezent, supraviețuirea, prin aproximativ 120 parohii, aflate sub jurisdicția canonică a Mitropoliei de la Cernăuți, subordonată Patriarhiei Ruse şi reprezentată activ de ÎPS Onufrie, care practică o politică vădit antiromânească.

Edificator este faptul că, prin directa implicare a acestuia, au fost blocate/refuzate demersurile de pînă acum ale confraților de înființare a unui Vicariat Ortodox Român la Cernăuți. Ar trebui respectat măcar principiul reciprocității, deoarece în țara noastră există două astfel de vicariate, care reprezintă interesele ucrainenilor în plan confesional, unul greco-catolic la Maramureş şi unul ortodox la Suceava. Toate încercările în această direcție au fost catalogate drept acțiuni de dezbinare a Bisericii Ortodoxe Ucrainene.

Totodată, s-a interzis, cu girul oficialităților ucrainene şi complicitatea unor păstori ai bisericilor tradiționale din regiunea Cernăuți, oficierea slujbelor religioase în limba română, gen de acțiune care, datorită unei consecvențe tipice zonei şi legăturilor rare dintre comunitățile congenere şi țara mamă, a determinat un grad ridicat de asimilare al acestora în zona Cernăuțiului.

Mai mult, din dorința de a nu-şi pierde autoritatea în rândul credincioşilor români, actualii ierarhi cernăuțeni au o atitudine potrivnică învățăturilor creştineşti, ce are ca scop principal împiedicarea încercărilor de apropiere întru credință a conaționalilor de țara mamă. S-a mers până

într-acolo încât, de pe frontispiciul Catedralei din Cernăuți, un edificiu de origine românească, a fost ștearsă gravura cu literele de aur *„Dumnezeu Întru Treime“*, deoarece era o dovadă a latinității.

Totuşi, cele mai reclamate aspecte de către cei cu care m-am întâlnit în peregrinările mele în mediul ortodox din Bucovina de Nord, sunt reținerile repetate în numirea de preoți români pentru comunitățile congenere, limitarea vieții spirituale românești prin interzicerea diferitelor forme de manifestare a acesteia şi aplicarea de presiuni şi câteodată – susțin aceştia - intimidări asupra acelora care vor să-şi exercite dreptul firesc la pastorație în limba maternă.

Aceste piedici sunt contestate cu vehemență deoarece, în religie, care – aşa cum am mai afirmat – îşi găseşte expresia specifică într-un ansamblu de norme, de modalități de trăire cotidiană, oamenii găsesc un refugiu pentru păstrarea identității lor naționale, pentru prezervarea unor valori de cultură şi tradiție (unice în lume), care le conferă liniştea sufletească râvnită.

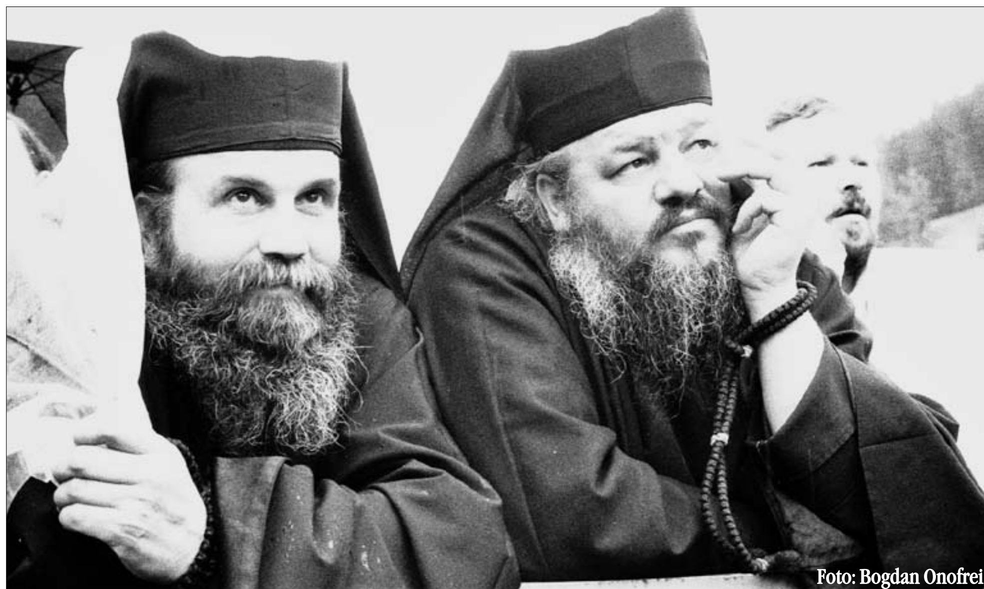
Conştientizând interdependența dintre biserică, identitate şi cultură, înalții prelați cernăuțeni acționează astfel încât clericii şi credincioşii români să nu mai primească, din țara mamă, literatură religioasă, cărți de cult, materiale pentru biserici, publicații sau orice alt sprijin.

Aceştia suferă de pe urma faptului că autoritățile ucrainene laice şi religioase le interzic sistematic legăturile fireşti, cultural-spirituale, cu Biserica Ortodoxă Română, pentru a descuraja afirmarea credinței ortodoxe strămoşeşti, element fundamental al conştiinței colective a românilor bucovineni.

În acest sens, se acționează inclusiv la nivelul tinerilor pretendenți la vocația preoțească, aceştia fiind trimişi la studiu, pentru îndoctrinare, în institute teologice din Rusia sau Ucraina, cu toate că, cel puțin din punct de vedere economic, dacă ar urma cursurile unor intituții similare din România, existente în zona de graniță, costurile ar fi mult mai mici.

Vreau să reamintesc că uneltele pământeşti folosite păgâneşte împotriva unor credințe, norme şi valori ce sunt rezultate, creații ale spiritului uman, nu pot conduce decât la o revoltă interioară, care, în cazul comunităților ortodoxe româneşti din Ucraina, se va manifesta prin accentuarea dorului de țara mamă şi a nevoii de a relaționa cu confrații.

Acest efect de bumerang produs de acțiunile antiromâneşti ale autorităților ucrainene laice şi religioase, ar trebui exploatat în interes național de autoritățile române, în actualul context european al valorizării drepturilor minorităților etnice, prin sprijinirea demersurilor de reconstituire a ortodoxiei române la Cernăuți (în forma Vicariatului), ca prim pas spre o unitate de spirit şi credință conformă normelor europene.

Foto: Bogdan Onofrei

Energii creatoare

Există în spațiul monahismului românesc o serie de energii creatoare, nebănuite pe care numai ignoranța laică le poate trece ușor cu vederea, fie prin manifestarea unei indiferențe crase – în pofida faptului pur formal de a arăta cu ostentație că deținem, sub raport statistic, un procent de 89-90% de creștinism ortodox – sau a unei prejudecăți deloc onorante pentru un creștin cu privire la „mentalitatea rurală a unui călugăr". O cunoaștere mai profundă a realității monahale, focarul patristic de iradiere a creștinismului răsăritean, unde se păstrează tradiția vie a învățăturii christice, ne-ar putea pune în contact cu o serie de duhovnici admirabili. M-am oprit în cazul de față la două figuri monahale, mai puțin cunoscute publicului larg, ale căror energii creatoare dau măsura unei teologii lucrătoare semnificative.

Constantin Mihai

Părintele Arhimandrit Policarp Sidor, starețul schitului Crasna din județul Gorj, întrupează dimensiunea specifică a monahismului originar în care politețea creștină, bunătatea și civilitatea sunt dublate de o neîncetată exemplificare a nobleții sufletești. Ucenic al Părintelui Cleopa, egumen al multor mânăstiri din țară pe care le-a ridicat câteodată din temelii, Părintele Policarp este un exemplu pilduitor al râvnei neobosite pentru Christos. Privirea scrutătoare, iscoditoare, verbul său percutant readuc în memorie modelul origenist naeionescian al căutării permanente, al frământării și punerii de probleme esențiale, soluția stând chiar în modul unic de problematizare.

Rugăciunea și meditația simt uneori nevoia unei exteriorizări, prin intermediul unei instrumentalizări a gândului, a unei rostiri fundamentale care să confere un plus de valoare cuvântului. *Ars oratoria* definitorie pentru duhovnicul schitului Crasna, lipsită de reflexe pietiste, cu formulări greoaie, de nuanță sămănătoristă care caracterizează retorica eclezială ortodoxă, are ceva din tiparul predicilor hrisostomiene în care cuvântul rostit devine un *analogon* menit să trezească din amorțire sufletul închircit. Harul de bun povestitor, în buna tradiție a spațiului moldovean, este completat de o profunzime a duhovniciei. Misiunea Părintelui Policarp, așa cum îi place să spună, este aceea de „a fi un preot care vorbește", un adevărat preot mărturisitor.

Cunoscându-i pe marii duhovnici și teologi ai Ortodoxiei, părinții: Arsenie Boca, Ilie Cleopa, Dumitru Stăniloae, Benedict Ghiuș, Petroniu Tănase, Arsenie Papacioc, Justin Pârvu, Ioan de la Recea, Ioanichie Bălan, Sofian Boghiu ș.a., Părintele Policarp a acumulat o adevărată zestre spirituală pe care încearcă să o ducă mai departe. Părintele Policarp a creat o mică Sihăstrie la schitul Crasna, alături de o mică comunitate de monahi moldoveni, ucenicii săi. Experiența mistică arsă de biografia Părintelui Policarp Sidor imprimă o dinamică aparte actualității spiritualității românești.

Un stâlp al teologiei lucrătoare și luptătoare deopotrivă îl constituie și Părintele Arhimandrit Chesarie Gheorghescu, duhovnicul Mânăstirii Dintr-un Lemn, Vâlcea. Biografia Părintelui Chesarie Gheorghescu este punctată atât de evenimente fericite, cât și de aspecte mai puțin plăcute, cu repercusiuni asupra parcursului său existențial. Un teolog cărturar de valoare, cu studii strălucite la Academia teologică de la Moscova (1956-1960), încheiate printr-o teză de licență referitoare la o „Scurtă expunere a celor mai importante opere apologetice ale lui N.P. Rojdestvenski, V.D. Kudreavțev-Platonov și S.S. Glagolev și importanța lor pentru un teolog", publicată la Lavra Sfânta Treime, Serghiev Posad (Zagorsk), 1960 și la Editura Conphys, 2003, precum și un doctorat, sub îndrumarea Părintelui Dumitru Stăniloae, cu privire la problema „Iconomiei Divine și Iconomiei bisericești în învățătura ortodoxă", lucrare publicată la Editura Antim Ivireanul, 2001 (a doua ediție) – lucrări asupra

căruia voi reveni –, Părintele Chesarie contribuie la cercetarea teologică românească, printr-o serie de studii ştiinţifice, riguroase şi erudite. Acestei dimensiuni academice care merită o examinare şi o aprofundare atente din partea cercetătorilor teologi i se adaugă o dimensiune specifică a unei duhovnicii exemplare.

Intrând ca novice (frate) la vârsta de 16 ani, în 1945, la Mânăstirea Cozia, Părintele Chesarie este tuns în monahism la aceeaşi mănăstire, în 1949, în Sâmbăta Paştilor. Slujeşte patru ani la Moscova şi Zagorsk, ca diacon (1956-1958) şi apoi ca preot (1958-1960). Revenit în ţară de la studiile din Moscova, prin Praga-Roma-Atena, Părintele Chesarie este arestat la Bucureşti şi condamnat la 10 ani, plus 7, „temniţă grea", întrucât a denunţat la Roma, la Ambasada Americană din Atena, precum şi la redacţia greacă a ziarului „I Fonis tis Elefterias", decretul bolşevic din 1959, care cerea desfiinţarea monahismului în România. Este torturat, alături de o întreagă generaţie de sacrificiu, în închisorile comuniste din Jilava, Gherla, Dej, Uranus. În 1965, i se fixează domiciliul obligatoriu la Mânăstirea Dintr-un Lemn, considerat *persona non grata*, dar având condescendenţa de la Episcopia Râmnicului de a oficia ca preot şi duhovnic, deşi pe linie politică se afla sub interdicţie civică timp de 10 ani. Cu foarte mare greutate, este transferat în interes de serviciu – o metodă tipic securistă – de la Mânăstirea Dintr-un Lemn şi numit Profesor de dogmatică şi studiu biblic la Seminarul teologic special din Curtea de Argeş (1972-1977). În 1988, este retrimis la Mânăstirea Dintr-un Lemn. În 1989, este forţat de Securitate să meargă stareţ la Mânăstirea Cozia, unde a stat până în 1994, moment în care se întoarce definitiv la Mânăstirea Dintr-un Lemn. La Mânăstirea Cozia, Părintele Chesarie beneficiază de protecţia şi sprijinul extraordinar al P. S. Episcop Calinic Argatu.

Traseul Părintelui Chesarie, un duhovnic iubit şi care a format o serie de ucenici, răspândiţi, în marea lor majoritate, prin mânăstirile din Transilvania şi Muntenia, a fost şi rămâne unul complicat, purtând pecetea unui luptător anticomunist, asemenea regretatului Pr. Liviu Brânzaş sau Pr. Constantin Voicescu, care a deranjat şi încă mai deranjează o parte a ierarhiei Ortodoxe, nărăvită în ateismul securisto-comunist, mentalitate păguboasă la care nu a renunţat. Cu siguranţă o primenire a acesteia nu poate duce decât la o înnoire religioasă autentică, în duhul tradiţiei patristice. Volumul realizat de Profesorul Ştefan Georgescu *Părintele Arhimandrit Chesarie. Momente triste şi raze de lumină din viaţa sa* (Editura Conphys, 2005) şi îngrijit de Monahia Miriam-Felicia Cărămidaru, care l-a susţinut mereu pe Arhimandritul Chesarie, volum ce cuprinde o subtanţială corespondenţă a Părintelui, de-a lungul unei vieţi bogate, este elocvent în privinţa traseului său al cărui exil nu s-a terminat. Atitudinea sa categorică împotriva ateismului comunist, profanator de credinţă şi naţiune, subliniază o dată în plus dimensiunea teologiei luptătoare:

„Pentru orice creştin de bună credinţă este evident că cea mai mare lacună, cel mai mare neajuns al vieţii noastre bisericeşti a fost absenţa iubirii de adevăr şi, mai ales, a capacităţii de jertfă pentru apărarea tezaurului sfânt al poporului şi al Bisericii noastre străbune, ca să nu mai vorbim de indiferenţa aproape totală şi de laşitatea multora faţă de cei care au fost rânduiţi să se jertfească şi să suporte teroarea greu de imaginat a duşmanilor acestui popor, fie în timpul războiului, fie în cei peste 45 de ani de persecuţie de la încătuşarea noastră sub jugul comunist până în prezent. Sutele de mii de eroi, sutele de mii de condamnaţi şi zecile de mii de morţi în închisorile dictaturii antiromâneşti şi antireligioase ne stau mărturie până astăzi... Nu pot fi slujitorii de ieri ai imensei minciuni care a fost comunismul, luptătorii de azi pentru adevăr. Nu pot fi ateii şi criminalii de ieri, filantropii şi apărătorii de azi ai credinţei".

Trăitor la foc maxim al Ortodoxiei, Părintele Chesarie cultivă discernământul şi se fereşte de retorica ortodoxă izolaţionistă, manifestând o deschidere în duhul creştin spre fraţii catolici şi greco-catolici. Nici nu se putea altfel pentru un om a cărui experienţă carcerală de trăire autentică a creştinismului, în dăruirea totală cu greco-catolicii şi catolicii, se dovedise determinantă pentru întregul său parcurs.

Biografia Părintelui Chesarie Gheorghescu punctează un spaţiu teologic aflat între angajare şi asceză, în vederea realizării binelui comun. Recuperarea unei asemenea personalităţi constituie un act de normalizare şi reparaţie pe care ierarhia Bisericii ar trebui să-l întreprindă spre cinstea ei, punând astfel capăt unei nedreptăţi care durează de o jumătate de secol.

Metamorfozele scriitorului

Mircea Platon

În *Foloasele prigoanei*, „eseuri despre destinul Europei Centrale şi de Est“, oxfordianul Timothy Garton Ash scrie următoarele rânduri referitoare la sâcâitoarea sterilitate a scriitorilor est-germani emigraţi în RFG:

„Deşi mă aflu pe un teren speculativ, alunecos, cred că, din punct de vedere artistic, le lipseşte înfruntarea cu un sistem represiv. Christa Wolf, care se numără printre cei rămaşi în Germania de Est, se pare că ar fi spus, în particular, că nu crede că ar fi în stare să scrie fără «Reibung» – fără fricţiunea constantă a vieţii scriitorului sub comunism. În mod paradoxal, cenzura poate face viaţa unui scriitor mai grea şi, totodată, mai uşoară. Energia unui scriitor se concentrează asupra unei singure ţinte, în loc să se împrăştie în miile de probleme care i-ar distrage atenţia într-o societate deschisă. El îşi concentrează întreg talentul pentru a strecura mesajul său printre grănicerii literaturii, sub vestmântul fabulei sau în valiza cu ascunzătoare a alegoriei. Aceste limitaţii pot avea, la fel ca cele impuse de formele tradiţionale – sonetul sau balada –, avantaje artistice. Şi pentru simplul fapt de a-şi fi strecurat bunurile pe sub ochii cenzorului scriitorul e aplaudat de cititorii săi. Apoi, dintr-o dată, el poate scrie orice vrea despre tot ce vrea. Trăieşte *şocul libertăţii artistice*. Desigur, experienţa nu se limitează la scriitorii est-germani. E destul să ne gândim la dezorientarea unor scriitori polonezi în 1981.“

În ultimii cincisprezece ani, intelectualitatea noastră a frământat – uneori şuşotit-complice, alteori cu indiscrete izbucniri mânioase – cam aceleaşi probleme: de ce şi-au pierdut scriitorii audienţa – pentru că scriu prost sau pentru că le-au murit „şopârlele“?; e valoroasă literatura exilului, avem ce recupera din ea, sau totul e doar mâzgăleala unor dezrădăcinaţi, operă de circumstanţă ideologizată *au rebours*?; ce trebuie să facă scriitorul român care şi-a câştigat libertatea de exprimare/vociferare, dar şi-a pierdut cititorii?; există o criză a literaturii?

Ce trebuie să facă scriitorul român? Să scrie! Să scrie în continuare? Desigur. Dar nu „ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat“. Pentru a-şi câştiga, recâştiga ori păstra cititorii, scriitorul român – trăind într-o societate prea săracă pentru a-i ingă-

Foto: Bogdan Onofrei

dui să fie un rafinat „vânzător de poveşti“ sau un pasabil literator de *vagon-lit* – trebuie să îndrăzească să scrie cărţi cu miză. Cărţi esenţiale. Toate trucurile şi obsesiile care asigurau succesul unei cărţi înainte de 1989 s-au risipit, ca vârcolacii, după dărâmarea Zidului de neguri. Licăririle fosforescente ale putregaiurilor de diferite soiuri erau vizibile şi la mare preţ în întunericul vâscos al lagărului în care trăiam, dar nu mai poţi pretinde să le comercializezi, la standul României, şi în noul supermarket „global“, cu scări rulante din neon, reclame viu colorate şi blonde zvelte, parfumate şi rapace. Lumea s-a schimbat. S-au schimbat şi bolile care o rod: „înainte“ făceai oamenii fericiţi dându-le impresia că se opun sistemului, azi îi faci radioşi convingându-i că sunt în sistem, că participă şi ei la joc şi la beneficii.

Faptul că s-a schimbat epiderma nu înseamnă totuşi că adâncurile nu sunt la fel de reci şi de toxice. Rădăcina acestui buchet de flori carnivore care e secolul al XX-lea, buchet cu mirosuri şi culori felurite, e una singură: răul. Răul pur şi simplu, răul cinchit la umbra binelui, răul înfrânt, răul biruitor.

Până în 1989, Răul ni se înfăţişa în ipostaza sa politică, în care aparenţele, suprafeţele, contau cel mai mult. Astăzi acest ieftin gablonţ a încăput pe mâna jurnaliştilor. Într-adevăr, nu-ţi trebuie decât abilităţile unui bun jurnalist pentru a amorsa sau dezamorsa sinistra jucărie mecanică a politicii. Înainte de 1989 însă, toţi aceşti gazetari *in nuce* scriau romane despre legionari, Antonescu, „obsedantul deceniu“, sau poezii „cu trimiteri“ care, dacă recunoşteai anumite personaje caricaturizate în ele, te recompensau cu două-trei zile de delicii clandestine specifice rezistenţei prin cultură. Astfel, îţi puteai compune, în faţa prietenilor, mină de conspirator, împrumutai cartea cu un aer îngrijorat, chicoteai subversiv citind-o sau o vindeai în talcioc cu un preţ care includea subînţelesuri ostile regimului. Oricum, din cauza acestei domnii a evidenţei, a oficializării, a instituţionalizării răului, era destul de uşor de manipulat schizofrenia colectivă în scopul obţinerii statului de scriitor.

Astăzi răul nu mai e de coloratură politică, ci metafizică. Aparenţele nu mai contează, lucrurile sunt mai tulburi, realitatea învălmăşită, adversarii nu sunt clar definiţi. Ca să îşi poată face auzit glasul, scriitorii trebuie să fie mai puternici decât şuvoiul de banalităţi şi nimicuri care vuieşte în albia lumii, să aibă tăria de a plăsmui un punct stabil, un reper. Deocamdată scriitorii îşi folosesc libertatea cuvântului pentru a deversa în pagină obsesii bolnăvicioase, cadavrele unor frustrări putrezite în canalizarea unui sistem nervos fetid, mucegăirile anarhiste ale eului. Eroare, eroare profundă. Nu pentru experimente trebuie folosită libertatea cuvântului, nu pentru acrobaţii psihologizante sau pentru descoperirea de artificioase retorici şi halucinante „tehnici narative“. Libertatea cuvântului este doar o condiţie necesară pentru a te putea măsura – literar – cu Absolutul.

Înainte de Revoluţiile din Est, chiar şi cei mai tereştri dintre scriitori se molipseau de metafizică. Cum? Simplu: trăind în „Imperiul Răului“ (după neagra metaforă a preşedintelui Reagan). Eram cu toţii părtaşi, pentru că eram obligaţi să fim, astfel, la confruntarea dintre Bine şi Rău. Eram zilnic obligaţi să alegem. Gesturile noastre cotidiene aveau o miză, o miză evidentă. De aceea şi literatura avea o miză, o miză dizidentă. Nu trebuia să cauţi subiectul în sferele prea înalte ale cugetării, îl găseai foarte uşor, îţi stătea la îndemână, ţi se impunea de la sine. De aceea scriai mai uşor în dictatură, pentru că îţi găseai un rost. Şi ţi-l găseai pentru că trăiai într-o lume care avea un sens, doar unul, mergea într-o direcţie, una singură, căreia tu înţelegeai să i te opui. Totul era dialectic.

Astăzi această dialectică pare că s-a dezarticulat. Spiritele superficiale nu mai au la ce să se raporteze, în jurul a ce să pivoteze. Şi atunci aleg drept ax propria lor persoană, un „eu“ care se epuizează masochist într-un tom, două. Steril orizont de *plumitifi* care, pentru că dracul s-a urcat cu două crengi mai sus, ascunzându-se-n frunziş, cred că sunt singuri pe lume şi moţăie sprijiniţi de tulpina lumii fără a auzi cum o străbat sevele divine sau cum o roade cariul fără de astâmpăr.

Aşadar nu mai ajunge să fii abil şi să-ţi lustruieşti turul pantalonilor de scaunele descleiate ale redacţiilor pentru a „ajunge“ scriitor. Vicleniі sprinteni ai literaturii cu cheie politică sunt depăşiţi, plictisesc. Sau fac gazetărie. Debusolaţii care ard fără nici un rost pot stârni doar compasiunea cuvenită unor sinucigaşi şi un necrolog emoţio-

Foto: Bogdan Onofrei

nant la căpătâi. Scriitorii vremurilor noastre sunt cei al căror duh înalt le îngăduie să simtă din nou opresiunea Absolutului, care îi recunosc provocarea şi dincolo de evenimentele cotidiene. Mari scriitori vor fi consideraţi doar cei care ştiu să mângâie imploziile metafizice ale realităţii, ecloziunile desfăşurate departe de ochiul profanilor şi al spiritelor grobiene.

Scriitorii care pot să înţeleagă şi să consune cu realitatea nu sunt niciodată siliţi la contorsiuni egotiste pentru a se aşterne scrisului. Şi aceasta pentru că realitatea nu e niciodată banală. Banală e „realitatea" unora, nu realitatea.[1]

Scriitorii acestui timp trebuie deci să fie metafizici şi etici.

Anotimpurile care vor veni vor aduce cu sine o altă metamorfoză a răului: după staza politică şi ipostaza metafizică urmează metastaza mistică. Adică *devil as himself*. Atunci se va restrânge şi mai tare numărul scriitorilor care pricep cu adevărat despre ce este vorba. Pentru că lupta e cu atât mai puţin vizibilă cu cât se înteţeşte. Când vom ajunge la capătul vremurilor nu va observa nimeni. Atunci scriitorii vor fi devenit sfinţi. Sub comunism au fost gazetari. Numai acum pot fi doar scriitori. Au o singură obligaţie: să inspire adânc.

[1] Realismul banal al scriiturii moderne face că lectorul e mai poet decât autorul. Scriitorul oferă canavaua pe care publicul brodează. Adică scriitorul devine obiect. Mediu. Ia locul Lumii. De la care ar trebui să pornească pentru a creea. În accepţia clasică a literaturii, scriitorul mediază între realitate şi cititor. Realitatea poate fi prea mult (supranaturală) sau prea puţin (banală) pentru cititorul care, din aceste cauze, nu o percepe decât urmărind sistemul de semnale, ruta creionată de scriitor. Scriitorul umanizează lumea. Antropomorfizează lucrurile. Scriitorul nu trebuie să concureze realitatea, să creeze o altă realitate pe care apoi cititorul s-o galvanizeze. Banalitatea literaturii moderne presupune pasarea efortului creator de sens dinspre scriitor spre cititor. Se mută accentul, fără a dispărea obligaţia de a transfigura realitatea. Banalitatea literaturii moderne e un semn al orgoliului scriitorului care vrea să ia locul lui Dumnezeu, să secrete o realitate pe care cititorul să-şi exercite virtuţile onirice. Dar, pe lângă imposibilitatea proiectului – ar trebui ca toţi cititorii să fie nişte genii, dacă scriitorii nu mai sunt (fiindcă vor să fie Dumnezei) –, de ce să nu rămână cititorii interesaţi de lumea reală, pe care să o înţeleagă călăuziţi de scriitori? De aici provenea şi importanţa ghidului în literatura clasică (Vergiliu pentru Dante, Sybilla pentru Christine de Pizan). Ce e mai revelator e că literatura realistă e întotdeauna deprimantă/josnică/banală/meschină, în vreme ce realitatea nu e. De ce să-şi răsfrângă cititorii imaginaţia mai degrabă asupra unei realităţi contrafăcute decât asupra oglinzii cu ape adânci create de Dumnezeu?

Partidul, Securitatea şi Cultele

În ultima perioadă au apărut câteva lucrări remarcabile cu privire la relaţia Stat – Biserică în timpul regimului comunist de la noi dintre anii 1945-1989 şi aici mă gândesc, în mod concret, la colecţia „Biblioteca de istorie" a Editurii Nemira. Aici se înscrie şi cartea Partidul, Securitatea şi Cultele – 1945-1989*, coordonată de Adrian Nicolae Petcu şi apărută sub egida Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (C.N.S.A.S).*

Drd. Stelian Gomboş

P*artidul...* este o remarcabilă culegere de studii ale istoriei recente, bazate pe o documentare vastă, profundă, fiind semnate de cercetători competenţi, ce au în vedere cu predilecţie Biserica Ortodoxă Română ca fiind instituţia ecleziastică majoritară, dar nu neglijează nici celelalte culte religioase creştine care toate au fost greu încercate de ateismul oficial al regimului comunist.

Făcând parte din aceeaşi categorie de scrieri, în paralel au apărut o serie de lucrări memorialistice, inclusiv ale unor preoţi şi laici care au cunoscut regimul de teroare şi înfruntare din închisorile comuniste, de la Piteşti, Aiud, Jilava, Gherla, Canal sau chiar din lagărele din fosta Uniune Sovietică, fiind şi ele de o importanţă covârşitoare pentru elucidarea acestei perioade a calvarului dus cu credinţă, nădejde şi dragoste de către lumea creştină românească de atunci.

Toate aceste lucrări pun într-o lumină nouă, mai puţin cunoscută unora, suferinţele, dar şi demnitatea şi eroismul autentic creştin al multor slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române şi nu numai, din România socialistă de dinaintea lui decembrie 1989.

Volumul la care ne referim aici, *Partidul, Securitatea şi Cultele*, cuprinde nu mai puţin de douăsprezece studii, cu o paletă variată de teme care privesc Biserica Ortodoxă Românească, inclusiv „diaspora" ei vest-europeană şi Basarabia, precum şi Biserica Greco-Catolică, desfiinţată în mod abuziv în 1948 şi cea Romano-Catolică, de asemenea şi alte culte. Prefaţa este semnată de Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna" din Sibiu, care reuşeşte să elaboreze o analiză şi un comentariu asupra cărţii, abordând, în mod succint, câteva dintre capitolele ei.

Cea mai bună prezentare a cărţii ar fi cea în ordinea cronologică a faptelor prezentate, cât şi după temele abordate. Şirul lor începe cu un scurt articol semnat de Petre Liviu Niţu – care prezintă unele *„Reacţii ale elitei româneşti faţă de Dictatul de la Viena"* inclusiv atitudinea fermă pe care a adoptat-o atunci Înalt Prea Sfinţitul Nicolae Bălan – Mitropolitul Ortodox al Ardealului. Adrian Nicolae Petcu prezintă detaliat *„Implicarea unor slujitori ai altarelor în Mişcarea legionară"* şi suferinţele lor în timpul regelui Carol al II-lea, Ion Antonescu şi, mai ales, în primii ani ai regimului totalitar, cu o descriere specială a preotului bănăţean Ilie Imbrescu (1909–1949). Tot acelaşi cercetător, serios şi profund, publică un alt studiu cu privire la *„Securitatea şi Cultele în anul 1949"* cu redarea unor documente inedite, din care rezultă cu prisosinţă modul în care erau urmăriţi şi felul în care erau controlaţi ierarhii, preoţii şi credincioşii încă de la crearea acelei nefericite instituţii de reprimare şi „reeducare".

Nu este ignorată nici „diaspora" românească din capiatala Franţei – prin studiul lui Nicolae Videnie despre *„Revista Bisericii Sfinţii Arhangheli*

din Paris între 1961 – 1966" – cu reproducerea unor articole mai importante, dar şi cu relatări din istoria comunităţii ortodoxe româneşti din Paris, începând cu întemeietorul ei – Arhimandritul Iosafat Snagoveanul – în 1853.

Alte studii foarte interesante sunt cele referitoare la Basarabia – unul despre *„Arhimandritul Varlaam Chiriţă şi lupta sa pentru păstrarea credinţei ortodoxe"* redactat de către Părintele Iosif Pavlinciuc şi celălalt care lansează o discuţie inerentă şi foarte importantă despre *„Atitudinea regimului sovietic faţă de Biserica Ortodoxă din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, după 1944"* semnat de Alexandru Donos.

Bisericii Greco-Catolice îi sunt consacrate două studii: *„Despre Ioan Dunca Jalea, un preot greco-catolic în rezistenţa anticomunistă"* semnat de Camelia Ivan Duică şi altul *„Despre Episcopul Alexandru Todea în anii comunismului ceauşist"* semnat de către Cristian Vasile.

Un alt studiu tratează Biserica Romano-Catolică, cu titlul: *„Aspecte de viaţă cotidiană, de practică şi de educaţie religioasă în comunităţile catolice din Sud-Estul Transilvaniei"* semnat de Raluca Nicoleta Spiridon, iar altele două elaborate de Alin Spânu, respectiv Elis Neagoe-Pleşa, şi Liviu Pleşa se ocupă de problematica sectelor religioase.

Lucrarea de faţă se încheie cu „Bibliografia «postdecembristă» privitoare la Biserica Ortodoxă Română în timpul regimului comunist" completă, actuală şi, ca atare, deosebit de utilă cercetătorilor, care a fost alcătuită de acelaşi Adrian Nicolae Petcu.

În concluzie, avem de-a face cu volum structurat pe teme inedite, care pun într-o lumină nouă rezistenţa Bisericii faţă de intenţia regimului comunist de a le aservi, a le limita şi controla cât mai mult activitatea. Cărţi ca aceasta vin într-un moment foarte potrivit, căci sunt, din păcate, foarte mulţi aceia care, în necunoştinţă de cauză, susţin că Biserica a fost aservită regimului totalitar, or sînt documente că lucrurile sînt cel puţin nuanţate, dacă nu cu totul pe dos.

Iubim homosexualii, evreii, transsexualii și țiganii

Articol Iuliei Popovici „Homosexualii, țiganii şi evreii“ pune din nou în termeni abrupți problema toleranței românilor față de minorități, dar nu numai față de minorități. Autoarea crede că cine nu este bărbat ortodox şi heterosexual riscă să devină un fel de cetățean de rang inferior, într-o lume în care domină spiritul ortodoxist-agrest al lui Gigi Becali, patriarhal-grobian şi antimodern. Aşa să fie oare?Articolul Iuliei Popovici „Homosexualii, țiganii şi evreii“ pune din nou în termeni abrupți problema toleranței românilor față de minorități, dar nu numai față de minorități. Autoarea crede că cine nu este bărbat ortodox şi heterosexual riscă să devină un fel de cetățean de rang inferior, într-o lume în care domină spiritul ortodoxist-agrest al lui Gigi Becali, patriarhal-grobian şi antimodern. Aşa să fie oare?

Cristi Pantelimon

În primul rând, autoarea nu face nici cel mai mic efort de a argumenta afirmațiile sale, dând nişte exemple pe care ea însăşi le taxează drept „excepții“, dar, atenție, excepții care confirmă regula! Acesta este şi punctul „forte“ al argumentării sale, ideea că puținele cazuri de discriminare dau seamă pentru o aşa-zisă regulă a discriminării. Trebuie să spunem că o atare idee este falsă şi ilustrează o gravă deficiență logică. Îi semnalăm autoarei, cu prietenie, că în societate excepțiile nu confirmă regula, dimpotrivă, excepțiile sunt excepții, adică situații care se întâmplă cu titlu accidental. De fapt, ideea în sine e sofistă. Când spunem „excepțiile confirmă regula“ ne referim la o regularitate a unui fenomen care se întâmplă (aproape) de fiecare dată într-un anumit fel şi, numai din când în când, pare a se abate de la scenariu, prin excepție. Inducția arată că, din sute sau mii de manifestări de acelaşi tip, 99% sunt produse după regula cunoscută. Dacă cu titlu de excepție se întâmplă ca 1% din fenomene să se petreacă după alt scenariu, se cheamă că aceste excepții nu anulează regula, ci o întăresc într-un fel. Dacă, dimpotrivă, observăm prin acelaşi mecanism al inducției că „excepția“ începe să se petreacă în majoritatea cazurilor, până la a deveni „regulă“ (inversând raportul inițial), putem spune că regula s-a schimbat şi că statutul excepției este, de aici înainte, de regulă. Sintagma „excepția confirmă regula“ nu se referă la excepții, ci la regulă! Aşadar, până nu vor dovedi că discriminarea este „regula“, adică se manifestă în zdrobitoarea majoritate a cazurilor din societate, adepții „politicii corecte“ în variantă dâmbovițeană nu vor dovedi nimic.

Aceasta cu privire la statistica socială. Chestiunea are însă în vedere şi ideea normalității sau

a patologiei sociale. Căci problema minorităților sexuale ține, desigur, în reprezentările colective, de noțiunea de normalitate. Aici trebuie din nou să facem o precizare realistă, care pe mulți poate să-i şocheze: atâta vreme cât se întâmplă cu titlu de excepție, un fenomen social este catalogabil ca patologic, adică a-normal, deviat de la normă. Este punctul de vedere al clasicilor sociologiei, în frunte cu părintele sociologiei franceze, Emile Durkheim, care nu putea fi în nici un caz bănuit de încrâncenare patriarhal-ortodoxistă, devreme ce era socialist şi evreu!

Acuzații pe lîngă realitate

Aşadar, atâta timp cât homosexualii sunt minoritari, la fel ca şi transsexualii sau alte minorități de acelaşi tip, din punct de vedere sociologic ei pot fi taxați ca a-normali. Pentru a deveni normalitate (ştiințifică sau de conştiință) fenomenul trebuie să devină majoritar. Avem de aşteptat până când majoritatea românilor vor deveni homo sau transsexuali şi de-abia atunci vom putea declara că fenomenul este firesc. Până în acel moment, indiferent câte „flamuri“ pro-minoritare vom agita noi, este normală o doză oarecare de respingere, de „discriminare“ a acestui fenomen. Societățile nu funcționează după reguli dictate de ideologia „politicii corecte“. Un om care crede că normalitatea e sinonimă cu heterosexualitatea va avea întotdeauna o „reacție“ de respingere a celui care e homosexual. Desigur, „respingerea“ cunoaşte grade diferite, de la respingerea brutală, dură, la nuanța culturală, la etichetarea socială, la distanța socială crescută etc. Toate aceste procese de „alienare“ a individului „anormal“ sunt mecanisme de apărare colectivă, de altfel, cu totul fireşti: aşa cum admitem ca homosexualii să-şi „afirme“ identitatea (ideea acestei afirmări este deja pură ideologie), trebuie să admitem ca şi heterosexualii s-o afirme pe a lor. Or, din această „confruntare“ nu pot câştiga, deocamdată, decât cei aflați în majoritate. De fapt, în realitate, lucrurile se petrec mult mai nuanțat decât crede Iulia Popovici. Nu există (sau sunt cazuri cu adevărat excepționale) respingeri brutale ale minorităților (etnice sau sexuale). Toți avem colegi țigani sau chiar homosexuali. Câți dintre noi ne arogăm dreptul de a-i judeca pe aceştia din urmă sau a-i „pedepsi“ pe primii pentru că sunt mai oacheşi? Ideea că românii sunt un fel de „nazişti“ antiminoritari este o aberație care nu ține cont de ceea ce se petrece efectiv în societatea noastră. Ştim bine câți arabi avem în Bucureşti şi în țară. Ştim cu toții că numărul chinezilor din cartierul Colentina devine din ce în ce mai mare. Cine a fost, măcar de curiozitate, la cumpărături în complexul Europa a văzut ce bine colaborează negustorii români, țigani, arabi şi chinezi de acolo. Nici un fel de discriminare, dimpotrivă, totul arată ca un bazar multicolor, balcanic. Cât despre discriminarea femeilor, credem că nu mai are sens să discutăm. Ideea este forțată la extrem, pur şi simplu din rațiuni retorice.

Foto: Bogdan Onofrei

Pentru a nu fi acuzați că nu ne referim, totuşi, şi la femei, dăm un exemplu pe care de altfel chiar autoarea ni-l sugerează: Alina Mungiu. Femeie, vedetă (unde am citit că era considerată „cea mai deşteaptă femeie din România“?), premiată de Uniter pentru o piesă slabă (artistic), blasfemiatoare, „discriminata“ A. Mungiu se simte bine-merçi în societatea noastră intolerantă. Îi dorim multă sănătate şi putere de muncă şi declarăm cu mâna pe inimă că iubim (creştineşte) şi țiganii, şi homosexualii, şi femeile, şi transsexualii, şi agnosticii. Dumnezeu să-i lumineze pe toți!

Din ziarul Ziua, 3 martie 2006

„Crez de generație"

Recenta dispută dintre Cristian Bădiliță și Claudiu Târziu, pornind de la cartea mea Ortodoxie şi putere politică în România contemporană*, mă determină să fac publice cîteva reflecții pe marginea realităților românești, a rolului intelectualilor și mai ales despre menirea generației noastre.*

George Enache

Într-o emisiune TV la care am fost invitat cu ceva vreme în urmă, s-a afirmat că prin cartea mea *Ortodoxie și putere politică în România contemporană* aş fi risipit anumite prejudecăţi referitoare la istoria recentă a Bisericii Ortodoxe Române. Am răspuns foarte convins că volumul meu nu a risipit şi nu va risipi nici o prejudecată, singurii care-l vor citi din perspectiva rece a ştiinţei fiind aceia pentru care subiectul „biserica" nu este decât unul din multele domenii de interes. Însă, pentru majoritatea celor implicați în nenumăratele cabale ale „dezbaterilor religioase" din România post-comunistă, persoane pentru care *adevărul* este deja un dat care nu poate fi pus în discuție, cartea mea nu este decât un instrument ideologic, în care unii găsesc confirmări, iar alții hulă la adresa unor „valori sacre", evident aceste „valori" variind din perspectiva fiecăruia. Acest lucru îl bănuiam încă de dinainte de a mă apuca de redactarea cărții și astfel am fost ferit de speranțe inutile şi dezamăgiri ieftine.

Nebunii întru Hristos și ceilalți

În cartea lui Michel Evdokimov *Pelerini ruşi şi vagabonzi mistici* există un capitol intitulat „Nebunie întru Hristos şi cultură" din care citez: „Sfântul Pavel aşază pe lista «harurilor», a «darurilor» pe care Duhul Sfânt le acordă oamenilor «înspre ajutorarea tuturora», puterea deosebirii duhurilor, dându-i de altfel prioritate în raport cu darul limbilor sau glosolalia, onorată uneori în mod abuziv în şiragul rugăciunilor harismatice. Deosebirea duhurilor este indispensabilă pentru a face distincție între înşelătorii credinței în Dumnezeu sau cazurile triste de oameni dezechilibrați, epileptici sau posedați şi nebunii întru Hristos. Trebuie ştiut că nebunul întru Hristos aplică lumii noastre propriile sale criterii, acelea ale unui discernământ extrem de agresiv.

Se ridică o întrebare: care este opusul nebuniei întru Hristos? [...] Oare, opusul nu ar fi mai degrabă această realitate împotriva căreia Hristos a combătut cu perseverență: tendința unui anumit fariseism, luat în sensul mulțumirii de sine, a opacității sufletului, a apăsării cărnii, a imobilismului care împiedică depăşirea de sine şi problematizarea valorilor? Nebunului îi place cel mai mult să jongleze cu valorile, să le ridiculizeze, atunci când i se pare că pretinşii oameni echilibrați le folosesc în propriul interes [...] Aceste mijloace de compensare, cu toată aura lor de excentricitate nu-şi găsesc însă scopul în ele însele – în acest caz ele nu ar fi decât farse sau clovnerii – ci sunt moduri de a-i trezi pe cei prea mulțumiți de ei, precum şi pe cei care-i înconjoară, mijloace de perfecționare ascetică, cu scopul de a înfrânge demonul vanității."

Care ar fi legătura între cele scrise de teologul rus şi realitățile României de azi, asupra cărora vrem să stăruim în cele ce urmează? Chestiunea discernământului, a deosebirii „duhurilor".

Apatie, isterie, stres. Iată cuvinte care revin frecvent atunci când vine vorba să fie caracterizată atmosfera din țara noastră. Numai în închisorile supraaglomerate, mă gândesc aici mai ales la cele din perioada „obsedantului deceniu" comunist, se mai pot consemna crize identitare de o asemenea intensitate. Acolo, misiunea gardienilor era să aducă deținuții într-un asemenea hal de oboseală fizică şi mentală, într-o asemenea confuzie intelectuală, încât orice portiță oferită cu „generozitate" de regim să fie privită ca o binecuvântare, chiar dacă de fapt te afunda şi mai mult. Pentru a supraviețui trebuia să-ți loveşti până la epuizare aproapele, să devii informator, să negi tot ce-ai iubit şi prețuit o viață. Puțini au rezistat unei asemenea

presiuni. Unui rezistent îi corespund zeci de persoane care au făcut compromisuri şi au trăit mai apoi cu povara acestora tot restul vieţii, fie, mai rău, au sfârşit cu minţile rătăcite. Dosarele Securităţii sunt pline de asemenea nenorociri. Cei care au putut rezista până la capăt au reuşit acest lucru prin puterea de a rămâne lucizi şi prin asumarea smerită a propriului destin.

Distrugerea și recuperarea reperelor „lumii vechi"

Unul dintre scopurile regimului comunist a fost distrugerea tuturor reperelor „lumii vechi", având ca efect instaurarea unei stări de confuzie care durează şi astăzi. Revolta din 1989 a fost expresia unui popor ajuns „pe culmile disperării", isterizat şi epuizat de un regim inuman, doritor de libertate, dar lipsit de luciditate şi de o perspectivă clară asupra viitorului.

Ne putem imagina o închisoare de maximă securitate, în care deţinuţii intră fără a avea posibilitatea să ştie pe ce drum au venit. La un moment dat, izbucneşte o revoltă, iar închisoarea intră în stăpânirea deţinuţilor. Aceştia nu vor şti încotro să se îndrepte decât dacă vor apela la foştii gardieni, singurii care cunosc drumul. Astfel, în loc ca aceştia să fie condamnaţi, devin din contra extrem de importanţi pentru cei care doresc să se întoarcă acasă. Poate gardienii sunt oneşti şi îi vor conduce pe foştii deţinuţi pe drumul cel bun, dar există şi posibilitatea ca cineva să fi prevăzut revolta celor închişi, iar gardienii să aibă o misiune clară. Această idee se poate naşte şi în mintea celor ce-i urmează iar de aici până la apariţia unor mari frământări în interiorul grupului nu e decât un pas.

Această imagine îmi vine întotdeauna în minte când îl văd pe Silviu Brucan profeţind în fiecare duminică la PRO TV. Nu cred că există ceva mai ilar şi totodată mai revoltător, un semn mai clar al confuziei care domneşte în societatea românească, decât această coabitare între un fost ideolog stalinist, care a contribuit din plin la distrugerea culturii româneşti, şi staţia TV care se prezintă drept cea mai occidentală din România. Când afirma, în 1990, că ne trebuie 20 de ani ca să ne revenim, Brucan ştia foarte bine ce spune, deoarece din poziţia pe care-o avusese în perioada comunistă el avea o imagine clară asupra dimensiunilor dezastrului. Şi, cum citise înainte multe lucrări „capitaliste", „pentru a cunoaşte gândirea inamicului", domnul Brucan s-a reorientat cu 180 de grade, în sensul valorificării lecturilor sale pentru edificarea noii societăţi.

Deşi cel mai elocvent, faptul nu este singular. Tot aşa, în materie de naţiune şi naţionalism sunt astăzi autorităţi şi persoane care înainte de 1989 primiseră misiunea să se documenteze în ceea ce priveşte naţionalismul românesc antebelic şi să elaboreze strategii de combatere sau de valorificare a acestor idei pentru cauza comunistă. Astfel s-a născut aşa-numitul naţional-comunism, pe care unii istorici neavizaţi îl pun în continuitate directă cu naţionalismul de dinainte de 1944, păcăliţi fiind de foştii politruci care, după 1989, şi-au folosit cunoştinţele pentru a construi noul naţionalism românesc, invocând autori precum Crainic, Radu Gyr şi mulţi alţii. Nu sugerez aici câtuşi de puţin existenţa unei teorii generalizate a conspiraţiei, deşi în anumite cazuri bine definite sunt destule elemente care să indice o acţiune coordonată. Nu, vorbesc de o lipsă de discernământ care permite existenţa unor asemenea situaţii, care conduce la nenumărate eşecuri până să se realizeze ceva durabil, care îşi are originile în perioada comunistă, iar jocul istoriei nu a făcut decât să o amplifice.

La Curtea miracolelor

Îndoielile referitoare la cine şi cum ne conduce, la *calea* care trebuie urmată, au produs în România o societate care trăieşte şi se nutreşte din stres şi isterie. Cuvintele magice *dreptate* şi *adevăr* sunt pe buzele tuturor, dar vai!, e atât de greu să discerni între adevăr şi minciună, mai ales când eşecurile îţi infirmă la tot pasul speranţele. Pe plan politic, eşecurile repetate se manifestă în numărul uriaş de persoane apatice din punct de vedere politic, iar din numărul celor care merg să voteze sunt extrem de mulţi cei care se hotărăsc să pună ştampila pe un candidat abia când intră în cabina de vot. Dintre cei rămaşi în afara enumerării noastre, există un procent important de electorat isteric şi fanatic, care, din momentul în care adoptă o idee sau, în majoritatea cazurilor, imaginea unei persoane, merg cu ea până în pânzele albe. Sunt cei care îşi fac un ţel în viaţă din a adora pe cineva. Orice critică la adresa persoanei respective este o

blasfemie care trebuie rapid denunţată. Adoratorii lui Iliescu au făcut acum loc adoratorilor lui Băsescu. Şi în aceste cazuri e vorba (poate) tot de o nevoie de certitudine.

Dar această situaţie, se ştie prea bine, nu se găseşte numai la nivelul vieţii politice, ci în toate aspectele vieţii sociale. Românii trăiesc într-un stres continuu, produs de cele mai diverse cauze, cum ar fi teama că mâine vor fi concediaţi sau de înjurăturile schimbate cu patos între pietoni şi şoferii grăbiţi care-şi opresc maşina la jumătatea zebrei. Prin urmare, nu e de mirare că întâlnim atât de des manifestări similare acelor grupuri sociale care se destructurează din pricina spaimelor apocaliptice: indivizi amorţiţi de frică sau care se bucură de ultimele plăceri, oameni care regăsesc în ultima clipă ideea credinţei, dar şi escroci gata să-i fure pe ceilalţi, chiar dacă sfârşitul este aproape. Mereu speranţe şi apoi disperare, apatie şi isterie, o isterie aproape „mistică", care a produs şi „stăpânitori de adevăr" sau „nebuni mistici" pe măsură. România este plină de „salvatori", „vizionari", „vindecători", care cu profeţii, vrăji, pase magnetice sau diete somaleze pretind să readucă fericirea pierdută a românilor. Nu ştiu să fi existat în istoria noastră un sentiment religios mai degradat, mai dedat superstiţiilor şi celui mai revoltător obscurantism. Slujba şi rugăciunea la biserică nu mai sunt de ajuns, este nevoie de ceva care să se facă repede şi să fie eficient imediat, dacă se poate şi spectaculos. Orice om normal priveşte uluit averile strânse de diversele „ghicitoare", care, culmea nesimţirii, au început să truncheze fotografii în care se prezintă alături de importante feţe bisericeşti. Din păcate, unii preoţi urmează tendinţa şi, pentru a-şi menţine credincioşii, devin din ce în ce mai mult vraci *sui generis.* Iar dincolo de nebunii autentici, există oameni foarte lucizi, dar complet lipsiţi de caracter, care exploatează la maximum, în folosul lor, slăbiciunile naţionale, fără să le pese că astfel ne adâncim şi mai mult în mocirlă. Majoritatea politicienilor şi cei care controlează mass-media intră în această categorie. Pentru plebea românească lipsită de orizont, dar care oricând se poate agita, s-a redescoperit metoda strămoşilor romani, anume circul, însă fără pâine. Refugiul iluzoriu într-o dimensiune ludică scabroasă şi jalnică, iată ceea ce vedem în fiecare săptămână pe diverse staţii de televiziune, care, pentru a stimula simţurile amorţite de atâta excitaţie, coboară periodic şi mai mult ştacheta. În paralel cu asemenea manifestări de „înalt nivel" se organizează vânătoarea ţapului ispăşitor. Mai precis, din când în când, se „descoperă" cheia tuturor nenorocirilor din România, iar vinovatul este oferit spre sfâşiere mulţimilor însetate de sânge (isterice sau, mai poetic, menadice). Acum câteva săptămâni a fost câinele Bosquito, singurul vinovat de absenţa investitorilor şi a turiştilor străini, locul lui fiind luat recent de Adrian Năstase, în jurul căruia s-a iscat un circ care a mai ascuns o perioadă măgăriile altora, până nu demult prieteni la cataramă cu fostul prim-ministru devenit ofrandă pe altarul luptei împotriva corupţiei.

Greşeli şi eşecuri ale intelectualilor români

Unde se situează în tot acest tablou intelectualitatea românească? Cei care-şi arogă această calitate în România de azi au preluat în marea lor majoritate modelul extrem de vag al inteligenţiei Europei răsăritene, doritori fiind ca, alături de performanţele culturale, să facă în acelaşi timp istorie. Implicarea în politică a unora a fost totală, mergându-se până la neglijarea propriei vocaţii, într-un aberant transfer de competenţă, denunţat atât de categoric de Jean François Revel în *Cunoaşterea inutilă.* Eşecurile în marea majoritate a cazurilor au fost răsunătoare şi au condus la numeroase fisuri şi schisme. Pe plan politic, majoritatea intelectualităţii noastre este azi extrem de fragmentată şi are drept principală preocupare să denunţe „fariseismul" lumii de azi, românitatea noastră mizerabilă şi stresată, din care au însă grijă să se excludă. Unii se prezintă drept veritabili „nebuni în Hristos" secularizaţi, de fapt narcisişti intraţi în acelaşi malaxor al stresului şi isteriei. Probabil principalul motiv al acestei situaţii este reala lipsă de recunoaştere de către societate a meritelor celor capabili, lucru care evident este extrem de frustrant.

Incapacitatea de discernere şi relativismul valorilor sunt prezente pretutindeni în România de azi. Am avut adesea discuţii cu prieteni care mărturiseau că nu mai ştiu ce este normal şi ce este nebunie, dacă ei sau „ceilalţi" sunt în regulă. La rândul meu, trăind aici, fiind „român din România", simt şi eu aceleaşi îndoieli, acelaşi stres, sunt

cuprins şi eu adesea de isterie sau de apatie, după caz. Neavând vocaţie vizionară, încerc şi eu, atât cât pot, să regăsesc normalitatea şi echilibrul sufletesc, recurgând la ceea ce mă pricep mai bine, lectura istoriei. Răspunsul obţinut mă priveşte pe mine şi, eventual, propria generaţie, aceea care în preajma revoluţiei era pe băncile liceului sau în primii ani de facultate.

Modelul generaţiei noastre

Cei care azi au între 30 şi 40 de ani formează oare o generaţie bine individualizată? Are aceasta un „crez“, o „misiune“ cu adevărat? Nu ştiu acum, însă cu 17 ani în urmă lucrurile păreau cu totul altfel. Am fost o generaţie cuprinsă de patosul recuperator, exprimat prin pasiunea cu care devoram cărţile lui Eliade, Cioran, Noica. Doream ca în câţiva ani să ardem zgura depusă timp de jumătate de veac în sufletele românilor şi să facem în acelaşi timp marea transformare pe plan politic, fapt exprimat în fenomenul „Piaţa Universităţii“. Eşecul acesteia a produs nenumărate dezamăgiri, deşi, din perspectiva istoriei, el era extrem de previzibil, totul provenind dintr-o greşită identificare a destinului generaţiei noastre cu generaţia paşoptistă.

Dorind să urmăm acest model ilustru, care a avut atâtea împliniri pe tărâm politic, am uitat că cel mai adesea politicul este o expresie a societăţii, iar schimbarea pe plan politic se face atunci când există condiţii favorabile în corpul social, care se „coc“ în timp. Am uitat că în spatele generaţiei lui Cuza, Kogălniceanu şi Brătianu se află de fapt generaţiile lui Şincai, Maior, Asachi, Lazăr, Poteca, badea Cârţan care, cu răbdarea cariului ce sfredeleşte lemnul, au croit fundamentele culturale şi au reuşit să creeze mediul favorabil din care a ieşit mai apoi triumfătoare generaţia paşoptistă, fără să ţină seama că pe plan politic ei au suferit permanent eşecuri în timpul imediat, dar care mai târziu se vor transforma în mari victorii morale.

Acesta cred că ar trebui să fie *modelul generaţiei noastre*. După cum se poate observa lesne, tot ce s-a petrecut în România bun din 1989 încoace, s-a petrecut în ciuda politicului, care rămâne pe mai departe cel mai revolut aspect al societăţii româneşti. Schimbarea s-a produs datorită unor oameni hotărâţi să facă treabă bună în domeniul lor de activitate. Din acest punct de vedere, mă simt mult mai apropiat de un zugrav sau un muncitor la combinat care-şi face treaba bine, decât de un „intelectual“ care-şi clamează la toate colţurile inteligenţa şi unicitatea. Frustrărilor şi lipsurilor de care suferă azi intelectualii li se poate replica cu biografia lui Şincai. Acest mare rătăcitor, care a purtat permanent cu el în desagă istoria românilor, nu a fost preţuit şi respectat de conducătorii de atunci. Cu răbdare şi smerenie el a învins, fie şi prin faptul că numele acelor canonici care l-au persecutat mai sunt pomenite numai în măsura în care sunt legate de numele său. Schimbarea s-a produs mai întâi în scrierea istoriei şi mai apoi pe terenul disputelor politice. Faptul este valabil şi azi. Dacă majoritatea aşa-zişilor „tineri politicieni“ sunt de o calitate cu totul îndoielnică, pe tărâm istoriografic s-a produs în jurul lui 2000 o mare schimbare, datorată foştilor studenţi de la începutul anilor '90, deveniţi acum cercetători în toată puterea cuvântului, care au depăşit discursul oficios al perioadei comuniste şi respingerile negativiste feroce apărute imediat după 1989.

Prin urmare, fie că ne aflăm în ţară şi nu suntem băgaţi în seamă, fie că muncim în străinătate şi

ne bucurăm de respect, făcându-ne treaba bine în domeniul nostru, punând, în cazul oamenilor de cultură, carte lângă carte, putem construi mai bine România de mâine iar, peste 10-20 de ani, poate vom putea vedea în sfârşit şi la noi o generaţie de oameni politici de nivel european. Asta nu înseamnă că trebuie să renunţăm să facem politică. Trebuie doar ca acest aspect să nu mai fie unul prioritar, să nu ne mai învrăjbească, să nu mai credem ca odinioară că noi vom rezolva toate problemele României, dar să şi ştim să preţuim ceea ce putem face, să depăşim atomizarea care caracterizează azi generaţia de care vorbesc. Şi atunci, vin cu o corectură la ceea ce am spus în introducerea acestui articol: nu cred că azi sau mâine cartea mea va schimba ceva, dar, poate, poimâine, cine ştie? (normal, toţi visăm să avem o posteritate cât mai frumoasă).

Critica unei cărţi pe necitite

Despre asemenea lucruri am discutat cu unii şi cu alţii, dar nu m-am gândit niciodată că le voi aşterne pe hârtie şi le voi pune în dezbatere publică. Am făcut acest lucru deoarece am fost cauza (indirectă) a disputei dintre doi oameni, fiecare în felul său apropiaţi inimii mele. Pe Claudiu Târziu îl cu-nosc personal şi mă bucur de prietenia lui, o prietenie începută cu o dispută homerică – sfârşită cu colaborarea mea constantă în paginile revistei ROST. Aici am învăţat multe din virtuţile dialogului şi ale răbdării. Am învăţat că există perspective diferite şi că te poţi înşela adesea. Am fost adesea ispitit să plec, nemulţumit de unele lucruri, dar după un timp mi-am dat seama că acest lucru ar fi fost o soluţie proastă. Poate cel mai grav a fost când s-a iscat cazul Tanacu. De la început m-am situat împotriva călugărului Daniel şi m-am supărat foarte tare când am văzut patosul cu care unii membri ROST îl apărau pe acesta. Primul impuls a fost să renunţ la colaborare. Dar, în timp, cu răbdare, prin dialog, am căutat să înţeleg poziţia colegilor mei şi azi, deşi tot cred că Daniel a greşit, poziţia mea este mult mai nuanţată decât cea iniţială. Faptul că nu am publicat nimic despre această chestiune în revistă nu se datorează cenzurii, deoarece niciodată Claudiu Târziu nu s-a erijat în inchizitor. A doua persoană de care vreau să vorbesc aici este Cristian Bădiliţă, pe care nu-l cunosc personal, însă, din momentul în care am descoperit volumaşul care cuprindea traducerea unei părţi a comentariului lui Origen la Evanghelia după Ioan, am devenit un fidel lector al cărţilor sale. Faptul că o perioadă am scris la aceeaşi revistă mă onorează în continuare. Mă dezamăgeşte însă despărţirea lui de ROST, o despărţire care, după câte văd, este rezultatul unei dispute cum au loc frecvent când se încinge o discuţie, dar care, nu înţeleg de ce, a fost exhibată în presă. Şi totul a pornit de la publicarea unei prezentări a cărţii mele în ROST, prezentare de care nu am avut habar decât la mult timp după ce aceasta a apărut, după cum la fel de târziu am aflat despre articolul domnului Bădiliţă din ziarul „Averea".

Cartea mea a mai avut o întâmpinare critică în „România liberă", făcută de Cristian Vasile, care scosese cam în aceeaşi perioadă o carte cu un conţinut oarecum similar. Din lectura recenziei am dedus că-mi citise cartea „oblic", în grabă, pentru că răspunsul la toate întrebările sale se aflau în ea. Nu l-am întrebat şi nu-l voi întreba pe Cristian, pe care personal îl consider un bun prieten, de ce a ales această cale şi nu cea mai riguroasă a dezbaterii în cadrul revistelor ştiinţifice. Oricum viziunile diferite, dar nu cu mult, pe care le avem faţă de istoria Bisericii Ortodoxe în perioada comunistă, le-am discutat şi le vom discuta direct în cadrul diverselor întâlniri pe care le vom avea în continuare. Nu am fost câtuşi de puţin supărat pe el şi am ales să nu-mi arăt eventualele nemulţumiri în diverse „drepturi la replică".

„Cizmare, nu mai sus de sanda!"

De ce în cazul lui Cristian Bădiliţă am hotărât totuşi să scriu aceste rânduri? În nici un caz pentru a iniţia o polemică cu el, ca să-mi „lustruiesc" numele, iar acesta este motivul pentru care am ezitat mult înainte de a mă aşeza în faţa computerului. Dar tocmai faima sa a fost şi motivul care m-a îndemnat să scriu. Cristian Bădiliţă este o personalitate a culturii noastre, a cărui nume va rămâne un reper obligatoriu în domeniul ştiinţific pe care îl cultivă. Nu trebuie să se sperie, cum sugerează în articolul amintit, că traducerea Bibliei nu va avea efect. Va avea în mod sigur, dacă nu azi sau mâine, atunci poimâine, în sensul în care am vorbit mai sus. Sper că în primul rând plăcerea ştiinţei l-a făcut să se apuce de tradus şi nu dorinţa

unei glorii imediate care, nevenind deocamdată, l-a făcut să inventeze aberanta sintagmă de „cuiburi islamiste din BOR“. Cristian Bădiliță are admiratori mulți, iar unii dintre ei pot foarte bine să-i extrapoleze autoritatea științifică și în alte domenii unde știe prea puține sau habar nu are. Or, dacă Cristian Vasile este un specialist în toată puterea cuvântului în domeniul istoriei bisericii din perioada contemporană, cu care îmi permit să întorc problemele pe fiecare fațetă și a cărui opinie o respect, iar la rândul său acesta o respectă pe a mea, când am citit articolul lui Cristian Bădiliță din „Averea“ mi-am amintit involuntar de celebrul adagiu pe care îl reproduc aici în românește, spre uzul celor care nu cunosc atâta latină cât știe Bădiliță: „Cizmare, nu mai sus de sanda!“. Mi se pare absolut incalificabil să afirmi că poți combate argumentat o carte care tratează un subiect despre care nu știi prea multe și pe care, culmea, nici măcar nu ai citit-o! Și tot Bădiliță vorbește de „țâfna atotștiutorului“! Dacă ar fi luat cartea și ar fi citit numai concluziile la studiul „Patriarhul Justinian și apostolatul social“ sau măcar scurtele texte de pe coperta patru, ar fi văzut lesne că nici vorbă de a-l spăla pe Justinian în piața publică cu „apă de trandafiri“. Ar fi văzut care sunt modelele care sunt apropiate sufletului meu, ar fi văzut că nu fac deloc o „Cântare a României“. Patriarhul este numai unul dintre personajele cărții, prezent deopotrivă cu luminile și umbrele lui. Faptul că nu l-am mai văzut exclusiv în alb și negru, că nu i-am conturat o imagine singur-vinovat, asta este poate un motiv de nemulțumire pentru cei care nu iubesc nuanțele. De asemenea, dacă ne-am fi întâlnit și am fi abordat subiectul, Bădiliță ar fi avut surpriza să constate că în multe cazuri opiniile mele sunt apropiate de cele ale sale. La rândul meu urmăresc cu atenție ce se petrece în Biserica Ortodoxă, dar, în primul rând, mă interesează ierarhii de mâine.

Sunt curios ce argumente ar aduce Cristian Bădiliță împotriva unei cărți de aproape 600 de pagini, în care au fost valorificate sute de documente de primă mână. Sper că nu îmi va opune cărțile lui Cristian Vasile sau ale altor istorici care se ocupă în mod efectiv de problema pe care o discutăm. Cred că acești istorici sunt mult mai îndreptățiți să-mi reproșeze ceva, iar disputa trebuie să aibă loc între specialiști. Am citit și eu câteva recenzii extrem de critice la adresa traducerii Bibliei pe care o coordonează Bădiliță, dar, în lipsa unor lecturi solide pe domeniu, pot numai să constat că există păreri diferite, eventual în sinea mea să dau uneia dintre părți dreptate, dar nu mi-aș permite să-mi afirm opțiunea într-o publicație. Evident, dezbaterile nu trebuie să capete exclusiv chipul uscat al academismului, dar nici nu trebuie să se transforme într-un Hyde Park, tocmai pentru că subiectul este unul de o asemenea importanță.

Repet, nu m-ar fi deranjat deloc dacă în acea seară, când se afla într-o stare avansată de oboseală (tot cadrul descris în articol conduce spre această concluzie), Cristian Bădiliță, după ce a aflat de cartea mea dintr-o prezentare sumară, unde a citit niște lucruri cu care nu a fost de acord, m-ar fi blagoslovit cu câteva înjurături și apoi s-ar fi culcat. Iar a doua zi, de dimineață, ar fi purces să analizeze serios chestiunea. Din păcate, nu s-a culcat, ci, obosit, a scris sub impresia de moment un articol absolut inutil.

După cum se poate observa, deși nu am vrut, „românismul“ din mine m-a făcut să alunec pe panta ironiei, poate cam deplasate. Îl rog, dacă poate, pe Cristian Bădiliță să mă ierte. Dar, revenind la chestiuni serioase, postura de intelectual marcant a lui Bădiliță este onorantă și, în același timp, o povară. Nenumărate persoane trag de el, îl „ispitesc“ în diverse direcții și, în aceste condiții, echilibrul este greu de menținut. Dar, tocmai pentru că a devenit un nume „greu“, el este obligat mai mult ca orice să-și păstreze puterea de discernământ și să nu mai fie atât de pătimaș. Tot în articolul citat el face câteva considerații referitoare la ideologi și paranoici cu care sunt de acord. Cred însă cu fermitate că a greșit ținta, iar persoanele la care face referire nu se regăsesc în categoriile enunțate. Dacă este într-adevăr o dispută profundă de idei, atunci da, între ROST și Bădiliță nu mai poate fi colaborare, dar nu cred deloc că este așa, ci e vorba de o supărare trecătoare. Iar lucrul mă înfurie cu atât mai mult cu cât reprezentanții generației de care am vorbit nu încetează să se despartă, adesea zgomotos, din motive uneori puerile, care țin în esență de politichia noastră cea de toate zilele, ale cărei tare le-a observat foarte bine și Cristian Bădiliță și care, repet, nu constituie vocația generației noastre. Oare când vom învăța să punem o carte pe raft fără a o arunca pe a altuia?

Apel către cititori

O publicaţie independentă este azi o lucrare la limita posibilului. Ea nu rezistă decît cu sprijinul conştient, constant şi major al cititorilor săi. Altminteri, are două variante: să găsească un investitor sau să tragă obloanele. Şi rari sînt acei mecena care cheltuie bani pe o publicaţie fără să ceară ceva în schimb; cel mai adesea – influenţă şi rabat de la adevăr.

Totuşi, ROST a făcut imposibilul şi a apărut vreme de trei ani fără să facă vreun compromis. ROST a ieşit de sub tipar lună de lună graţie efortului membrilor Asociaţiei ROST şi, uneori, al unor oameni cu dare de mînă. Însă, ROST trăieşte mai ales datorită cititorilor săi. Gîndul că sînt mii de persoane care preţuiesc aceleaşi valori, care trăiesc aceeaşi credinţă, cărora nu le este indiferent ce se va întîmpla mîine cu România şi care aşteaptă în fiecare lună ROST ne-a întărit şi ne-a obligat să găsim soluţii pentru a continua.

Revista este editată prin munca voluntară (neplătită) a redactorilor şi a colaboratorilor săi. Preţul de vînzare al publicaţiei este menţinut la un nivel accesibil, deşi nu acoperă cheltuielile de editare şi difuzare, tocmai pentru ca toţi oamenii interesaţi să şi-o permită.

Rezultatul acestui efort: ROST a crescut calitativ de la număr la număr, în jurul său s-au adunat din ce în ce mai mulţi intelectuali de mare calibru şi de caracter, iar revista a început să conteze în peisajul publicistic. Pentru a continua însă şi pentru a face din această revistă ceea ce trebuie să fie, o instituţie-reper, este obligatorie implicarea mai activă a cititorilor.

Prin urmare, facem un apel la dvs., cititorii noştri, de a vă arăta dragostea faţă de ROST. Prin:

Abonament individual

Vă puteţi abona:

- trimiţînd contravaloarea abonamentului prin mandat poştal (în care specificaţi citeţ numele, adresa completă, telefonul şi perioada de abonament) pe numele: **Târziu Claudiu Richard, CP 27, OP 23, Bucureşti;**
- achitînd contravaloarea abonamentului în **contul nr. RO61CECEIS0143RON 0122556**, deschis la **CEC Iaşi** pe numele **Asociaţiei** ROST, cod fiscal 12495302; după care veţi trimite copia chitanţei şi o scrisoare în care solicitaţi abonamentul la **CP 27, OP 23, Bucureşti**.

Preţul unui abonament este **180.000 lei (18 lei noi) pentru 6 luni** şi de **360.000 lei (36 lei noi) pentru un an**. Pentru cei din străinătate abonamentul este de **50 euro/an în Europa** şi **70 USD/an** pentru celelalte continente.

Abonament de susţinere

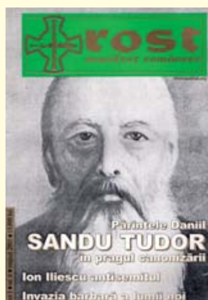
Aceleaşi modalităţi de plată le puteţi folosi pentru a face abonament pentru mai multe exemplare (2, 3, 5, 7, 10), pe care să le daţi unor prieteni (gratis sau contra preţului de pe copertă) spre a le deschide gustul pentru ROST. Suma pe care o achitaţi prin mandat, în cont sau la poştă o calculaţi în funcţie de cîte exemplare vă puteţi permite să comandaţi şi de perioada pentru care doriţi abonamentul de susţinere a revistei.

Contribuţie financiară

Orice sumă este binevenită pentru editarea revistei. Puteţi trimite banii prin mandat poştal sau în contul asociţiei, făcînd menţiunea „contribuţie – ROST“ în locul pentru corespondenţă.

Trimestrial, numele celor care au sprijinit apariţia revistei în orice mod vor fi publicate în ROST, ca ale unora care au un aport la renaşterea morală şi spirituală a poporului român. Îi rugăm pe cei care nu vor să le fie făcute publice numele să precizeze aceasta.

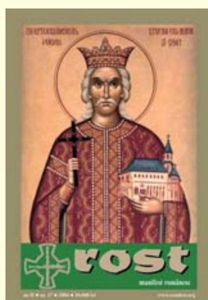

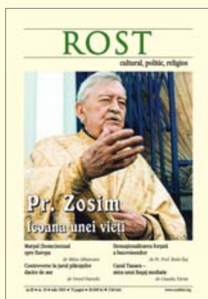

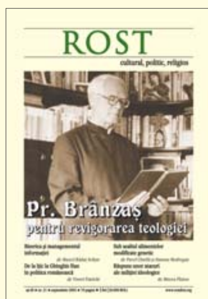

Nr. 1 – martie 2003, dedicat lui Nicu Steindhardt
Nr. 2 – aprilie 2003, dedicat lui Mircea Eliade
Nr. 3 – mai 2003, dedicat lui Lucian Blaga
Nr. 4 – iunie 2003, dedicat lui Mihai Eminescu
Nr. 5 – iulie 2003, dedicat lui Nicolae Paulescu
Nr. 6 – august 2003, dedicat lui Sandu Tudor
Nr. 7 – septembrie 2003, dedicat lui Nae Ionescu
Nr. 8 – octombrie 2003, dedicat lui Valeriu Gafencu
Nr. 9 – noiembrie 2003, dedicat părintelui Dumitru Stăniloae
Nr. 10-11 – decembrie 2003, dedicat lui Vasile Băncilă
Nr. 12 – februarie 2004, dedicat lui Nichifor Crainic
Nr. 13 – martie 2004, dedicat lui Mircea Vulcănescu
Nr. 14-15 – aprilie-mai 2004, dedicat lui Radu Gyr
Nr. 16 – iunie 2004, dedicat lui Vintilă Horia
Nr. 17 – iulie 2004, dedicat lui Ștefan cel Mare
Nr. 18 – august 2004, dedicat lui Ernest Bernea
Nr. 19 – septembrie 2004, dedicat lui Constantin Noica
Nr. 20 – octombrie 2004, dedicat Părintelui Arsenie Boca
Nr. 21-22 – noiembrie-decembrie 2004, dedicat Părintelui Constantin Galeriu
Nr. 23 – ianuarie 2005, dedicat lui Vasile Lovinescu
Nr. 24 – februarie 2005, dedicat lui Octavian Goga
Nr. 25-26 – martie-aprilie 2005, dedicat Părintelui Constantin Voicescu
Nr. 27 – mai 2005, dedicat lui Nicolae Iorga – epuizat
Nr. 28 – iunie 2005, dedicat Părintelui Arsenie Papacioc
Nr. 29 – iulie 2005, dedicat Părintelui Zosim Oancea
Nr. 30 – august 2005, dedicat lui Vasile Voiculescu
Nr. 31 – septembrie 2005, dedicat Părintelui Liviu Brânzaș
Nr. 32 – octombrie 2005, dedicat lui Aron Cotruș
Nr. 33 – noiembrie 2005, dedicat Părintelui Iustin Pârvu
Nr. 34 – decembrie 2005, dedicat lui Paul Goma
Nr. 35 – ianuarie 2006, dedicat lui Horia Bernea
Nr. 36 – februarie 2006, dedicat lui Ioan Alexandru
Nr. 37 – martie 2006, dedicat Părintelui Teofil

Cei care doresc să-și completeze colecția publicației ROST pot trimite contravaloarea revistei (30.000 lei vechi/exemplar), prin mandat poștal, pe numele: Târziu Claudiu Richard, CP 27, OP 23, București.
Precizați pe mandatul poștal ce număr al revistei doriți, în câte exemplare și adresa dvs.
Pentru informații sunați la tel.: 0740.103.621